

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ ANABİLİM DALI
SİYASET BİLİMİ VE KAMU YÖNETİMİ BİLİM DALI

“SAKİN ŞEHİR” OLMANIN KENTSEL YAŞAM KALİTESİ
ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN KENT SAKİNLERİNİN ALGILARI
BAĞLAMINDA İNCELENMESİ: AKYAKA ÖRNEĞİ

FATMA SEREN ÖREN

18810401016

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN:

DOÇ. DR. ESRA BANU SİPAHİ

KONYA-2020

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Bilimsel Etik Sayfası

Öğrencinin	Adı Soyadı	Fatma Seren Ören		
	Numarası	18810401016		
	Ana Bilim / Bilim Dalı	Siyaset Bilimi Kamu Yönetimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans		
		Doktora		
	Tezin Adı	'Sakin Şehir' Olmanın Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkilerinin Kent Sakinlerinin Algıları Bağlamında İncelenmesi: Akyaka Örneği		

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin Adı Soyadı
İmzası

Fatma Seren ÖREN
fs

ÖZET

Öğrencinin	Adı Soyadı	Fatma Seren Ören		
	Numarası	18810401016		
		Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi		
	Programı	Tezli Yüksek Lisans	X	
		Doktora		
	Tez Danışmanı	Doç. Dr. Esra Banu Sipahi		
	Tezin Adı	‘‘Sakin Şehir Olmanın Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkilerinin Kent Sakinlerinin Algıları Bağlamında İncelenmesi: Akyaka Örneği		

Küreselleşmenin beraberinde getirdiği tek tipleşmeye karşı olarak 1999 yılında İtalya’da ortaya çıkan sakin şehir (Cittaslow) hareketi dünya genelinde kabul görmüş bir kent ağıdır. Sakin şehir hareketine ülkemiz de 2009 yılında Seferihisar’ın üyeliği ile ilk katılımını göstermiştir. Birliğe üye sayımız yıllar içinde artmaktadır. Birliğe en son 24 Nisan 2020’de Gündül/Ankara katılmış ve böylece üye sayımız 18 olmuştur. Hareketin kriterleri incelendiğinde kentsel yaşam kalitesi ile örtüşen amaçları hedeflemekte olduğu görülmektedir. Bu çalışmanın temel amacı da sakin şehir hareketinin kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinin ikinci sakin şehrimiz olan Akyaka’da kent sakinleri bağlamında incelenmesidir.

Çalışmada dört ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kentsel yaşam kalitesinin anlamı ve içeriği hakkında bilgi verilmektedir. İkinci bölümde sakin şehir hareketinin ortaya çıkışı ve gelişiminden söz edilerek üyelik için gerekli kriterlerden ve nasıl başvurulacağından söz edilmiştir. Ayrıca dünyadan ve ülkemizden bazı sakin şehir örnekleri verilmiştir. Üçüncü bölümde ise sakin şehrin kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinden söz edilmiştir. Kentsel yaşam kalitesinin ölçümü konusunda temel alınacak konu başlıklarına ve konuyla ilgili yapılan diğer çalışmalara da bu başlık altında yer verilmiştir. Dördüncü ve son bölümde ise öncelikle alan araştırmasının yapıldığı Akyaka hakkında bilgi verilmiş ardından 2020 yılının Şubat ayında 18 yaş üstü 117 kişi ile gerçekleştirilen alan araştırmasının sonuçlarına ve yorumlanmasına yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sakin Şehir, Cittaslow, Kentsel Yaşam Kalitesi, Yaşam Kalitesi, Akyaka

 KONYA	T.C. NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü	 SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
---	---	--

ABSTRACT

Author's	Name and Surname	Fatma Seren Ören		
	Student Number	18810401016		
	Department	Political Science And Public Administration		
	Study Programme	Master's Degree (M.A.)	X	
		Doctoral Degree		
	Supervisor	Doç. Dr. Esra Banu Sipahi		
	Title of the Thesis/Dissertation	An Analysis of the Effects of being a Cittaslow on the Urban Life Quality in the Context of Urban Residents' Perceptions		

The Cittaslow movement, which emerged in Italy in 1999 against the uniformity brought about by globalization, is a globally accepted city network. Our country also showed its first participation in the calm city movement with the membership of Seferihisar in 2009. The number of our members to the Union has been increasing over the years. Güzöl / Ankara joined the union on April 24, 2020 and thus the number of our members was 18. When the criteria of the movement are examined, it is seen that it targets goals that coincide with the quality of urban life. The main purpose of this study is to examine the effects of the calm city movement on the quality of urban life in the context of urban residents in our second tranquil city, Akyaka.

The study consists of four main sections. In the first part, information is given about the meaning and content of urban life quality. In the second part, the emergence and development of the calm city movement was mentioned, and the necessary criteria for membership and how to apply. In addition, some examples of quiet cities from around the world and our country are given. In the third part, the effects of the calm city on the urban life quality are mentioned. The topics to be taken as a basis in the measurement of urban life quality and other studies on the subject are also included under this heading. In the fourth and last part, firstly, information about Akyaka, where the field research was conducted, was given and then the results and interpretation of the field study conducted with 117 people over the age of 18 in February 2020 were included.

Keywords: Cittaslow, urban life quality, life quality, Akyaka

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT.....	II
TABLolar LİSTESİ.....	VI
KISALTMALAR.....	VIII
TEŞEKKÜR.....	IX
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KENTSEL YAŞAM KALİTESİ

KENTSEL YAŞAM KALİTESİ	4
1.1 Yaşam Kalitesi Kavramı Ve Tanımı	4
1.2 Kentsel Yaşam Kalitesi Kavramı Ve Tanımı.....	9
1.2.1 Kentsel Yaşam Kalitesini Geliştirmeye Yönelik Yapılan Uluslararası Bazı Çalışmalar.....	11
1.2.1.1 Avrupa Konseyi: Avrupa Kentsel Şartı ve Kentsel Yaşam Kalitesi... 11	
1.2.1.2 Birleşmiş Milletler: Habitat Gündemi ve Yerel Gündem 21 ve Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları	13
1.3 Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergeleri Ve Ölçümü.....	14
1.4 Türkiye’de Yaşam Kalitesi Gösterge Belirleme Çalışmaları.....	16

İKİNCİ BÖLÜM

SAKİN ŞEHİR

SAKİN ŞEHİR.....	21
2.1 Sakin Şehir	21
2.1.1 Sakin Şehir Kavramının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi	21
2.1.2 Sakin Şehir Hareketinin Temel Kriterleri.....	25
2.1.3 Sakin Şehir Birliğine Üye Olmak İçin Yapılması Gerekenler	27
2.2 Dünya’da Sakin Şehir Hareketi ve Örnekleri.....	28

2.3 Türkiye’de Citaslow Hareketi ve Örnekleri.....	34
--	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SAKİN ŞEHİR VE KENTSEL YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

SAKİN ŞEHİR VE KENTSEL YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ...	42
3.1 Sakin Şehrin Kentsel Yaşam Kalitesi ile İlişkisi.....	42
3.2 Sakin Şehir Olmanın Kentsel Yaşam Kalitesinin Artmasındaki Rolü.....	43
3.3 Sakin Şehir Olmanın Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Olumsuz Etkileri ..	46
3.4 Kentsel Yaşam Kalitesi Ölçümü Konusunda Sakin Şehrin Temel Alınacak Konu Başlıkları	47
3.5 Sakin Şehir Olmanın Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkilerini İnceleyen Diğer Çalışmalar	50

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ALAN ARAŞTIRMASI

ALAN ARAŞTIRMASI	52
4.1 Akyaka	52
4.1.1 Akyaka’da Yerleşimin Tarihi	52
4.1.2 Akyaka’da Ekonomik Yapı	54
4.1.3 Akyaka’nın Doğal ve Tarihsel Değerleri	54
4.1.4 Akyaka’nın Sakin Şehir Birliğine Üye Oluş Serüveni	55
4.2 Alan Araştırması	57
4.2.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	57
4.2.2. Araştırmanın Temel Varsayımı ve Hipotezleri	57
4.2.3. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları	58
4.2.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	58
4.2.4. Araştırmanın Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi.....	59

4.2.4.1. Örnek Grubunun Demografik Özelliklerinin Analizi	60
4.2.4.2. Örnek Grubunun Sakin Şehir’de Yaşamaya İlişkin Değerlendirmelerinin Analizi	63
4.2.4.2.1. Örnek Grubunun Kentte Yaşama Süresi Dağılımı	63
4.2.4.2.2. Örnek Grubunun Yerel Kalkınma ve İstihdam Hakkındaki Düşüncelerinin Analizi.....	64
4.2.4.2.3. Örnek Grubunun Ulaşım ve Altyapı Hakkındaki Değerlendirmelerinin Analizi.....	73
4.2.4.2.4. Örnek Grubunun Kentsel Doku Hakkındaki Düşünceleri	76
4.2.4.2.5. Örnek Grubunun Ekoloji Hakkındaki Düşünceleri.....	77
4.2.4.2.6. Örnek Grubunun Sosyo-Kültürel Hayat Hakkındaki Düşünceleri	80
4.2.4.3. Örnek Grubunun Akyaka’nın Sakin Şehir Olması İle İlgili Memnuniyetlerinin Analizi.....	84
4.3 Alan Araştırması Genel Değerlendirmesi	85
Sonuç	87
KAYNAKÇA.....	91
EKLER.....	101
Ek-1: Anket Formu Örneği	101

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Veenhoven Dörtlü Yaşam Kalitesi.....	8
Tablo 2: Dünya'daki Sakin şehirler	29
Tablo 3: Türkiye'deki Sakin Şehirler	35
Tablo 4: Örnek Grubunun Cinsiyet Dağılımı	60
Tablo 5: Örneklem Grubunun Yaş Ortalaması	61
Tablo 6: Örneklem Grubunun Eğitim Durumu.....	61
Tablo 7: Örnek Grubunun Meslek Durumu.....	62
Tablo 8: Örnek Grubunun Gelir Dağılımı	63
Tablo 9: Örnek Grubunun Kentte Yaşama Süresi Dağılımı	64
Tablo 10: Sakin Şehir Olmanın Gelir Düzeyindeki Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	65
Tablo 11: Cinsiyetin Gelir Düzeyinin Algılanmasına Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	67
Tablo 12: Sakin Şehir Olmanın İstihdam Düzeyindeki Etkilerine İlişkin Analizi	67
Tablo 13: Cinsiyetin İstihdam Artışı Algılanmasına Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	68
Tablo 14: Sakin Şehir Olmasının Turizmin Gelişimine Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	69
Tablo 15: Sakin Şehir Olmanın Tarımsal Üretime Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	70
Tablo 16: Sakin Şehir Olmanın Yerel Ürünlere Olan Talebe Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	71
Tablo 17: Sakin Şehir Olmanın Kadınların İş Gücüne Katılımı ve Onlara Ekonomik Özgürlük Sağlamasına İlişkin Değerlendirmelerin Analizi.....	72
Tablo 18: Cinsiyetin Kadın İstihdamı Artışının Algılanmasına İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	72
Tablo 19: Sakin Şehir Olmanın Alt Yapı Hizmetlerinin Gelişim Düzeylerindeki Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	73

Tablo 20: Sakin Şehir Olmanın Ulaşım Olanaklarının Gelişim Düzeyindeki Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	74
Tablo 21: Sakin Şehir Olmanın Yaya ve Bisiklet Yollarındaki Gelişim Düzeyindeki Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	75
Tablo 22: Sakin Şehir Olmanın Kentsel Dokunun ve Mimarinin Korunmasına Olan Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	76
Tablo 23: Sakin Şehir Olmanın Doğal Çevrenin Korunmasına Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	77
Tablo 24: Sakin Şehir Olmanın Temizlik ve Katı Atık Yönetimine Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	78
Tablo 25: Sakin Şehir Olmanın Yenilenebilir Enerji Yatırımlarına Olan Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	79
Tablo 26: Sakin Şehir Olmanın Mahallede Alınan Kararlara Katılım Düzeyine Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	81
Tablo 27: Sakin Şehir Olmanın Sosyal Etkinliklerin Sayısına Olan Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	82
Tablo 28: Sakin Şehir Olmanın Komşuluk İlişkilerinin Gelişimine Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	82
Tablo 29: Sakin Şehir Olmanın Hissedilen Bağlılığın Artışına İlişkin Değerlendirmelerinin Analizi	83
Tablo 30: Sakin Şehir Üyeliğine Duyulan Memnuniyet Düzeyine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi	84
Tablo 31: Katılımcıların Sakin Şehir Bilgisinin Analizi	85

KISALTMALAR

Agk adı geçen kaynak

TÜİK Türkiye İstatistik Kurumu

Vd ve diğeri

TEŞEKKÜR

Destekleri ve rehberliği ile bu çalışmayı ortaya koymamı sağlayan danışmanım Doç. Dr. Esra Banu Sipahi'ye; yaptıkları yapıcı eleştiriler ve sundukları öneriler ile tezimin gelişimine katkı sağlayan tez jürilerim Doç. Dr. şerife Pekküçükşen ve Dr. Öğr. Üyesi Belgin Uçar Kocaoğlu'na; hayallerimi gerçekleştirmem konusunda ellerinden gelenin fazlasını yapan annem Sema Ören ve babam şener Ören'e; bana kız kardeş kadar yakın olan kuzenim Fatma Ecem Ören'e ve burada ismini sayamadığım, hatırlayınca yüzümde tebessüm olan tüm hocalarıma ve arkadaşlarıma en içten teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca çalışmanın alan araştırmasının yapıldığı Akyaka'da çalışmama gösterdikleri ilgi ve alaka için Akyaka esnafına ve halkına sonsuz teşekkürler.

Ülkemizin bu salgın döneminden tez vakitte kurtulması temennisiyle...

GİRİŞ

Küreselleşmenin verdiği etki ile dünya bir köy haline gelmiştir. İçinde bulunduğumuz modern çağda teknoloji hızla gelişmiş, kilometrelerce uzaklık bir tık kadar yakın olmuştur. Bireyler yaşam kalitelerini sadece diğer mahallelerle ya da gördükleri büyük şehirle karşılaştırmakla yetinmeyip, dünyanın herhangi bir şehri ile kendi yaşadıkları yeri kıyaslayabilmektedirler.

Bu durumun sonucu olarak her şehirde benzer alışveriş merkezleri, fast food restoranları, kafeler, yüksek binalar, güvenli siteler ortaya çıkmış, kentler özgün özelliklerini kaybetmiş ve tek tipleşmişlerdir. Yaşam kalitesini ve konforunu arttırmaya yönelik bu yenilikler modern çağ insanının tek tipleşmesine ve çağın hızını yakalamaya çalışmak için sonuçsuz bir çaba içinde olmalarına sebep olmuştur.

Modern şehirlerde insanlar hayali bir yaşam kalitesini yakalamak için daha hızlı yaşamaya başlamış, kültürümüzde sohbete bahane ettiğimiz kahveler bile bir yerden bir yere yürürken içilir olmuştur. Eskiden can ve mal güvenliğimizi dahi emanet edebileceğimiz yakınlıkta hissettiğimiz komşuları tanımamaya, mahalle esnafı giderek tarihsel birer kahraman haline dönüşmeye başlamıştır. Hızı ve ona sanal olarak sunulan yaşam kalitesini yakalamaya çalışan çağımız insanı giderek yalnızlaşmış ve mutsuzlaşmıştır. Ayrıca bu hızlı yaşam tarzı insanlarda depresyon, anksiyete, kalp krizi gibi çeşitli hastalıklara sebep olmuştur. Bu sorunların yanı sıra şehirler giderek artan nüfusu da kaldıramamaya başlamış, en temel gereksinimler bile sekteye uğrar olmuştur. Tüm bu olumsuzluklar gerek objektif gerekse subjektif kentsel yaşam kalitesi algısında önemli düşüslere sebebiyet vermiştir.

Bu duruma karşı 1999 yılında Greve in Chianti'nin belediye eski başkanı Paolo Saturnini'nin öncülüğünde sakin şehir (Cittaslow) hareketi İtalya'da ortaya çıkmıştır.¹ Sloganı “ *yaşamın kolay olduğu kentlerin uluslararası ağı* ”² olan birlik,

¹ Esra Banu Sipahi, **Sürdürülebilir Kent Arayışında Cittaslow (Sakin Şehir) Üzerine Bir Değerlendirme**, Tarih Okulu Dergisi (TOD) Mart 2016 Yıl 9, Sayı XXV, s. 775

² www.cittaslowturkiye.org/#slayt (E.T: 06.05.2019)

dayandığı ilkeler ve belirlediği kriterler ile üye olan yerleşim yerinde yaşayan bireylerin yaşam kalitelerinin yükseltilmesini ve bunun korunmasını amaçlamaktadır.

Ülkemiz 2009 yılında Seferihisar'ın üye olmasıyla birlik ile tanışmış, 2011 yılında Akyaka, Taraklı, Gökçeada ve Yenipazar'ın üye olmasıyla birlikte ülkemizde Cittaslow Ulusal Ağı kurulmuştur.³

İtalyanca şehir anlamına gelen citta ve İngilizce yavaş anlamını taşıyan slow kelimelerinin birleşimiyle oluşan Cittaslow ağı Türkçeye yavaş şehir olarak çevrilmiştir. Fakat yavaş kelimesinin sebep olduğu olumsuz algı sebebiyle kavram sakin şehir olarak değişime uğramıştır.⁴ Bu çalışmada da sakin şehir kavramı kullanılmıştır. Sakin şehir hareketinin hem misyonu hem de üyelik için öne sürdüğü kriterleri incelediğimizde kentsel yaşam kalitesi ile olan bağlantısı dikkat çekicidir.

Kentsel yaşam kalitesi kısaca toplumsal, ekonomik ve mekânsal öğeler açısından kent tanımına giren yerlerde, kentsel altyapı, iletişim, ulaşım, konut ve benzeri olanakların sunulma düzeyinin önceden belirlenen ölçülerin üstünde olması olarak tanımlanır.⁵

Çalışmanın amacı sakin şehir ve kentsel yaşam kalitesi ilişkisini değerlendirerek sakin şehirde yaşamakta olan yerel halkın kentsel yaşam kalitesi hakkında algısını ve memnuniyet düzeyini belirlemektir. Çalışmanın ana hipotezi; sakin şehir olma ile kentsel yaşam kalitesinin arasında olumlu bir bağ olduğu ve sakin şehir olmak kentsel yaşam kalitesini artırır.

Bu çalışma dört ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yaşam kalitesi ve kentsel yaşam kalitesi kavramlarının tanımlanmasının ardından kentsel yaşam kalitesi göstergeleri ve ölçümü hakkında bilgi verilmektedir. İkinci Bölümde Sakin şehir kavramı tanımlanmış, kriterlerinden söz edilmiş ve üyelik için yapılması

³ Hacı Arslan Uzan, **Yerel Halkın Sakin Şehir (Cittaslow) Bağlamında Erzurum/Uzundere'yi Turizm, Ekonomi, Sosyo-Kültürel ve Çevresel Açından Değerlendirmesi**, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2018 s.6

⁴ Dönüş Çiçek, **Bir Kalkınma Modeli Olarak Sakin Şehirlerde Yerel Halkın Turizm Desteği: Ege-Marmara Bölgesi Örneği**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2017, s. 50

⁵ Emine Mazıcıoğlu ‘ **Konut ve Çevresi Seçiminde Etkili Parametrelerin Kentsel Yaşam Kalitesi Bağlamında İncelenmesi; Gaziantep Örneği**’, Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep, 2018, s.13

gerekenlere değinilmiştir. Ayrıca dünyadan ve ülkemizden birliğe üye olan şehirlerden örnekler verilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise sakin şehir olmanın kentsel yaşam kalitesi üzerinde ne gibi etkileri olduğu hakkında bilgi verilmiş, sakin şehir olmanın olumlu yönleri ve olası olumsuz yönlerinden söz edilmiştir. Ayrıca kentsel yaşam kalitesinin ölçümü konusunda sakin şehrin temel alınacak konu başlıklarına da bu başlık altında yer verilmiştir. Son bölüm olan dördüncü bölümde ise Akyaka hakkında bilgi verilmiş ve yaşı 18 üzeri olan yerel halk ile yapılan anket çalışması değerlendirilmiştir.

Çalışmanın kapsamı; sakin şehir hareketine üye olmanın kentsel yaşam kalitesi üzerine etkileridir. Çalışmanın sınırlılığı ise, kentsel yaşam kalitesinin algı ve memnuniyet düzeyi Akyaka’da yaşayan halk ile sınırlı tutulmuş olmasıdır.

Çalışmanın yöntemi, öncelikle literatür çalışması yapılmıştır. Ayrıca birincil kaynak olarak internet verilerinden de yararlanılmıştır. Akyaka kapsamında ise yerel halkın kentsel yaşam kalitesi üzerine algılarını ve memnuniyet düzeylerini ölçmek için nicel ve nitel veri toplama yöntemlerinden yararlanılmıştır. Araştırmanın evrenini Akyaka’da yaşayan 18 yaşının üzerinde olan yerel halk oluşturmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

KENTSEL YAŞAM KALİTESİ

Geçmişten bu güne kadar ekonomik ve sosyal yaşamdaki değişim ve dönüşümler birey üzerinde belirgin bir etkiye neden olmakta; zamanla bireyin yaşam kalitesi algısını da dönüşüme uğratmaktadır. Nüfusun büyük çoğunluğunun kentlerde yaşıyor olması ve yaşam kalitesi algısı üzerindeki değişimler kent ve yaşam kalitesi kavramlarını bir araya getirmiştir. Çalışmanın bu bölümünde önce çok boyutlu ve geniş bir kavram olan yaşam kalitesi kavramına değinilecek sonrasında ise yaşam kalitesinin kentsel boyuttaki yansıması olan kentsel yaşam kalitesi kavramı açıklanacaktır.

1.1 Yaşam Kalitesi Kavramı Ve Tanımı

Birçok farklı disiplinin çalışma alanına giren yaşam kalitesi kavramının kökleri her ne kadar antik dönemlere, Platon'un Devlet, Aristo'nun Etik adlı eserlerine ⁶ dayandırılrsa da kavram, modern hayatın gelişmesi ve toplumların çağdaşlaşmasıyla gündeme gelen ve gelişen bir özellik gösterir. ⁷ Yaşam kalitesi kavramı ilk olarak Long'un 1960'da yayınladığı "On the Quantity and Quality of Life" adlı makalede geçmektedir. ⁸ Yaşam kalitesi ile ilgili çok sayıda çalışma yapılmış olmasına rağmen, üzerinde uzlaşılmış bir tanımı bulunmamaktadır. ⁹

Çok boyutlu değişkenlerle ifade edilen yaşam kalitesi kavramı çalışıldığı alanın önceliğine göre farklı tanımlamalara sahiptir. Kavram felsefede kendini gerçekleştirme, bireysel tatmin, haz gibi kavramlarla birlikte kullanılırken; psikoloji ve sosyolojide ise kimlik, kişilik, kabul görme yeterlilik kavramlarıyla

⁶ Mazıcıoğlu, a.g.k., s.6; Ayfer Aydın Boylu, Bahar Paçacıoğlu, 'Yaşam Kalitesi ve Göstergeleri', **Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi** Cilt:8, Sayı 15, Yıl: 2016 s. 138

⁷ Robert Marans, "Kentsel Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi", Çeviren: Handan Dülger Türkoğlu, **Mimarlık Dergisi**, Sayı. 335, Mayıs-Haziran 2007, s.28; Adem Yavuz Ekşioğlu **Kentsel Yaşam Kalitesi ve İstanbul Örneği** Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2011, s.11; Yeşim Coşar **Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri**, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2013, s. 51

⁸ Aydın Boylu, Paçacıoğlu, agk, s. 138

⁹ Z. Aslı Güler Üçer, **Kentsel Yaşam Kalitesinin Belediye Hizmetleri kapsamında Belirlenmesine ve Geliştirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: Orta Ölçekli Kent Örnekleri**, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2009, s.13

değerlendirilmektedir. Kavram iktisatta ise hayat standardı ile açıklanmaktadır.¹⁰ Liu bu durumla ilgili olarak mevcut insan sayısı kadar yaşam kalitesi tanımı yapılabileceğini söylemiştir.¹¹

Yaşam kalitesi kavramını açıklamak için literatürü incelediğimizde kavramla ilgili en yaygın araştırmalar onun sağlık, refah ve kentsel çevre ile olan bağlantısını ortaya koyan araştırmalardır. Biz de yaşam kalitesini bu kavramlarla olan bağına değinerek açıklamaya çalışacağız.

➤ Sağlık Merkezli Yaşam Kalitesi

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından fiziksel, ruhsal ve sosyal tam iyilik hali olarak tanımlanan sağlık kavramından¹² da anlaşılacağı üzere bireyin sadece fiziksel bir bütünlüğe ve iyi hale sahip olması sağlıklı tanımı için yeterli değildir. Sağlıklı birey aynı zamanda hem ruhsal hem de sosyal açıdan tam bir iyi hale sahip olmalıdır. Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere sağlık kavramı yaşam kalitesinin en önemli unsurudur. Bir yerde sağlık konusunda mevcut olan eşitsizlik ve sorunlar o yerde yaşam kalitesinin sağlanması önündeki en büyük engellerdendir.¹³

Yaşam kalitesi ile ilgili yapılan birçok çalışmada atıfta bulunulan yaşam kalitesi tanımı Dünya Sağlık Örgütü'ne (WHO) aittir. Dünya Sağlık Örgütüne göre yaşam kalitesi; *“hedefleri, beklentileri standartları, ilgileri ile bağlantılı olarak kişilerin yaşadıkları kültür ve değer yargılarının bütünü içinde durumlarını algılama biçimi”* olarak tanımlamıştır.¹⁴

¹⁰ Tarık Yusuf Uçar, **5747 ve 6360 Sayılı Kanunlarla İlk Kademe Ve Belde Belediyelerinin Birleştirilme Ve Bütünleştirilmesinin, Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerine Etkileri: İstanbul Sancaktepe Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019, s.26

¹¹ A. Nilay Evcil Türksever, **Türkiye’de Büyük Şehir Alanlarında Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yöntem Denemesi**, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2001, İstanbul, s. 14

¹² <https://www.who.int/about/who-we-are/frequently-asked-questions> (E.T: 01.12.2019)

¹³ İlhan Tekeli, **Gündelik Yaşam, Yaşam Kalitesi ve Yerellik Yazıları**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2009, Birinci Basım: Ağustos 2010, s. 96

¹⁴ Murat Şeker **İstanbul’da Yaşam Kalitesi Araştırması**, İstanbul Ticaret Odası Yayınları, Yayın no: 2010-103, İstanbul, 2011, s.21

➤ Refah Merkezli Yaşam Kalitesi

Refah, yaşam kalitesi denince akla ilk gelen tanımlardandır. Nitekim Veenhoven kavramın refah ve mutluluk kavramları yerine de kullanıldığını belirtmiştir¹⁵ ancak; yaşam kalitesi sadece gelir düzeyini dikkate almamakta, bireyin fiziksel sağlığı, psikolojik durumu, kültür tüketimi gibi yaşam biçimini tanımlayan konularda insan onuruna yakışır düzeyde yaşamı sürdürebiliyor olmayı da dikkate almaktadır.¹⁶

En geniş tanımıyla bireyin içinde yaşadığı çevreden ve yaşam koşullarından memnuniyet derecesini ifade eden yaşam kalitesi kavramının iki boyutu olduğu dikkat çekmektedir. Bunlar yaşam kalitesi kavramının bireyin hayatına ilişkin objektif değişkenlere ve bireyin kendi algılaması doğrultusunda oluşan sübjektif değişkenlere sahip olmasıdır.¹⁷ Objektif değişkenler içinde yaşadığı çevre koşulları (hava, su kirliliği, konut konforu vb) ile ilgili olup objektif değerlendirmelere açıktır. Sübjektif değişkenler ise bireyin kendisi ile ilgili özelliklerle (sağlık, yaş, eğitim, gelir) ilgilidir ve ayrıca bireyin objektif değişkenleri algılama biçimini de etkiler.¹⁸

Yaşam kalitesinin belirlenmesinde önemli rol oynayan bu değişkenler aynı zamanda yaşam kalitesinin göstergelerini de oluşturmaktadır. Kimi araştırmacılar objektif değişkenlerin kimi araştırmacılar ise sübjektif değişkenlerin daha önemli olduğunu vurgulasa da bu değişkenlerin neler olduğuna dair literatürde net bir tanımlama yoktur.¹⁹

Yaşam kalitesi göstergelerinin belirlenmesi için çeşitli yaklaşımlardan faydalanılmıştır. Bunlardan en yaygın kabul görenleri Maslow'un ihtiyaçlar (gereksinimler) hiyerarşisi kuramı, Sen'in kapasite yaklaşımı, Cambell ve arkadaşlarının düşünceleri ve Veenhoven'in yaptığı çalışmalardır.

¹⁵ Ruut Veenhoven, The Four Qualities Of Life Ordering Concepts And Measures Of The Good Life, Published in: Mark McGillivray & Mathew Clark (Eds.) 'Understanding Human Well-being', 2006, United Nations University Press. Tokyo-NewYork-Paris, s.74

¹⁶ Harika Kabadayı, **Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyetinin Kentsel tasarımdaki Etkisine Çok Boyutlu Yaklaşım**, Yüksek Lisans Tezi, s.7.

¹⁷ Elbi agk, s.39; Ekşioğlu agk s.12.

¹⁸ Ekşioğlu, a.g.k., s.12.

¹⁹ Aydın Boylu, Paçacıoğlu, a.g.k, s. 139.

Maslow kuramında insanların gereksinimlerini 5 temel ihtiyaç olarak belirlemiştir. Bunlar önem sırasına göre; fiziksel ihtiyaçlar, güvenlik gereksinimi, sosyal gereksinimler (ait olma- sevgi ihtiyacı), saygı-statü kazanma ihtiyacı ve kişisel gelişim ihtiyacıdır.²⁰ Maslow kuramında bireyin önce en temel ihtiyacı olan fiziksel ihtiyaçlarını karşılayacağı, bu ihtiyaçlar karşılandıkça bir üst ihtiyaca geçeceğini belirtmiştir. Bu ihtiyaçlar ne ölçüde karşılanıyorsa yaşam kalitesi o kadar yüksektir anlayışı söz konusudur. İhtiyaçların karşılanması hususunda bireyin dışında olması sebebiyle kuram objektif göstergeler bazında değerlendirilmektedir.²¹ Kuramın eleştirilere maruz kalan yönü zengin topluluklar için anlamlı ve yeterli olmamasıdır.²² Maslow'un bu kuramı hem yaşam kalitesinin tanımlanmasında hem de gösterge belirlenmesinde yol gösterici olmuştur ve farklı bakış açılarının doğmasına da öncü olmuştur.

Göstergelerin belirlenmesinde ve kavramın tanımlanmasında yol gösterici olan bir diğer çalışma ise Sen'in kapasite yaklaşımıdır. Bu yaklaşımında Sen bireysel özelliklerin durağan ve standart olarak kabul edilmesini eleştirmiş, bireyin kapasitesinin ve özelliklerinin göz ardı edilmemesi gerektiğini savunmuştur. Sen'in temel oluşturduğu en önemli araştırma Birleşmiş Milletlerin 1990'da hazırladığı "İnsani Gelişmişlik Endeksi Raporu"dur. Bu raporda Bu raporda Sen'in yaklaşımından yola çıkılarak yeni bir model oluşturulmuştur.²³

Campbell ve arkadaşları ise yaptıkları çalışmalarda yaşam kalitesi ölçümünde objektif göstergelerin dışında bireylerin kişisel deneyim ve algılarıyla şekillenen ve memnuniyet düzeylerini ortaya koymaya çalışan sübjektif göstergeler ele alınarak yapılmıştır.²⁴

²⁰ Şeker, a.g.k, s.15

²¹ Fatma Ökde, **Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisinin Toplumsal Yansıması: Mamak Örneği**, Doktora Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale, 2019 s.110

²² Park, S., "Concept of The Quality of Life And Indexing", International Review of Public Administration, 9 (2) : 77-87 (2005)'den aktaran Z. Aslı Gürel Üçer s.15

²³ Ökde, agk, s.110-11

²⁴ Campbell vd, 1976: 265'den aktaran Fatma Ökde, agk, s. 111

Veenhoven dörtlü yaşam kalitesi adlı kuramında ise yaşam kalitesine yönelik farklı yaklaşımları bir araya getirerek hepsini kapsayan bir kuram geliştirmiştir²⁵. Veenhoven bireyin yaşam kalitesinin ölçülmesi için dört boyutlu bir yaklaşım geliştirmiştir. Birinci boyutta bireyin çevresinin yaşanabilirliği, ikinci boyutta bireyin yaşam kabiliyeti, üçüncü boyutta bireyin yaşam yararı ve son boyutta ise bireyin yaşamının değerini bilmesi dikkate alınır. Bu dört boyutun tamamından birey memnun ise kaliteli bir yaşamı olduğundan söz edilebilir.²⁶

Tablo 1: Veenhoven Dörtlü Yaşam Kalitesi

	Dışsal Kaliteler	İçsel Kaliteler
Yaşam Şansı	Yaşanabilir Çevre	Kişinin Yaşam Kabiliyeti
Yaşam Sonuçları	Yaşamın Yararı	Yaşamın Değerini Bilme

Kaynak: Ruut Veenhoven, “The Four Qualities of Life, Ordering Concepts and Measures of The Good Life”, Journal of Happiness Studies, No 1, 2000, p.4.

Yaşam kalitesinin deyim yerindeyse şemsiye bir kavram oluşu ve birçok konuyu kapsayıcı olması nedeniyle belli bir kalıba sokulamamaktadır. Her araştırmacı kendi alanıyla ilgili tanım yapmıştır. Türksever de çalışmasında yaşam kalitesine dair genel görüşlerini şu şekilde sıralamıştır:²⁷

- Yaşam kalitesi çok boyutu olan, geniş bir kavramdır.
- Yaşam; ekonomik, sosyal, psikolojik ve fiziksel (doğal ve yapılandırılmış çevre) olmak üzere farklı çevrelerden oluşmaktadır. Yaşam kalitesi ise bu çevrelerin ayrı ayrı kalitelerinin birbirleriyle etkileşiminden ortaya çıkan bir bileşkedir.
- Yaşam kalitesi bileşenleri kültürden kültüre ve ülkeden ülkeye değişiklik gösterebilmektedir fakat önemli olan; temel faktörlerin (eğitim, sağlık, konut, ulaşım, spor, kültür hizmetleri, güvenlik vb) o toplum tarafından nasıl algılandığının ölçülmesidir.

²⁵ Ökde, agk, s.111

²⁶ Kabadayı, agk, s. 8

²⁷ Evcil Türksever, a.g.k; , s.17

- Genel olarak objektif ve sübjektif göstergelerden söz edilmektedir. Ancak yaşama ait verilerin algılanması gerekliliği ve bu nedenle öznel değerlendirmelerin yapılması genel kabul görmektedir.

1.2 Kentsel Yaşam Kalitesi Kavramı Ve Tanımı

Dünya’da hızla artan kentleşmeyle birlikte nüfusun önemli bir bölümü kentlerde yaşamaya başlamıştır. Bu durum kentlerdeki yaşam kalitesini küresel ölçekte bir sorun haline getirmiştir. Yaşam kalitesi üzerine yapılan araştırma ve çalışmaların çokluğu ve hızla artan kentleşme olgusu kent ve yaşam kalitesi kavramlarını bir araya getirmiştir.²⁸ Kavram ilk olarak 1960larda Sosyal Göstergeler Hareketi (Social Indicators Movement) içinde ortaya çıkmıştır. 1969 yılında Harvey Perloff’un kentsel çevrenin yaşam kalitesine etkisini konu alan makalesinin yayınlanması ile konu yazın alanında gündeme gelmiştir fakat konunun yaygınlaşması 1980lerde kentlerin ön plana çıkmasıyla gerçekleşmiştir.²⁹

Uzun yıllardır gelişimini devam ettirmekte olan bir kavram olan kentsel yaşam kalitesi gerek araştırma gerekse uygulama alanı olarak mimarlar, sosyologlar, ekonomistler, sağlık bilimleri, psikologlar, plancılar, yerel yönetimler gibi farklı disiplinlerin ilgi alanına giren çok boyutlu bir kavramdır. Plancı ve psikologlar tarafından güvenlik, yaşanabilirlik, çevre kalitesi gibi konularla birlikte tartışılırken yerel yönetimler konuya hane halkının barınma gereksiniminin karşılanması bağlamında yaklaşmaktadır.³⁰

Amacı sosyal ve ekonomik iyilik ile bireysel ve toplumsal iyilik arasındaki ilişkilere dair varsayımları sorgulamak³¹ olan kavramın yaşam kalitesi kavramında olduğu gibi birden fazla tanımı mevcuttur.

²⁸ Hülya Turgut Yıldız, “Kentsel Yaşam Kalitesi: Kuram, Politika ve Uygulamalar”, **Mimarlık Dergisi**, Sayı:335, Mayıs-Haziran 2007, s.27

²⁹ Nilgün Görür, Aysu Uğurlar, Yaşam Kalitesi ve Kentsel Kalite Göstergeleri Üzerine Bir Yazın Derlemesi, s. 225-226

³⁰ Tayfun Salıhoğlu, **Kentsel Yaşam Kalitesinin Yükseltilmesinde Boş Zaman Aktivitelerinin Rolü: İstanbul Örneği**, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2016, İstanbul, s.12

³¹ Derya Oktay, Sürdürülebilirlik, Yaşanabilirlik ve Kentsel Yaşam Kalitesi, **Mimarlık Dergisi**, Sayı: 335; Şeker, agk, s.23

Konu ile ilgili en kapsamlı tanım Geray’a aittir. Geray kentsel yaşam kalitesi kavramını tanımlarken dar ve geniş anlam olmak üzere iki tanımda bulunmuştur. “*Dar anlamıyla kentsel yaşam kalitesi; toplumsal, ekonomik ve mekânsal öğeler açısından kent tanımına giren yerlerde kentsel alt yapı, ulaşım, iletişim gibi olanakların sunulma düzeyinin önceden belirlenen ölçütlerin üstünde olması durumudur. Geniş anlamıyla ise; toplumsal kültürel ve siyasal öge ve süreçleri de içerir.*³² *Kentsel yaşam kalitesinin yüksek olduğu kentlerde birey yalnızca barınmaz aynı zamanda bireyin ekonomik, sosyal ve kültürel gereksinimlerini de karşılar ayrıca bireye kent yönetimine katılma olanağı da verir.*”³³

Emür ve Onsekiz kentsel yaşam kalitesini toplum ekonomi ve çevre ekseninde yaşam kalitesi ve çevre kalitesinin birlikte etkileşimiyle gerçekleşen objektif ve sübjektif değerlendirme ölçütleriyle ifade edilebilen bir kavram olarak tanımlamışlardır.³⁴ Yıldız ise kentsel yaşam kalitesini kentte yaşayan bireylerin ihtiyacı olan tüm koşulların arz ve talebi arasındaki oran olarak özetlemiştir.³⁵

Baycan Levent ve Nijkamp ise, “*toplumun ihtiyaçlarını karşılayan performans düzeyi, kentsel yaşamın memnun olunan yapısı ve mükemmeliyet düzeyi*” olarak tanımlamaktadır.³⁶

Yapılan birçok çalışmada kentsel yaşam kalitesi yaşanabilirlik ve sürdürülebilirlik kavramları ile birlikte anılmıştır. Bu kavramlar kentsel yaşam kalitesinin açıklanmasında yardımcı öğeler olmakla birlikte kentsel yaşam kalitesi bu kavramlardan farklı boyutlara da sahiptir. Yaşanabilirlik ve sürdürülebilirlik daha çok çevre odaklıyken, kentsel yaşam kalitesi hem çevre hem de insan odaklıdır.

³² Cevat Geray, ‘Kentsel Yaşam Kalitesi ve Belediyeler’, **Türk İdare Dergisi**, Yıl 70, sayı 421, Aralık 1998 s. 327; Güler Üçer, agk, s. 22

³³ Cevat Geray, agk, s. 327

³⁴ Semih Halil Emür, Dilşen Onsekiz, Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi – Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi, **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 22, Yıl: 2007/1, s.380;

³⁵ Turgut Yıldız, agk, s.27

³⁶ Tüzin Baycan Levent ve Peter Nijkamp, Quality of Urban Life: A Taxonomic Perspective, **Studies in Regional Science**,36(2), s. 276;

Sürdürülebilirlik gelecekle ilgili bir kavram iken kentsel yaşam kalitesi daha çok günümüzle ilgilenmektedir.³⁷

Ayrıca kentsel yaşam kalitesi içinde yaşam kalitesi kavramını barındırmasına karşın, yaşam kalitesi yalnızca bireyi esas alırken kentsel yaşam kalitesi sadece bireyi değil, kentin içindeki doğal ve yapay çevreyi ve bu çevrede yaşayan diğer canlıları da kapsayan çok yönlü ve geniş bir kavramdır. Kentsel yaşam kalitesini oluşturan bileşenleri Kamp ve arkadaşları çalışmasında ekonomik çevre, sosyal çevre ve fiziksel çevre kalitesine yönelik olarak üçe ayırmıştır.³⁸ Ekonomik çevre kalitesini gelir, harcama, istihdam gibi başlıklar belirleyici olurken, sosyal çevre kalitesini sağlık, eğitim, güvenlik, sosyal ağlara katılım gibi başlıklar belirleyici olmaktadır. Fiziksel çevre kalitesini ise yapı ve doğal çevre özellikleri belirlemektedir.³⁹

1.2.1 Kentsel Yaşam Kalitesini Geliştirmeye Yönelik Yapılan Uluslararası Bazı Çalışmalar

Kentsel yaşam kalitesini geliştirmeye yönelik yapılan ve uluslararası düzeyde kabul görmüş çalışmaları iki başlık altında inceleyebiliriz. Bunlardan ilki Avrupa Konseyi tarafından hazırlanan Avrupa Kentsel Şartı ikincisi ise Birleşmiş Milletler tarafından hazırlanan Habitat Gündemi ve Yerel Gündem 21'dir.⁴⁰

1.2.1.1 Avrupa Konseyi: Avrupa Kentsel Şartı ve Kentsel Yaşam Kalitesi

Avrupa Konseyi Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresinin üye ülkeler için kentsel yaşam kalitesini arttırmaya yönelik oluşturduğu belgeleri şu şekilde sıralatabiliriz: Avrupa Bölgesel ve Mekânsal Planlama Şartı (1983), Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı (1985), Avrupa Kentsel Şartı (1992), Gençlerin Yerel ve Bölgesel Yaşama Katılımlarına ilişkin Avrupa Şartı (1992), Yabancıların Yerel Düzeyde Kamusal Hayata Katılımlarına İlişkin Sözleşme (1997), Avrupa Bölgesel Yönetimler Özerklik Şartı Taslağı (2002), Avrupa Peyzaj Sözleşmesi

³⁷ Burcu Koyuncu, **Kentsel Yaşam Kalitesi Kriterleri: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, İstanbul, 2011, s.18

³⁸ Güler Üçer, agk, s. 57

³⁹ Güler Üçer agk s. 57-62; Mazıcıoğlu, agk, s. 13-14

⁴⁰ Gülhan Sağır, **Kentsel Yaşam Kalitesinin Yavaş Şehir Belediye Hizmetleri Kapsamında Değerlendirilmesi: Seferihisar Örneği**, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya 2016, s.65; Uçar, a.g.k., s.27

(2003) ve Avrupa Kentsel Şartı (2008). Türkiye bu belgelerden ilk dördünün bazı maddelerine çekince koyarak taraf olmuştur.⁴¹

Kentli haklarının uluslararası düzeyde ele alınması 1980-1982 yılları arasında Avrupa Konseyi'nce düzenlenen ve "Yerleşmelerde Daha İyi Yaşam" sloganını benimseyen "Kentsel Rönesans İçin Avrupa Kampanyası" ile başlamıştır. Bu kampanya kapsamında geliştirilen kentsel politikaların bir sonucu olarak Avrupa Kentsel Şartı hazırlanmıştır.⁴²

Avrupa Konseyi tarafından 1992'de kabul ve ilan edilen Avrupa Kentsel Şartı kentli hakları alanındaki en önemli belgelerdendir.⁴³ Bu şart ile her kenttaş için azami bir kentsel yaşam kalitesi öngörülmüş ve iyi bir kent yönetimi için gerekli ilke ve politikalar tanımlanmıştır.⁴⁴

Şart, 20 maddelik bir bildirge ve 13 maddelik şart ilkelerinden oluşmaktadır. 20 maddelik bildirgenin konu başlıkları ise şu şekildedir: Güvenlik, kirletilmemiş, sağlıklı bir çevre, istihdam, konut, dolaşım, sağlık, spor ve dinlence, kültür, kültürlerarası kaynaşma, kaliteli bir mimari ve fiziksel çevre, işlevlerin uyumu, katılım, ekonomik kalkınma, sürdürülebilir kalkınma, mal ve hizmetler, doğal zenginlikler ve kaynaklar, kişisel bütünlük, belediyeler arası işbirliği, finansal yapı ve mekanizmalar ve eşitlik.⁴⁵

Ayrıca bu maddelerin dışında on üç madde belirlenmiş ve bu maddelerin altında ise şartın ilkeleri belirlenmiştir. Bu maddelerin başlıkları ise şunlardır: Ulaşım ve dolaşım, kentlerde çevre ve doğa, kentlerin fiziki yapıları, tarihi kentsel yapı mirası, konut, kent güvenliğinin sağlanması ve suçların önlenmesi, kentlerdeki özürü ve sosyo ekonomik bakımdan engelliler, kentsel alanlarda spor ve boş zamanlan değerlendirme, yerleşimlerde kültür, yerleşimlerde kültürlerarası

⁴¹ Uçar agk, s.28

⁴² Gürel Üçer, agk, s. 23; Uçar agk, s. 28

⁴³ Gürel Üçer, agk, s. 23; Uçar agk, s. 28

⁴⁴ Kabadayı, agk, s.34

⁴⁵ Uçar agk, s.28;

kaynaşma, kentlerde sağlık, halk katılımı, kent yönetimi ve kent planlaması ve son madde ise kentlerde ekonomik kalkınmadır.⁴⁶

Avrupa Konseyi şartın ilk kabulünden sonra geçen on beş yıllık sürede ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda meydana gelen değişikliklerin kentler üzerindeki etkileri nedeniyle Avrupa Kentsel Şartı güncellenmeye karar verilmiş ve 29 Mayıs 2008’de Yeni Bir Kentlilik İçin Manifesto adını taşıyan 2. Avrupa Kentsel Şartı Avrupa Konseyi tarafından kabul edilmiştir.⁴⁷

1.2.1.2 Birleşmiş Milletler: Habitat Gündemi ve Yerel Gündem 21 ve Kentsel Yaşam Kalitesi Çalışmaları

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından daha iyi daha kaliteli ve sürdürülebilir yerleşim yerleri için kurulan İnsani Yerleşimler Programı tarafından kurulduğu amaç doğrultusunda birçok çalışma yapmıştır. Bu çalışmalardan en dikkat çekici olanları ise Habitat Gündemleri ve Yerel Gündem 21’dir.

Birleşmiş Milletler dünya genelindeki kentlerde yerleşme politikaları ve stratejileri saptamak, yerleşme planlaması, konut, altyapı ve kent hizmetleri sunulması konusunda teknik işbirliği, araştırma, planlama, haber alma, eğitim ve yayın etkinliklerinde bulunma hedefleri doğrultusunda⁴⁸ yirmi yılda bir konferans düzenlemektedir. Bu konferansları birincisi 1976’da Vancouver’da (Kanada) HABITAT I, ikincisi 1996’da İstanbul’da gerçekleştirilen HABITAT II ve sonuncusu ise 2016 yılında Kito’da (Ekvator) gerçekleştirilmiştir. Bu konferanslarda doğrudan kentsel yaşam kalitesi başlığı ele alınmasa da bireylerin ve kentlerin yaşam kalitesini arttırmaya yönelik önlemler içermektedirler.⁴⁹

Vancouver’da (Kanada) düzenlenen HABITAT I insan yerleşimleri üzerine yapılan ilk Birleşmiş Milletler konferansı olma özelliği taşımaktadır.⁵⁰

⁴⁶ Ekşioğlu agk, s.41; Gürel Üçer, agk, s.24; Uçar a.g.k, s. 28;

⁴⁷ Ökde, agk, s. 133; Gürel Üçer, agk, s.24; Uçar agk. s.29

⁴⁸ Y. Çolakoğlu, agk, s. 19

⁴⁹ Ekşioğlu agk, s.30

⁵⁰ gk, s.30

1996'da İstanbul'da düzenlenen Habitat II toplantısında yaşanabilirlik ilkesine yönelik ölçütler belirlenmiş; sürdürülebilir insan yerleşmeleri ve hakkaniyet ilkeleri üzerinde durulmuştur.⁵¹

2016'da Kiyo'da gerçekleşen Habitat III Konferansı'nda ise 175 maddelik Yeni Kentsel Gündem Bildirgesi kabul edilmiştir.⁵²

Önemli olan bir diğer çalışma olan Yerel Gündem 21 ise 1992'de Rio'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Yeryüzü zirvesi sonucu ortaya çıkmıştır. Bu program ile yerel yönetimler için kalkınma ve çevre koruma arasında bir denge kurularak sürdürülebilir gelişme kavramının hayata geçirilmesi hedeflenmiştir. Gündem 21 ile hem yaşam standartlarının yükseltilmesi hem de ekolojinin korunması amaçlanmıştır.⁵³

1.3 Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergeleri Ve Ölçümü

Günümüzde kentler kentsel yaşam kalitesi kavramı aracılığıyla yaşam kalitelerine göre sınıflandırılmaktadır. Kentsel yaşam kalitesi kavramı karşılaştırmalı ve yarıştırmalı bir değerlendirmenin temel ögesi olmaktadır.⁵⁴ Teknolojinin de katkılarıyla kentsel yaşam kalitesi yerel yönetimlerce bir pazarlama aracı olarak kullanılmakta, belediyeler internet sitelerinde beldenin doğal ve tarihi güzelliklerinin yanı sıra insanlara sunulan kentsel yaşam kalitesinden de bahsetmektedirler.⁵⁵

Literatürde kentsel yaşam kalitesi göstergelerine ilişkin farklı yaklaşımlardan söz edilmektedir. Bunun nedeni göstergelerin zamana ve mekana göre farklılık göstermesidir. Göstergeler belirlenirken uluslararası standartlar göz önüne alınmalı ancak, göstergelerin yerel yaşam ve değerlerle örtüşebilir olmalarına da dikkat

⁵¹ Uçar agk,31

⁵² Mehmet Maraş, Kentsel Yaşam Kalitesinin Ekonomik Boyutu Fındık Üretiminin Kente Katkısı Fatsa Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, 2018, İstanbul, s. 25

⁵³ Uçar agk,31

⁵⁴ Derya Oktay, 'Sürdürülebilirlik, Yaşanılabilirlik ve Kentsel Yaşam Kalitesi', **Mimarlık Dergisi**, Sayı 335 Mayıs-Haziran 2007, s.

⁵⁵ Pınar Savaş Yavuzçehre, Sülün Evinç Torlak, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Belediyeler: Denizli Karşıyaka Mahallesi Örneği, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Yıl: 2, Sayı: 4, Güz 2006, s. 186

edilmelidir. Ayrıca göstergeler oluşturulurken onları kullanacak olan yönetimlerin ve toplumsal örgütlerin ilgilerini ve önceliklerini yansıtmaları gereklidir.⁵⁶

Kentsel yaşam kalitesi göstergelerinde yerleşim yerinin iklimsel koşulları, demografik özellikleri, ekolojik özellikleri gibi objektif ölçütler kadar yerleşim yerinde yaşayan bireylerin memnuniyet derecesi ya da bu göstergeleri algılayış biçimleri de önemlidir. Bu nedenle göstergeler hazırlanırken objektif ölçütler kadar sübjektif ölçütler de dikkate alınmalıdır.⁵⁷

Objektif göstergeler; sayım sonuçları, çeşitli devlet raporları, uluslararası anlaşmalar gibi çeşitli istatistiksel bilgilerden oluşur.⁵⁸ Objektif göstergeler kentte sunulan hizmet ve olanaklardan, orada yaşayan bireylerin eşit ve dengeli bir şekilde yararlanıp yararlanamadıklarını ölçmektedir. Diğer bir ifadeyle objektif göstergeler kentin tüm bireylere sağladığı toplam kalite düzeyini ölçmeye çalışmaktadır.

Ayrıca objektif göstergelerden kentsel yaşam kalitesini belirli norm ve standartlar ile karşılaştırarak değişim eğilimlerinin izlenmesi ya da yerleşmeleri yaşam kalitelerine göre karşılaştıran indekslerin (Places Rated Almanac, Mercer's Quality of Living gibi) geliştirilmesinde de faydalanılır.⁵⁹

Sübjektif göstergeler ise kentte yaşayan her bireyin kentsel hizmetlerden duydukları bireysel memnuniyet ve tatmin düzeyini ölçmektedir.⁶⁰ Lee kentsel yaşam kalitesi kavramının, “öznel bir doğası bulunduğunu ve bu nedenle ölçülmesinde kullanılabilecek en iyi yöntemin hane halklarına sormak” olduğunu söylemiştir.⁶¹

Kentsel yaşam kalitesi göstergelerinin belirlenmesinde fiziksel, sosyal ve ekonomik göstergelerden yararlanılmaktadır. Bu temel göstergelerin alt çeşitlendirmeleri yapılacak çalışmanın alanına ya da ilgisine göre farklılık göstermektedir. Örneğin Ülengin vd. kentsel yaşam kalitesinin tanımlanmasında

⁵⁶ Ekşioğlu, agk, s. 19

⁵⁷ Marans, a.g.k., s. 30

⁵⁸ Güler Üçer, a.g.k, s.27

⁵⁹ Salihoğlu, a.g.k, s. 36

⁶⁰ Volkan İdris Sarı ve Ahmet Kındap, Türkiye’de Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerinin Analizi, **Sayıştay Dergisi**, sayı 108, Ocak-Mart 2018, s. 48

⁶¹ Yung-Jaan Lee’den aktaran Tayfun Salihoğlu s. 37

fiziksel çevre, sosyal çevre, ekonomik çevre ve ulaşım-iletişim kalitesinden oluşan dört temel göstergeden faydalanmışlardır.⁶²

1.4 Türkiye’de Yaşam Kalitesi Gösterge Belirleme Çalışmaları

Türkiye’de gösterge belirleme çalışmalarından en önemlilerini şu şekilde sıralayabiliriz:⁶³

Habitat II (1996) kapsamında Türkiye Ulusal Rapor ve Eylem Planı’nın hazırlanması için kurulan Türkiye Ulusal Komitesi Yerel Yaşanabilirlik Ölçütlerini belirlemiştir. Yaşanabilirliğin insan hakları ile ilişkisinin belirtildiği çalışmada, yaşanabilirlik insan haklarının somuttaki ifadeleri olarak tanımlanmıştır. Eylem Planı’nda, insan yerleşmelerinin sunduğu fiziksel koşulların, diğer sosyal ve ekonomik etkenlerle birlikte, bireylerin yaşam kalitesini belirlediği ve bu kapsamda yaşanabilirliğin, bireylerin yaşadıkları yerleşmelerden duydukları doyumu belirleyen mekânsal özellik ve niteliklerle ilgili olduğu üzerinde durulmuştur. Çalışma kapsamında, yerel yaşanabilirlik ölçütlerinin belirlenmesi için yaşanabilirliğe ilişkin 18 adet özellik ve koşul belirlenmiş ve bunlardan yola çıkarak yaşanabilirlik ölçütlerinin belirlenebileceği belirtilmiştir.⁶⁴

Ülkemizde göstergeler konusunda yapılan önemli çalışmalardan bir diğeri Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Çevre Çalışma Grubu tarafından hazırlanan rapordur. Raporun amacı, yaşam kalitesinin geliştirilmesidir. Rapora göre kentsel yaşam kalitesine katkı sağlayan birinci unsur, iklim, bitki örtüsü gibi doğaya ilişkin etmenlerdir. İkinci unsur ise ekonomik girdilerdir.⁶⁵

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı (BİB) tarafından hazırlanan Kentsel Göstergeler Kılavuzu Kentsel Göstergeler Kılavuzu (2008) çalışması, BİB Teknik Araştırma ve Uygulama Daire Başkanlığı tarafından yaptırılmıştır. Yerleşmelerin dönemsel raporlarının hazırlanmasına ilişkin format oluşturma projesi kapsamında,

⁶² Burç Ülengin, Füsün Ülengin ve Ümit Güvenç, A multidimensional approach to urban quality of life: The case of Istanbul, **European Journal of Operational Research**, 130(2) 2001, s. 361-374

⁶³ Gürel Üçer, a.g.k., s.48-50

⁶⁴ Gürel Üçer, agk, s.48

⁶⁵ Elif Kılıç, **Yoksulluk, Kent Güvenliği Ve Suç İlişkisinin Kentsel Yaşam Kalitesine Etkileri: İzmir Örneği**, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Kamu Yönetimi Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2019, s. 24

yerleşmelerin mekânsal, siyasal, sosyal, kültürel, ekonomik ve teknik altyapıya yönelik mevcut durumu, sorunları, yaşam kalitesi, riskleri, sınırlamaları, potansiyelleri vb. kapsayan kılavuz oluşturulmuştur.⁶⁶

Kentsel Göstergeler Kılavuzu'nda, mekânsal durumu, doğal, kültürel, beşeri potansiyelleri, doğal ve yapay eşikleri, sürdürülebilir gelişme, yaşam kalitesinin artırılması, kentsel hizmetlerden yararlanma, riskler, yatırım ortamı vb. konularda karşılaştırılabilir nitelikte, yerleşmelerin profilini ve performanslarını ortaya koyacak 7 temel alan ve 23 alt alan altında toplanmış 156 gösterge belirlenmiştir.⁶⁷

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2015'te yayımladığı illerde yaşam endeksinde objektif ve sübjektif göstergelerden yararlanarak bireylerin yaşantısını il düzeyinde karşılaştırmak ve zaman içerisinde izlemek amacıyla bir endeks çalışması gerçekleştirmiştir. Bu endeks çevre, konut, güvenlik, altyapı hizmetlerine erişim, çalışma hayatı, sivil katılım, gelir ve servet, sağlık, sosyal yaşam, eğitim ve yaşam memnuniyeti olmak üzere 11 ana gösterge ve yaklaşık 41 alt göstergeden oluşmaktadır.⁶⁸

Her ne kadar göstergeler kullanım amacına göre farklılık gösterse de her göstergenin sahip olması gereken özellikleri şu şekilde sıralayabiliriz⁶⁹:

- Ölçülebilir olmalıdır
- Mevcut verilere dayanmalıdır
- Maliyeti karşılanabilir olmalıdır
- Bir zaman serisine dayalı olmalıdır
- Değişikliklere karşı duyarlı olmalıdır
- Birçok kişi tarafından kabul edilmiş, toplum tarafından benimsenmiş olmalıdır
- Kolay anlaşılabilir olmalıdır

⁶⁶ Gürel Üçer, agk, s.49

⁶⁷ Gürel Üçer, agk, s.49

⁶⁸ Kübra Coşkun, **Yeşil Alanların Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisinin Bolu Kentinde İrdelenmesi**, Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2019, Düzce, s. 25; Elif Kılıç, a.g.k, s.23

⁶⁹ Hollender'dan aktaran, Nilgün Görer ve Aysu Uğurlar, s.228

- Dengeli olmalıdır (politik olarak yansız, pozitif ve negatif durumların her ikisini de ölçebilmeli)
- Karşılaştırılabilir olmalıdır.

Kentlerin yaşam kalitesinin ölçülmesinde ve değerlendirilmesinde farklı yaklaşımlar yer almaktadır. Literatürde yer alan 3 temel yaklaşımı şu şekilde özetlemiştir:⁷⁰

Birinci yaklaşımda yalnızca objektif göstergeler ele alınmaktadır. Bu yaklaşımda belirli bir yerde yaşayanlardan bilgi toplanmakta ve yaşam kalitesi ankete verdikleri cevaplar ile belirlenmektedir. Likert ölçeği ve regresyon analizleri ile de yaşam kalitesi için hangi faktörün daha önemli olduğu ortaya konmaktadır. Bu yaklaşım 1970 ve 80lerde kullanılmıştır.

İkinci yaklaşımda yalnızca sübjektif göstergeler kullanılarak yaşam kalitesi ölçülmekte ve sıralanmaktadır. Bu yaklaşım 1980 ve 90larda bireylerin huzurunu ölçen tıp, psikoloji ve diğer sosyal bilimlerde kullanılmıştır.

Son olarak üçüncü yaklaşımda ise objektif ve sübjektif veriler birlikte kullanılmakta, anket ile bireylerin algıları sorulmakta, sonra objektif göstergeler ile kalite belirlenmekte ve bu sonuçların çarpımı ile kentlerin yaşam kalitesi ortaya konmaktadır.

Araştırmalarda yalnızca objektif ya da sübjektif göstergelerin kullanılması ve ölçümlerin yapılması gerçekleri yansıtmayabilir ve yanlış sonuçlar alınmasına neden olabilir. Bu nedenle çalışmalarda objektif ve sübjektif göstergelerin bir arada kullanılması daha anlamlıdır.⁷¹

Ayrıca kentsel yaşam kalitesi ölçümlerinde mekânsal sınırların belirlenmesi de oldukça önemlidir. Özellikle karşılaştırmalı çalışmalarda ekonomik, sosyal ve kültürel birliktelik sağlayan homojen özellikler gösteren alanların seçilmesi önemlidir.⁷²

⁷⁰ Gürel Üçer, agk, s. 28, Dissart ve Deller; Coşkun, agk, s.29

⁷¹ Güler Üçer, agk, s. 30;

⁷² Petrucci ve D'andrea'dan aktaran, Nilgün Görer ve Aysu Uğurlar, ss. 229-230

Göstergelerin ve mekânsal sınırların belirlenmesi kadar önemli olan bir diğer konu ise göstergelerin nasıl ölçüleceğidir. Görür ve Uğurlar ölçme sonuçlarını etkileyebilecek olan faktörleri şu şekilde özetlemişlerdir⁷³:

- Göstergelerin seçimi (gösterge alanı, göstergelerin objektif ya da sübjektif olması veya genel ya da özel olması)
- Göstergelerin tek bir bileşene indirgenmesi
- Göstergelere herhangi bir ağırlık verilip verilmemesi
- Kullanılan istatistiksel değerlendirme yöntemi.

Kentsel yaşam kalitesinin çok boyutlu bir kavram oluşu dolayısıyla çalışılan alana göre tanım ve göstergelerinde farklılık olmasına neden olmaktadır. Ayrıca kentsel yaşam kalitesinin daha çok günümüzle ilgilenen bir kavram olması onun sürekli devinim halinde olmasına neden olmaktadır. Yani kentsel yaşam kalitesi varılınca son bulacak bir hedef değildir. Bunun için sürekli bir çaba harcanması gerekmektedir.

Geray kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesi için üç yaklaşım ortaya koymuştur. Bunlar; kent planlaması standartları yaklaşımı, çevresel standartlar yaklaşımı ve kenttaşlık hakları yaklaşımıdır.⁷⁴

Kent planlaması standartları yaklaşımına göre kentsel gelişmenin kent planlaması standartlarına göre planlanması, yönlendirilmesi, kent topraklarının kentin işlevlerini gerçekleştirecek biçimde kullanılması, yapı denetiminin uygulanması, taşınmaz iyeliğine imar planını uygulama amacıyla konulan sınırlamaların, yapı yasaklarının uygulanması vb. yoluyla kentsel yaşam kalitesinin sağlanması gerekliliğidir. Fakat bireylerin kendi çıkarlarını kamu yararından önce görmeleri bu yaklaşımın uygulanmasını zorlaştırmaktadır.⁷⁵

⁷³ Görür, Uğurlar, agk, s. 230

⁷⁴ Geray,a.g.k., s. 331-338

⁷⁵ Geray, gk, s. 338

Çevresel standartlar yaklaşımında ise çevrenin korunması yoluyla kentsel yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Fakat uygulamada kentsel rant ve ekonomik çıkarlar bu yaklaşımın uygulanmasını zorlaştırmaktadır.⁷⁶

Son madde olan kenttaşlık hakları yaklaşımında ise kentsel yaşam kalitesinin gerçekleşmesi için kentlerde hem tek tek bireylerin hem de toplulukların haklarının güvence altına alınması gerekliliğine dikkat çekilmiştir.⁷⁷

Çolakoğlu yaptığı çalışmada kentsel yaşam kalitesine ulaşılması için dikkat edilmesi gerekenleri ise şu şekilde özetlemiştir:⁷⁸

- Kentsel yaşam kalitesi hem doğal, hem de yapılanmış çevreden etkilenir.
- Kentsel yaşam kalitesine ulaşmada psikolojik ve sosyo-kültürel ölçütler önem taşır.
- Kentsel yaşam kalitesi, yerel hizmetlerin niteliği ve niceliği ile ölçülür.
- Kentsel sorunlar kentsel yaşam kalitesine ulaşılmasına engeldir.
- Kentlerde insanca yaşam için kentlilerin temel ihtiyaçları dikkate alınmalıdır.
- Kentsel yaşam kalitesi ilkeleri ve kentsel işlevlerin örtüşmesi sağlanmalıdır.

⁷⁶ Geray, agk, s. 338

⁷⁷ Geray, gk, s. 338

⁷⁸ Çolakoğlu, agk, s.

İKİNCİ BÖLÜM

SAKİN ŞEHİR

Çalışmamızın bu bölümünde sakin şehir kavramına değinilecektir. Kavramın tanımı yapılacak, ortaya çıkışı ve gelişimi açıklandıktan sonra dünyadan ve Türkiye’den örnekler verilecektir.

2.1 Sakin Şehir

Kavram İtalyanca kent anlamına gelen citta ile İngilizce yavaş/ sakin anlamına gelen slow kelimelerinden oluşmuştur.⁷⁹ Sakin şehir hareketinin tüzüğünde sakin şehir kavramının yerel dillere çevrilmesi yasaklanmıştır fakat Türkiye’de kavramın yaygınlaşması ve anlaşılması için önceleri ‘yavaş şehir’ ifadesi kullanılmıştır. Yavaş kavramının zihinlerde olumsuz bir anlam oluşturabileceği düşünülerek kavram ‘sakin şehir’ olarak kullanılması tercih edilmiştir.⁸⁰ Bu çalışmada da kavram sakin şehir olarak adlandırılmıştır.

2.1.1 Sakin Şehir Kavramının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi

Sakin şehir hareketinin kökleri slow food hareketine dayanmaktadır. 1986 yılında İtalya’nın başkenti Roma’da ünlü İspanyol Merdivenleri’ne açılan McDonald’s meydanın estetiğini ve yemek yeme kültürünü bozacağı gerekçesiyle Carlo Petrini ve arkadaşları tarafından meydana tabaklar dolusu makarna fırlatılarak protesto edilmiştir.⁸¹ Slow food hareketi yalnızca fast fooda karşı tutarlı bir meydan

⁷⁹ Murat Ünal, Y. Sinan Zavalı, ‘Küreselleşme Karşıtı Bir Hareket: Yavaş Hareketi’, **İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi**, Cilt: 5, Sayı: 4, 2016 s.894; Nazlı Beril Özer Tekin, **Türkiye’de Kapitalizmin İşleyişi Sürecinde Sakin Şehir Hareketi ve Sürdürülebilirlik ve Seferihisar Örneği**, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2018, s.113

⁸⁰ Elif Cemre Çolak, **Sürdürülebilir Kentleşme Kapsamında Sakin Şehir Uygulaması: Yalvaç Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2018, s.13

⁸¹ Özden Özgenç, **İdeal Toplum Düzeni Arayışında Kurgulanan Kentsel Planlamalar, Ütopyalar ve Yavaş Şehir Akımı**, Yüksek Lisans Tezi, s.109; Hakkı Can Özkan, **Bir sürdürülebilir Kent Modeli: Yavaş Şehir Hareketi**, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2011, s. 11; Ünal,Zavalı, a.g.k., s. 895; Mehmet Tunçer ve Abdurrahman Olgun, **Seferihisar’ın Ekonomik ve Mali Yapısı Üzerinden Sakin Şehir Uygulamalarına İlişkin Bir İnceleme**, Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi, Sayı 3 (1), Yıl: 2017, s.49

okumayla kalmamış ayrıca modern dünyayı ciddi bir şekilde sorgulamış ve onunla yüzleşmiştir.⁸²

Hareketin ortak bir amaç doğrultusunda yürütülmesi ve daha iyi anlaşabilmesi amacıyla 9 Kasım 1989 yılında Paris’te uluslararası Slow Food birliği kurulmuştur. Yayınlanan manifesto ise on beş ülke tarafından imzalanmıştır. Kuruluş manifestosunun kapsamı, 2007’de 5. Yavaş Yemek Kongresinde “Declaration of Puebla”nın onaylanmasıyla genişletilmiştir.⁸³ Zamanla bu kuruluşun yansımaları olarak; Biyoçeşitlilik Vakfı ve Toprak Ana (Terra Madre) Vakfı ve Gastronomi Bilimleri Üniversitesi (UNISG) kurulmuştur. Kar amacı olmayan bu sivil toplum kuruluşunun felsefesini; kaliteli, lezzetli ve sağlıklı olan “iyi”, çevreye zarar vermeden üretilen “temiz”, herkesin ortak koşullar altında erişebileceği “adil” gıda anlayışı oluşturmaktadır. Hareketin temelinde “convivia” adı verilen; yerel ve geleneksel yemek kültürünü teşvik eden üye şubelerin oluşturulması fikri yatmaktadır. Merkezi İtalya’nın Bra kentinde bulunan bu birliğin sembolü ise kırmızı renkte bir salyangoz olarak belirlenmiştir.⁸⁴

Slowfood’dan alınan ilhamla 15 Ekim 1999 tarihinde Greve in Chianti’de dönemin belediye başkanı olan Paolo Saturnini’nin öncülüğünde toplanan ve toplam dört küçük İtalyan kentinin (Orvieto, Greve in Chianti, Bra, Positano) belediye başkanları slow food hareketini kentsel boyuta taşıyarak sakin şehir birliğini kurmuşlardır.⁸⁵

Mayer ve Knox sakin şehirleri “halkın ve yerel yöneticilerin yerel tarihi önemsedikleri, daha iyi ve sürdürülebilir bir gelişme için farklı yerel kaynaklardan faydalandıkları yerler” olarak tanımlamaktadır.⁸⁶

⁸² H. Rıdvan Yurtseven, Ozan Kaya, Serhat Harman, **Yavaş Hareketi**, Detay Yayıncılık, Ankara 2010 s. 163 ; Enes Battal Keskin, **Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler (Cittaslow) : Seferihisar Örneği**, Yüksek Lisans Tezi s. 38

⁸³ Sema Ekincek, **Sakin Şehir (Sakin şehir) Yöneticilerinin Sakin Şehir Hareketine Ve Sürdürülebilirliğe Yönelik Değerlendirmeleri**, YLT, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü ,Eskişehir, 2014; Erman Özdemir s.7,

⁸⁴ Seadet Özgü Tural **Sakin Şehir (Cittaslow) Kavramının Peyzaj Mimarlığı Açısından, Isparta/Eğirdir Örneğinde İncelenmesi**, Yüksek Lisans Tezi s. 11

⁸⁵ Ekincek, agk,s.28

⁸⁶ Mayer, H. ve Knox, P.L. “Slow Cities: Sustainable Places in a Fast World”, **Journal of Urban Affairs**, Vol.28, No.4, 2006 s. 322

2001 yılında birliğe ilk defa İtalya dışından Hersbruk (Almanya) şehrinin katılası ile hareket uluslar arası olma yolundaki ilk adımı atmıştır. 2006 yılında kurulan Güney Kore ulusal Ağı Avrupa dışında kurulan ilk ağ olmuştur.⁸⁷

Hareketin logosu üzerinde binalar bulunan turuncu bir salyangozdur. Salyangoz sembolü slow food akımı ile birlikte hareket edildiğinin göstergesidir. Çünkü slow food akımının sembolü de salyangozdur⁸⁸. Slow food akımında salyangoz lezzeti temsil ederken, sakin şehir akımında kabuğunda binalar taşıyan turuncu salyangoz temkinli ilerlemeyi ifade eder. Salyangoz takip ettiği yol boyunca ilerleyebilmek için çok zaman harcar fakat acele etmez ve evini kolayca her yere götürür⁸⁹.

Hekimci yaptığı çalışmada Dünya Cittaslow Başkan Yardımcısı ve Türkiye Koordinatörü Tunç Soyer'in logo hakkındaki görüşlerine yer vermiştir. Soyer açıklamasında *“Niye kaplumbağa değil de salyangoz? O da yavaş o da yavaş... Ama ayırt edici iki özellik var. Bir tanesi antenleri iletişim kuruyor. Hayatla, dünyayla iletişim kuruyor. Diğeri ise iz bırakıyor. Gerçekten sürdürülebilirliğinin altındaki mana da biraz orada saklı”* demiştir.⁹⁰

Salyangozun hemen altında yazan İtalyanca “Cittaslow Rete Internazionale delle città del buon vivere”, İngilizcesi ise “International network of towns where quality of life is important” olan slogan Türkçedeki kullanımı ise “Cittaslow Birliği: Yaşamın Kolay Olduğu Kentlerin Uluslararası Ağı” şeklindedir.⁹¹

Logoda bulunan salyangoz her şeyin bir salyangoz yavaşlığında yapılması gerektiği anlamını taşımamaktadır. Sakin şehirlerde yaşayan ya da bu hareketi

⁸⁷ Ayça Özmen **Tarihi Cittaslow Yerleşimlerinde Kentsel ve Mimari Koruma İlkeleri**, Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2016, s. 73

⁸⁸ Şeyma Cengiz, **Sakin şehir Kavramı, Türkiye’de Sakin şehir Unvanını Almış İlçelerin Tanıtımı Ve Eskişehir Han İlçesi’nin Sakin şehir Kapsamında İncelenmesi**, YLT, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, 2019, s.4

⁸⁹ H. Rıdvan Yurtseven,, **Slow Food Ve Gökçeada: Yönetmel Bir Yaklaşım**, 2.Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara,2007, s.3

⁹⁰ Ferda Hekimci, Sürdürülebilir Yerel Kalkınma Ve “Yavaş Şehirler”, **Verimlilik Dergisi**, 2015/4, s. 37

⁹¹ Ayşegül Çerçi **Destinasyon Markalama ve Yavaş Şehir Seferihisar’ın Destinasyon Marka İmajı**, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2013 s.92

destekleyen insanlar ise tembel, uyuşuk değildir.⁹² Hareketin amacı sloganında da belirttiği gibi kentlerde yaşamın kolay olmasını sağlamaktır. Bu hareket, insanların saate bağlı olarak yaşayıp her şeyi hızlı yapmaya yönelik baskılara direnmelerini sağlayacak çevreler oluşturma amacı taşımaktadır.⁹³ Yani sakin şehir felsefesi demek ne geçmişe takılıp kalmak ne de gelecek için tedirginlik duymak demektir. Sakin şehir bireye anda kalmayı ve yaşadığı zamandan keyif almayı öğütler.

Sakin şehir hareketi üye kentlerinin yerel güçlerine dayanan bir ağıdır. Sakin şehir hareketinin temel hedefleri; birbirine benzeyen şehirler yerine kendine özgü özellikleri öne çıkaran ve koruyan şehirlerin desteklenmesi, çevreyle barışık, sürdürülebilir şehirlerin oluşturulması, geleneksel değerlerin korunması ve yaşatılması, , uluslararası şirketlerin yer aldığı işletmeler yerine yerel işletmelerin varlığının sağlanması şeklinde sıralanabilir⁹⁴

Sakin şehir hareketi geleneksel değerlerin korunmasını ve yaşatılmasını esas alırken bu hedefe ulaşmada modern teknolojik imkânları reddetmez.⁹⁵ Sakin şehir olmak demek her şeyi durdurup zamanı geri almak demek değildir. Birliğin teknolojik bir yeniliğe olan yaklaşımını ‘ Yaşam kalitemizi arttırıyor mu?’ sorusuna verdiği cevap belirler.⁹⁶

Sakin şehir hareketi kuruluşundan bu yana oldukça ilgi çekmektedir. Yaşam kalitesini yükseltmek ve daha sakin tempoyla yaşama isteği onun dünyaca tanınmasını sağlamıştır. Sakin şehir ağı şu anda 30 ülkede mevcuttur.

⁹² Carl Honore, **YAVAŞ! Hız Çılgınlığına Başkaldıran Yavaşlık Hareketi**, , Esen G., (Çev.), Alfa Yayınları, İstanbul, 2008, s.41

⁹³ Carl Honore, agk, s. 89

⁹⁴ Çiçek, a.g.k., s.

⁹⁵ Veli Sırım Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak Sakin Şehir Hareketi ve Türkiye'nin Potansiyeli, **Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi**, Vol 1, Sayı: 4, Aralık 2012 s. 125

⁹⁶ Honore, a.g.k., s 89-90

2.1.2 Sakin Şehir Hareketinin Temel Kriterleri

Sakin şehir hareketi savunduğu ilkelerin gelişimi ve korunması için üye olan ve olacak şehirler için bir dizi kriter belirlemiştir. Bunlardan ilki ve en önemlisi aday şehrin nüfusunun 50000 altında olması gerekliliğidir.

Sakin şehir birliği tarafından ilk olarak 59 kriter belirlenmiştir. Bu kriterler çevre, alt yapı, teknoloji misafirperverlik, farkındalık ve slow food projelerine destek alt başlıklarından oluşmuştu ve birliğe üye olmak isteyen bir kentin bu kriterlerin yarısından fazlasını gerçekleştirmesi gerekli kılınmıştı. Belirlenen bu kriterler İtalya'nın ve Avrupa'nın kentsel ve yasal düzenlemeleri ile ilgiliydi. Hareketin bütün dünyaya yayılması sonucunda bu kriterlerin yetersiz olduğu görülmüş ve son yapılan düzenlemeler ile 72 kriter belirlenerek daha evrensel bir hale getirilmiştir.⁹⁷

Yeni kriterlere göre bir şehrin birliğe üye olabilmesi için o kentin kriterler kapsamında yaptığı çalışmalar puanlanmakta ve 50 ve üzerinde puan alması gerekmektedir.⁹⁸ Yeni kriterler 7 alt başlıktan oluşmaktadır. Bunlar:

1. Çevre Politikaları: Bu başlık altında toplamda on iki madde bulunmaktadır. Sakin şehir kriterlerinin temeli ve önceliği de çevre politikalarıdır. Bu başlık altında hava ve su temizliği, kentsel atık yönetimi, enerji tasarrufu, yenilenebilir enerji üretimi, görsel ve ışık kirliliğinin azaltılması, trafik gürültüsünün azaltılması ve ayrıca biyoçeşitliliğin korunması bu başlığın gündem maddeleridir.

2. Altyapı Politikaları: Bu başlığın altında dokuz madde vardır. Bu maddelerin en önemli amacı kent yaşamını olumsuz etkileyen ulaşım şekillerine alternatif üretilmesi ve buna uygun zemin hazırlanmasıdır.⁹⁹ Bu başlık altındaki maddeler ile özellikle bisiklet gibi insan ve çevre dostu motorsuz araçlar ve daha az karbon salınımı sağlamak için kişisel araçlardan ziyade toplu taşıma araçlarının kullanımı yaygınlaştırılmaya çalışılırken toplumda dezavantajlı sayılabilecek kişilerin de toplumsal hayata katılımlarını kolaylaştırmak amaçlanmıştır.

⁹⁷ Advıye İkbıl Baydar **Değişen Kentleşme Yaklaşımları ve Yavaş Kent (Cittaslow) Akımı**, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2013 s. 81

⁹⁸ cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/ (E.T: 05.06.2019)

⁹⁹ Eda Arısoy, **Turizmde Yeni Yaklaşımlar: Cittaslow Öğelerinin Filmlerde Tematik Açıdan Değerlendirilmesi**, Yüksek Lisans Tezi, s. 30

3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları: Bu başlık altında ise toplam on yedi madde vardır. Temel hedef kentsel yaşam kalitesinin arttırılmasıdır. Bunun için yeşil alanların iyileştirilmesi, sürdürülebilir mimari, internet sisteminin iyileştirilmesi ile evde çalışma veya kamu dairelerine gitme sıklığını azaltma, vatandaşlar ve turistler için interaktif bilgi edinimini kolaylaştırma gibi birçok öneri sunulmuştur.

4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkârlara Dair Politikalar: Slowfoodun etkilerinin özellikle belirgin olduğu bu başlıkta toplam on madde bulunmaktadır. Yerel ürünlerin ve geleneksel iş tekniklerinin korunması ve yaşatılması temel amaçtır. Bunun için kamuya ait restoranlarda yerel/organik ürünler kullanmak, otel kapasitelerinin sürdürülebilir olarak arttırılması, kırsal bölgede yaşayan halkın hizmetlere erişimini kolaylaştırmak gibi maddeler vardır.

5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar: Toplam on maddeden oluşan bu başlıkta sakin şehir felsefesinin halka benimsetilmesi ve kentin tanıtılması amaçlanmıştır. Bunun için hareket ile ilgili eğitimler verilmesi, katılım sürecine halkın dahil edilmesi, gelen ziyaretçilerin iyi karşılanması gibi maddeler mevcuttur.

6. Sosyal Uyum: Şehir sakinleri için huzurlu, konforlu ve sosyal dayanışmanın olduğu bir yaşam biçiminin oluşturulmasının amaçlandığı sosyal uyum başlığı toplam on bir başlıktan oluşmaktadır. Bu kriterler zorunlu kriterler olmamakla birlikte, üye şehirlerin yönetim politikalarına göre çeşitlilik gösterebilecek, şehre değer katacak faydalı kriterlerdir.¹⁰⁰

7. Ortaklıklar: Bu başlığın altında toplam üç madde vardır. Bu maddeler zorunlu olmamakla birlikte sakin şehir felsefesinin temeli sayılan slowfood akımı ile bağlantısını göstermekte ve desteklemektedir.

Ayrıca yeni kriterlerin eskilerinden en önemli farklılıklarından biri de perspektif ve zorunlu kriterlere yer verilmesidir. Zorunlu kriterler o konuda yapılan çalışmaların yapılması gerekliliğini belirtir. Perspektif kriterler ise imtiyazlı

¹⁰⁰ Selma Aydoğan, **Sürdürülebilir Mimarlıkta Sakin Şehir (Cittaslow) Yaklaşımı**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2015s. 45

taahhütlerin benimsendiği ve gerçekleştirilmeleri durumunda, yer aldıkları başlığa %15 oranında puan artışı sağlamayan ölçütlerdir.¹⁰¹

Yeni kriter sisteminin getirdiği yeniliklerden bir diğeri de her ülkenin kendi şartları doğrultusunda kriter başlıklarına puan değerinin %20'sini geçmeyecek oranda ulusal kriter ekleyebilecek olmasıdır.¹⁰²

2.1.3 Sakin Şehir Birliğine Üye Olmak İçin Yapılması Gerekenler

Adaylık başvurusu şehrin belediye başkanının talebi ile gerçekleştirilir. Şehrin bulunduğu ülkede Ulusal Organizasyon Komitesi bulunmakta ise başvurular bu merkeze yapılır. Aksi halde başvurunun Uluslararası Koordinasyon Komitesine yapılması gerekmektedir. Birliğin Türkiye Sayfasında (cittaslowturkiye.org/) adaylık süreci 6 aşama olarak açıklanmıştır bunlar:¹⁰³

1. Başvuru Mektubunun Sunulması: İlk aşama başvuru mektubunun sunulmasıdır. Mektupta şehrin tanıtımının yapılması amacıyla nüfusu, tarihi, coğrafyası gibi bilgiler yer almalıdır. Ayrıca birliğe üye olma niyeti gerekçeleriyle birlikte mektupta belirtilmelidir. Üyelik için birliğin tüzüğünde yazan kriterlerden hangilerini sağladığı ya da sağlamak için ne gibi çalışmalar yaptığı da talep mektubuna yazılır.¹⁰⁴ Türkiye’de aday olmak isteyen belediyeler mektubu birliğin Türkiye koordinatörlüğüne (Seferihisar/ İzmir) sunar.

2. Başvuru Mektubunun Değerlendirilmesi: Başvuru mektubu birliğin felsefe ve kriterlerine uygunluğu açısından bütünsel olarak değerlendirilir ve değerlendirme sonucu gerekçesiyle birlikte aday şehre bildirilir.

3. Adaylık Değerlendirme Ziyareti ve Raporu: Başvuru mektubunun olumlu değerlendirilmesi durumunda birlik tarafından aday şehre adaylık değerlendirme ziyaretinde bulunulur ve adaylık değerlendirme raporu hazırlanır. Adaylık değerlendirme raporunun olumlu olması durumunda şehir aday olarak ilan edilir. Değerlendirmenin olumsuz olması durumunda ise başvuru reddedilir.

¹⁰¹ cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/ (E.T: 05.05.2019)

¹⁰² cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/ (E.T: 05.05.2019)

¹⁰³ cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/ (E.T: 05.05.2019)

¹⁰⁴ http://www.cittaslow.org/sites/default/files/content/page/files/257/charter_cittaslow_en_05_18.pdf (E.T: 05.05.2019); Elif Cemre Çolak, a.g.k., s. 25

4. Adaylık Süreci ve Hazırlık Raporu: Ziyaret sonrası aday ilan edilen şehrin birliğin kriterlerine ilişkin eksikliklerin belirtildiği bir hazırlık raporu birlik koordinasyonu tarafından düzenlenir. Düzenlenen raporda aday şehrin birlik kriterleri gereğince yapması gerekenler belirtilir ve raporda belirtilen eksikliklerin bir yıl içinde tamamlanması istenir. Bir yıl içinde eksiklikler giderilmezse şehrin adaylığı iptal edilir. Adaylığı iptal edilen şehir bir yıl geçmeden tekrar başvuruda bulunamaz.

5. Üyelik Değerlendirmesi ve Başvuru Dosyası: Adaylık sürecinde hazırlık raporunda belirtilen eksiklikleri zamanında gideren şehir birlik tarafından tekrar ziyaret edilir, eksikliklerin giderilip giderilmediği ve adaylık sürecinde gerçekleştirilen faaliyetler değerlendirilir. Değerlendirmenin olumlu olması durumunda şehir başvuru dosyasını hazırlar ve üyelik başvurusunda bulunur.

6. Genel Merkez Değerlendirmesi: Değerlendirmeyi geçen şehrin dosyası birliğin genel merkezine (Cittaslow International-İtalya) ve genel merkezin değerlendirmesi sonucunda üyeliği onaylanır.

Üyeler bir defaya mahsus olmak üzere 600 Euro tutarında giriş sertifika ücreti öderler. Ayrıca her üye nüfusuna oranla yıllık üyelik ücreti ödemek zorundadır. Üye kentler önceden bildirimde bulunmak şartı ile her zaman üyelikten çıkabilir. Beş yılda bir yapılan komite değerlendirmelerinde önemli eksikler görülmesi veya üyelik aidatının iki yıl üst üste ödenmemesi hallerinde kentin birlikten ihraç edilmesi de mümkündür.¹⁰⁵

2.2 Dünya’da Sakin Şehir Hareketi ve Örnekleri

2019 yılı itibariyle Dünya genelinde 30 ülkede toplam 252 kent sakin şehir ağına üyedir. En çok üyeye sahip olan ülke hareketin doğuş noktası İtalya’dır.¹⁰⁶ Tablo 2’de Dünyadaki sakin şehirler ve bulundukları ülkeler gösterilmektedir.

¹⁰⁵ http://www.cittaslow.org/sites/default/files/content/page/files/257/charter_cittaslow_en_05_18.pdf (E.T: 05.05.2019); Elif Cemre Çolak, a.g.k., s. 26

¹⁰⁶ <http://www.cittaslow.org/> (E.T: 05.05.2019)

Tablo 2: Dünya'daki Sakin şehirler

No	Bulunduğu Ülke	Sakin Şehir Sayısı	Sakin şehir Ağına Dahil Olan Kentler
1	ABD	2	Sebastopol, Sonoma
2	Almanya	19	Zwingenberg, Bad Essen, Spalt, Überlingen, Bischofsheim, Deidesheim, Hersbruck, Lüdinghausen, Maikammer, Meldorf, Bad Schussenried, Mishelstadt, Blieskastel, Nördlingen, Waldkirch, Wirsberg, Berching, Penzlin, Schneverdingen
3	Avustralya	3	Yea, Goolwa, Katoomba Blue Mountains,
4	Avusturya	3	Enns, Horn, Hartberg
5	Belçika	6	Lens, Silly,Chaudfontaine, Enghien, Estinnes, Evere,
6	Çin	9	Fuli, Jingyang, Luzhi, Maolin, Shimenshan,Songbai, Yanyang, Yaxi, Yuhu
7	Danimarka	2	Mariagerfjord, Svendborg
8	Finlandiya	1	Kristinestad
9	Fransa	9	Saint Antonin Noble Val, Simorre, Créon, Labastide D'Armagnac, Loix, Mirande, , Segonzac, Valmondois, Samatan,
10	Güney Afrika	1	Sedgefield
11	GüneyKore	13	Namyangju City, Cheongsong County, Damyang County, Jeonju Hanok Village, , Sangju City, Shinan County, Yesan Count, Taeon County, Yeongwol County,Yeongyang County, Hadong County, Jecheon City, Wando County
12	Hollanda	11	Vlagentwedde, Alphen-Chaam, Bellingwedde, Borger-Odoorn, EchtSusteren, Eijsden-Margraten, Heerde, Gulpen-wittem, Midden-Delfland, Vaals, Vianen,
13	İngiltere	5	Aylsham, Llangollen, Berwick upon Tweed, Perth, Mold

14	İrlanda	10	Clonak
15	Kolombiya	1	Pijao
16	İspanya	8	Rubielos de Mora, Balmaseda, Pals, Begur, Lekeitio, Morella, Mungia, Begues,
17	İsveç	1	Falköping
18	İsviçre	1	Mendrisio
19	İtalya	83	Castel San Pietro Terme, Abbiategrasso, Acqualagna, Francavilla al Mare, Suvereto, Teglio, Termoli, Tirano, Todi, Tolfa, Torgiano, Trani, Travacò Siccomario, Trevi, Turbigo, Vigarano Mainarda, Zibello Galeata, Giuliano Teatino, Gravina in Puglia, Greve in Chianti, Grumes, Guardiaagrele, Sutyen, Lentate sul Seveso, Levanto, Marradi, Massa Marittima, Monte Castello di Vibio, Montefalco, Morimondo, Novellara, Orsara di Puglia, Orvieto, Parrano, Pellegrino Parmense, Penne, Pianella, Pollica, Positano, Pratovecchio-Stia, Preci, Ribera, Salorno, San Miniato, San Potito Sannitico, Sant'Agata di Puglia, Santarcangelo di Romagna, San Vincenzo, Santa Sofia, Scandiano, Sperlonga, Acquapendente, Altomonte, Amalfi, Amelia, Anghiari, Asolo, Barga, Bazzano, Borgo Val di Taro, Bra, Brisighella, Bucine, Caiazzo, Capalbio, Casalbeltrame, Civitella in val di Chiana Castel Campagnano, Castelnovo nè Monti, Castelnuovo Berardenga, Castiglione Olona, Castiglione in Teverina, Cerreto Sannita, Chiavenna, Chiaverano, Cisternino, Città della Pieve, Città Sant'Angelo, , Controguerra, Cortona, Cutigliano, Fontanellato,
20	İzlanda	1	Djupavogshreppur

21	Japonya	2	Kesennuma, Maebashi-Akag
22	Kanada	4	Cowichan Bay, Lac-Megantic, Naramata, wollfville
23	Kuzey Kıbrıs	4	Lefke, Yeniboğaziçi, Mehmetçik, Geçitkale
24	Macaristan	1	Szeged
25	Norveç	4	Ulvik, Eidskog, , Sokndal, Levanger
26	Polonya	26	Sepopol, Murowana, Barczewo, Prudnik, Bartoszyce, Orneta, Bisztynek, Dobre Miasto, Działdowo, Głubczyce, Ryn, Górowo Iławeckie, Kalety, Lidzbark, Biskupiec, Lidzbark Warminski, Lubawa, Goślina, Nidzica, Nowe Miasto Lubawskie, Nowy Dwór Gdański, Olsztynek, Orneta, Pasym, Rejowiec Fabryczny, Reszel, Goldap,
27	Portekiz	6	Lagos, Silves, Vizela, Sao Bras de Alportel, viana do Castello, Tavira
28	Türkiye	18	Seferihisar, Akyaka, Köyceğiz, Ahlat, Vize, Taraklı, Perşembe, Şavşat, Yenipazar, Gökçeada, Eğirdir, Yalvaç, Uzundere, Göynük, Gerze, Halfeti, Mudurnu,
29	Tayvan	4	Dalin, Sanyi, Fonglin, Nanzhuang,
30	Yeni Zelanda	1	Matakana

Kaynak: <http://www.cittaslow.org/> adresinden alınan bilgilerle yazar tarafından oluşturulmuştur.

i.Orvieto/İtalya: Sakin şehir hareketinin kurucu üyeleri arasında yer alan Orvieto, “Sakin şehir Başkenti” olarak anılmaktadır. Yemyeşil doğası, sarp kayalıkları ve önemli tarihi eserleri ile bir turizm şehridir. Geleneksel yemek kültürünün korunması amacıyla kente özgü şarap, zeytinyağı ve lumachella’nın (bir tür çörek) tanıtılması ve markalaşmasını hedeflemektedir. Kentte yıl boyunca önemli etkinlikler yapılmaktadır. Bunlardan en önemlileri, kış aylarında düzenlenen Umbria Jaz Festivali, Haziran ayında düzenlenen Orvieto Lezzet Festivali ve Pentekost

Bayramı'dır.¹⁰⁷ Orvieto'nun amacı arabaları şehir merkezinden çıkarmak, insanların yerel ürünler tüketmesini sağlamak ve sürdürülebilir enerjiyi yaygınlaştırmaktır. Ayrıca Orvieto'da süper market ve McDonald's bulunmamaktadır.¹⁰⁸

ii.Bra/İtalya: Bra şehir merkezinde trafik yoktur ve insanın gözünü alan parlak tabelalar yasaklanmıştır. Ayrıca modern şehirlerde sıkça rastladığımız büyük alışveriş merkezleri ve hızlı yemek restoranları da yoktur. Bra'da insanlar belediye tarafından açılan ve tamamen yerel ürünlerin sergilendiği ve ekolojik şartlara uygun olan pazarlardan yapmaktadırlar. Bra tamamen kendi yöntemleriyle ürettiği çikolatalar, sucuklar, salamlar, organik meyve ve sebzelerle tanınmaktadır. Şehir bu yiyeceklerin patentlerini de almıştır. Bu patentli ürünlerin, yılın belli dönemindeki organizasyonlar ile gelen ziyaretçilere satılması kentin ekonomisine katkıda bulunmaktadır.¹⁰⁹

iii.Sokndal/Norveç: İskandinav ülkelerinin ilk sakin şehri olan Sokndal birliğe 2003 yılında katılmıştır. Norveç'in Güneybatı ucunda Rogaland bölgesinde yer alan şehir, sahilden başlayıp yüksekliği 600 metreyi bulan kayalıklara uzanmaktadır. Kentin ekonomisi balıkçılık ve madencilğe dayanmaktadır¹¹⁰ Sokndal Belediyesi, Sakin şehir Sokndal için üç temel hedef belirlemiştir: Kent sakinleri için yaşam kalitesinin artırılması, yerel değerlerin korunması ve iyileştirilmesi ve Misafirperverlik.¹¹¹

iv.Sonoma/ABD: Amerika'nın ilk Sakin şehir unvanına sahip kenti olan Sonoma, 2009 yılında İtalya'nın Abbiategrasso kentinde düzenlenen toplantıda Sakin şehir Birliğine kabul edilmiştir. Hızın her şeyden önemli olduğu ve Fast-Food kültürünün anavatanı kabul edilebilecek bir ülkeden Sakin şehir birliğine üye olan ilk kent olması nedeniyle Sonoma ayrı bir öneme sahiptir.¹¹²

Turizm ve tarım, Sonoma Vadisi için en büyük ekonomik itici güçlerdir. 40'tan fazla şarap imalathanesine ev sahipliği yapan Vadi, dünyanın dört bir yanından gelen

¹⁰⁷ Çolak, agk, s. 31

¹⁰⁸ Adnan Burak Acar, **Balıkesir Sındırgı İlçesinde Yaşayan Yerel Halkın Sakin Şehir Hareketine Yaklaşımı**, YLT, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, 2017, s.63

¹⁰⁹ Özgenç, agk, s.122

¹¹⁰ www.sakin-sehir.org/network/sokndal (02.04.2019)

¹¹¹ www.sokndal.kommune.no/om-sokndal/sakin-sehir (02.04.2019)

¹¹² Çolak, a.g.k, s. 33

ziyaretçilerin şarapları, yemekleri, kültürleri ve canlılıkları için aranan bir destinasyondur. Sonoma Vadisi'nin şarap imalathanelerine, sanat galerilerine, tarihi mekanlara, spa tesislerine, restoranlara ve özel etkinliklere her yıl yarım milyondan fazla ziyaretçinin katıldığı tahmin edilmektedir.¹¹³

v.Goolwa/Avustralya: Goolwa, Avustralya'nın ilk sakin şehridir. Bir zamanlar küçük bir liman kentiyken sakin şehir olmasıyla birlikte tanınırlığı artmıştır. Artık limanına turist taşıyan teknelerin yanaştığı, tarihi binalarının kafe ve pansiyon olarak hizmet verdiği bir turist çekim merkezi haline gelmiştir.¹¹⁴

vi.Yeniboğaziçi/Kıbrıs: Belediye, Kıbrıs'ın ilk sakin şehridir.1974 öncesinde Kıbrıs'ta yaşanan çatışmalardan önce Yeniboğaziçi köyü hem Kıbrıslı Türklerden hem de Kıbrıslı Rumlardan oluşuyordu ve Aytoto olarak adlandırılıyordu.1974 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kurulduktan sonra Kıbrıslı Türkler kuzey bölgesine taşındı. 1980 yılında da Yeniboğaziçi Belediyesi resmen kurulmuş oldu. Belediye; Yeniboğaziçi, Mormenekşe,Alaniçi, Akova, Yıldırım, Atlılar, Sandallar ve Muratağa olmak üzere sekiz köyden oluşur ve Gazimağusa (Mağusa) ilçesine bağlıdır. Belediye bölgesi 7000'e yaklaşan nüfusa sahipve ilçedeki en büyük kırsal topluluklardan biridir.¹¹⁵

İlçe hedeflerini şöyle sıralamıştır ‘ Bölgemize özgü yerel değerlerin korunup geliştirilebilmesi için sakin şehir projesinin bölgemizde hayat bulması temel hedefimizdir. Yeniboğaziçi Belediyesi olarak ikamet edenlerin ve yerel tarımın refahını korumaktan gurur duyuyoruz. Yavaş yemek ve yavaş yaşam kavramlarını her gün uygulamak için sakin şehirun etkinliklerini desteklemekteyiz. Bu yavaş ve sağlıklı yaşam biçimine ve Kıbrıs'ın geleneksel yemek ve el sanatları ve yavaş Akdeniz yaşantısı kültürüne hoş geldiniz diyoruz.’¹¹⁶ Bölgede çoğunlukla tarım ve hayvancılık vardır. Antik kalıntıların ve denize yakınlık da turizme katkıda bulunur.¹¹⁷

¹¹³ www.sakin-sehir.org/network/sonoma (02.04.2019)

¹¹⁴ Özgenç agk, s.124

¹¹⁵ www.sakin-sehiryenibogazici.com/ (02.04.2019)

¹¹⁶ www.mehmetcikbelediyesi.com/sakin-sehir-kentleri/ (02.04.2019)

¹¹⁷ www.sakin-sehiryenibogazici.com/ (02.04.2019)

vii.Lefke/Kıbrıs: Milattan önce 300 senesinde Ptolome hanedanı (Mısır) bir kralın oğlu olan prens Lefkon'a bu bölgede bir şehir kurması için düğün hediyesi olarak verildiği ve bu bölgeye ‘‘Lefkon’’ zamanla Lefke adı verildiği düşünülmektedir.

Kıbrıs adasının batısında yer alan ve yaklaşık 4000 senelik bir tarihe sahip olan Lefke, tarihi boyunca, temiz havası, yeşil ve huzurlu doğası, su kaynaklarının bolluğu ve çevresindeki bakır maden yataklarından dolayı birçok medeniyeti kendine çekmiştir. Osmanlı dönemi eserleri Lefke’de çok belirgin olmakla birlikte ayrıca Roma, Venedik ve İngiliz dönemi eserleri de Lefke’ye tarihsel zenginlik katmaktadır.

1900 senesinde kurulan Lefke Belediyesi, Kıbrıs’taki en eski Türk belediyesidir.¹¹⁸ 7 Kasım 2015’te İsveç’in Falköping şehrinde düzenlenen bir törenle sakin şehir olan Lefke belediyesinin sloganı ise: ‘‘Yeşil Lefke; sakinlik onun doğasında var.’’

2.3 Türkiye’de Citaslow Hareketi ve Örnekleri

Sakin şehir felsefesi dünyada hızla yayılırken, Türkiye de bu duruma kayıtsız kalmamıştır. Seferihisar ilçesi 28 Kasım 2009’da Dünya’nın 121’inci Türkiye nin ilk sakin şehri olma unvanıyla bu akıma başlangıcımızın miladı olarak kabul edilmektedir.¹¹⁹ Bu sebepten dolayı Seferihisar’a 2011 yılında sakin şehir adaylarını seçme hakkı verilmiştir. Hareketin Türkiye’de tanınmasıyla birlikte 2011 yılında Akyaka (Muğla), Yenipazar (Aydın), Gökçeada (Çanakkale) ve Taraklı (Sakarya) birliğe katılmıştır. Bu durum sonucu Türkiye’de sakin şehir sayısı beşe yükselmiş ve böylece Türkiye’de Sakin Şehir Ulusal Ağı kurulmuştur.¹²⁰ 24 Nisan 2020’de Gündül Ankara’nın da üyeliğe kabul edilmesiyle birlikte harekete üye sayımız 18 olmuştur. Tablo 3’de Türkiye’deki sakin şehirler, bağlı oldukları il ve üyeliğe kabul tarihleri verilmiştir.

¹¹⁸ www.lefkebelediyesi.com/lefke-hakk%C4%B1nda/lefke-nin-tarihi.html (03.04.2019)

¹¹⁹ Uzan, **agk**, s.15

¹²⁰ Çiçek a.g.k., s. 75; Duygu Ak, **Yavaş Kent (Cittaslow) Hareketi ve Türkiye Örnekleri Üzerine Bir Değerlendirme**, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 52, Ekim 2017; s.

Tablo 3: Türkiye’deki Sakin Şehirler

Sıra	Sakin Şehir ve Bağlı Olduğu İl	Üyeliğe Kabul Edildiği Tarih
1	Seferihisar- İzmir	Kasım 2009
2	Taraklı- Sakarya	Haziran 2011
3	Akyaka- Muğla	Haziran 2011
4	Yenipazar- Aydın	Haziran 2011
5	Gökçeada- Çanakkale	Haziran 2011
6	Perşembe-Ordu	Ekim 2012
7	Vize- Kırklareli	Ekim 2012
8	Yalvaç- Isparta	Ekim 2012
9	Halfeti- Şanlıurfa	Haziran 2013
10	Şavşat- Artvin	Haziran 2015
11	Uzundere-Erzurum	Mart 2016
12	Eğirdir- Isparta	Şubat 2017
13	Gerze- Sinop	Şubat 2017
14	Göynük- Bolu	Şubat 2017
15	Mudurnu- Bolu	Mart 2018
16	Köyceğiz- Muğla	Mart 2019
17	Ahlat- Bitlis	Mart 2019
18	Güdül- Ankara	Nisan 2020

Kaynak: <http://www.cittaslow.org/> adresinden alınan bilgilerle Yazar tarafından oluşturulmuştur.

1. Seferihisar/İzmir: İzmir’in güneyinde yer alan Seferihisar’ın Etrüskler veya İyonyalılar tarafından kurulduğuna dair iki teori vardır. Aka, Karya, İyon, Pers, Bizans, Selçuk ve Osmanlı medeniyetlerinin izlerini taşır. Zeytinlikleri, mandalina bahçeleri, bağları, enginar tarlaları ve verimli topraklarıyla Seferihisar’da ana geçim kaynağı tarımdır. ¹²¹ Seferihisar adının Romalı General Tysaferin’den geldiği, Selçuklulara kadar Tysaferin veya Tysaferinopolis olarak anıldığı, Anadolu’nun

¹²¹ www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-seferihisar/ (03.04.2019)

Türkleşmesi sırasında adına eklenen hisar kelimesiyle Tysaferinhisar'a dönüştüğü sanılmaktadır. Yüzyıllar boyunca kullanılan bu ad, bugün Seferihisar olarak karşımızdadır¹²².

Seferihisar 49,5 kilometrelik sahil şeridiyle ülkemizin en büyük sahil şeridine sahip ilçesi konumundadır.¹²³ Seferihisar, sakin şehir ağına katılmak için gerekli olan kriterlerin yüzde 70'ini sağlayarak, 28 Kasım 2009 tarihinde Türkiye'nin ilk, dünyanın 121. sakin şehri olmuştur. Ayrıca ilçe Türkiye'nin sakin şehir başkenti ve Sakin Şehir Türkiye Koordinatörlüğü görevini de yürütmektedir. Seferihisar, sakin şehir olmak isteyen diğer kentler için bir referans olarak kabul görmektedir.¹²⁴ Başlıca projeleri arasında Can Yücel Tohum Merkezi, Doğa Okulu, tohum takas şenliği, Teos antik kenti kazısı, Kadın Emegi Evleri, Sefertası Lokantası, Seferikart sayılabilir.

2. Taraklı/Sakarya: Eski adı Dablar olan ilçe Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde anlatıldığı üzere halkının şimşir kaşık ve tarak yapması nedeniyle adının Yenice Tarakçı olarak anıldığı bilinmektedir. Bu isim zamanla halk dilinde Taraklı olarak değişikliğe uğramıştır.¹²⁵ Halkın başlıca geçim kaynağı tarım ve hayvancılıktır. İlçenin 2011 yılında sakin şehir birliğine üye oluşu özellikle turizmi canlandırmıştır. Bu sayede ilçedeki birçok tarihi yapılarla ilgili restorasyon çalışması başlatılmıştır.¹²⁶

3. Akyaka/Muğla: 5216 sayılı belediye kanunu ile 2012 yılında Muğla'nın büyükşehir olması sonucu Akyaka Ula ilçesinin bir mahallesine dönüştürülmüştür. Akyaka'nın mimarisi son derece özeldir ve farklı bir mimarinin kullanılmasına izin verilmemektedir. Bu da yöreye hoş bir görünüm sağlamaktadır.

Akyaka, bir kıyı kasabası olmasının yanı sıra coğrafi koşullarıyla birçok doğa sporuna da elverişlidir. Hareketin kriterlerinde de belirtildiği gibi, çevre ve gürültü kirliliğine yol açmayan rüzgâr sörfü, deniz ve nehir kanosu, yelken, kaya tırmanışı,

¹²² www.seferihisar.bel.tr/seferihisar-hakkinda/ (04.04.2019)

¹²³ Ayşegül Çerçi, **agk**, s.100

¹²⁴ Uzan, **agk**, s.16

¹²⁵ www.tarakli.bel.tr/tarihce.asp (04.04.2019)

¹²⁶ www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-tarakli/ (04.04.2019)

yamaç paraşütü, bisiklet turları gibi doğa sporu olanakları bulunmaktadır.¹²⁷ Alan araştırmamızın yapıldığı sakin şehir olan Akyaka'ya 4. Bölümde daha detaylı değinilecektir.

4.Yenipazar/Aydın: Yenipazar ilçesi tarihi Ortasia şehri yakınlarında kurulmuştur. Başlangıçta çevre bölgeler için yeni kurulan pazar yeri olmuştur. Adının da buradan geldiği düşünülür.¹²⁸ İlçenin başlıca gelir kaynağı bölgede yetişen pamuk, zeytin, incir, domates, biber ve narenciyedir. İlçe 2011 yılında sakin şehir birliğine katılmıştır. Yörük kültürünü yaşatmaya çalışan ilçede Aydın'ın işgalden kurtulmasında önemli bir role sahip olan Yörük Ali Efe önemli bir simgedir. Ayrıca Mayıs ayının ilk Pazar günü ilçede yörük şenlikleri düzenlenmektedir. Bu şenliklerin en temel amacı gelenek ve göreneklerin genç nesillere aktarılmasıdır.¹²⁹

5. Gökçeada/Çanakkale: Çorak topraklarda bereket tanrısı olarak adlandırılan Imbrasos'un bolluk diyarı olarak bilinen İmroz bugünkü adıyla Gökçeada Homeros'un İlyada destanında deniz tanrısı Poseidon'un adası olarak geçer. Türkiye'nin en batısında yer alan ve en büyük adası olan Gökçeada 2011 yılında birliğe katılmasıyla birlikte dünyanın ilk ve tek sakin adası olmuştur.¹³⁰

6. Perşembe/Ordu: 2012 yılında sakin şehir birliğine katılan Perşembe bulunduğu coğrafi konum sebebiyle zengin bir bitki örtüsüne ve ufak koylara sahiptir. Ayrıca çevre yolunun Perşembe'nin arkasından geçmesi ile Karadeniz'de tek bakır kalan koy ve plajlar Perşembe'de bulunmaktadır. İlçenin başlıca geçim kaynağı balıkçılık ve tarımdır. Ayrıca son yıllarda seracılık faaliyetlerinde artış olmuş, mantar ve çilek yetiştiriciliği yaygınlaşmaya başlamıştır.¹³¹

7. Vize/Kırklareli: Vize'nin bilinen ilk resmi sahipleri Trakların bir kolu olan Astai'lerdir. Daha sonraları Persler, Romalılar, Keltler, Peçenekler, Bizanslılar, Bulgarlar hâkim olmuş ve son olarak Osmanlılar ile Türk egemenliği başlamıştır.¹³² Mitolojik kaynaklarda göre ismi Byzia (kaynak perisi) olarak geçen ilçe sırası ile

¹²⁷ Ünal, Zavalı, a.g.k., s.906;

¹²⁸ www.yenipazar.gov.tr/tarihce (E.T:05.04.2019)

¹²⁹ www.gezi-yorum.net/aydin-yenipazar-2/ (E.T:05.04.2019)

¹³⁰ www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-gokceada/ (E.T:05.04.2019)

¹³¹ <https://sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-persembe/> (05.04.2019)

¹³² www.vize.bel.tr/Yz-28-Vize-Tarihi.html (E.T: 06.05.2019)

Bizya, Bizye, Bida, Biza, Vissa, Vizili isimlerini almıştır ve günümüzde Vize olarak anılmaktadır.

2012 yılında sakin şehir birliğine katılan ilçe halkı bisiklet kullanımına teşvik etmiş, organik tarıma sahip çıkmıştır. Ayrıca Trakya yemek kültürü projesi, antik dönem Trak köyü projesi, Megalitik- Kültistik-Sembolik Arkeoloji Bilim Dalında Eğitim Projesi, Atatürk Spor Alanı Projesi gibi projelere de sahiptir.¹³³

8. Yalvaç/Isparta: Isparta ilinin en büyük nüfusa sahip olan Yalvaç. 47bin nüfusu ile 2012 yılında sakin şehir üye olmuştur. İlçenin şu anki nüfusu 20600dür¹³⁴. Toprakları tarım için pek elverişli olmayan ilçede keçecilik, dericilik, at arabası yapımı ve dericilik gibi el sanatları başlıca ekonomik faaliyetlerdir.¹³⁵ İlçede Sakin şehir çerçevesinde Festival ve şenliklerde bisiklet kullanımını özendirmek için Toplu Bisiklet turu ve geleneksel yemekleri yaşatmak ve yeni nesle tanıtmak için de Geleneksel Yemek Yarışması düzenlenmektedir. Ayrıca geleneksel ekmek yapımı ve Yalvaç pazarı açılışında yapılan Pazar duası yaşatılan gelenekler arasındadır.¹³⁶

9. Halfeti/Şanlıurfa: Halfeti birçok medeniyete ev sahipliği yapmış, tarihi değerlere sahip olan küçük sakin bir ilçedir. 2000 yılında yapılan Birecik Barajı sonucunda ilçenin 3/5 kısmı sular altında kalmıştır. 2/5'lik kısım için yeni yerleşim yerleri oluşturulmuştur. İlçe 2000 yılından sonra saklı bir cennet olarak anılmaya başlamıştır.¹³⁷ Sadece o yörede yetişen siyah gülleriyle de dikkat çeken ilçe 2013 yılında sakin şehir ağına katılmıştır.

10. Şavşat/Artvin: El değmemiş doğal güzelliklere sahip olan Şavşat bu yönüyle dikkat çekmektedir. Halkın başlıca geçim kaynakları arıcılık, ormancılık ve hayvancılıktır. Şavşat sakin şehir ağına 2015 yılında katılmıştır.

11. Uzundere/Erzurum: 2016 yılında sakin şehir ağına katılan ilçe Türkiye'nin en yüksek şelalesi olan Tortum şelalesi, yelken, rafting ve kano gibi su sporlarının yapıldığı Tortum gölü ve çayı, Öşk Manastırı gibi değerlere sahip olmasının yanı sıra

¹³³ www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-vize/ (E.T: 06.05.2019)

¹³⁴ www.yalvac.bel.tr/anasayfa (E.T: 06.05.2019)

¹³⁵ Cengiz agk, s.43

¹³⁶ www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-yalvac/ (E.T: 06.05.2019)

¹³⁷ www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-halfeti/ (E.T: 06.05.2019)

Uzundere biyoçeşitlilik açısından da önemli bir yerdir. Dünyanın en zengin biyolojik çeşitlilik bölgelerinden biri olan Kafkasya Ekolojik Bölgesi'nin batı ucunda, Çoruh Vadisi'nde yer alan Uzundere birçok endemik bitki, memeli, kuş ve kelebek cinsinin yuvasıdır.¹³⁸

12. Eğirdir/Isparta: Eğirdir Gölü ilçenin kalbi niteliğindedir. Gölde çeşitli balıkların yetişmesi ilçede balıkçılık faaliyetlerinin yapılmasını sağlamaktadır. Göl manzarası ile yerli ve yabancı turistlerin dikkatini çekmektedir. Ayrıca gölde yelken ve su altı dalışı gibi su sporları da yapılmaktadır. İlçenin bir tarafının da dağlarla çevrili olması yamaç paraşütüne de olanak sağlamaktadır¹³⁹.

13. Gerze/Sinop: Sakin şehir Türkiye adresinde Türkiye'nin en mutlu ilinin en mutlu ilçesi olarak bahsedilen Gerze 2017 yılında birliğe katılmıştır.¹⁴⁰ Antik Çağdan bu yana bir çok medeniyeti barındırmış olan ilçe M.Ö. 1400 yıllarında Gaşgalılar tarafından küçük bir köy olarak kurulmuş daha sonra Paflagonya Devletinin eline geçmiş, sırasıyla da; Hitit, Frig, Kimmer, Lidya, Pers, Büyük İskender, Roma ve Bizans imparatorluğunun egemenliğine girmiştir.1214 yılında I. İzzettin Keykavus zamanında Selçuklu Devleti'nin hâkimiyetine giren Gerze, bir dönem Trabzon Rum İmparatorluğunun eline geçmiş nihayet 1459 yılında Fatih Sultan Mehmet tarafından Osmanlı İmparatorluğuna bağlanmıştır.¹⁴¹

İlçede 13 Şubat 1956'da meydana gelen yangında 21 kişinin yaşamını yitirmiş, 830 ev ve 300 dükkân tamamen yanmıştır. Bu yangın felaketinden sonra Gerze devlet tarafından yeniden imar edilmiştir. Bu yangından sonra inşa edilen Yangın Evleri, 1960 yılının 18-20 Temmuz tarihleri arasında hak sahiplerine kura ile teslim edilmiştir. Bu nedenle 18-20 Temmuz, her yıl Gerze'de Festival olarak kutlanmaktadır.¹⁴²

¹³⁸ www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-uzundere/ (E.T: 07.05.2019)

¹³⁹ Cengiz, agk, s.20

¹⁴⁰ www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-gerze/ (E.T: 08.05.2019)

¹⁴¹ www.gerze.gov.tr/ilcemizin-tarihi (E.T: 08.05.2019)

¹⁴² www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-gerze/ (E.T: 08.05.2019)

14. Göynük/Bolu: Tarihi, kültürel ve doğal güzelliklerini Osmanlı'dan günümüze dek korumayı başaran Göynük'te halen geleneksel değerler aslına uygun olarak yaşatılmaktadır. Göynük Anadolu'daki Türk yaşayış şeklinin hala devam ettiği ender ilçelerden biridir. Mimari dokusu da tarihle harmanlanarak günümüze kadar bozulmadan ulaşmıştır. En eskisi yaklaşık 700 yıllık konut, işyeri, hamam, türbe, hazine, tarihi çınar ağaçları gibi tarihi değerlerle süslü olan Göynük'te bu eserler halen işlevlerini sürdürmektedirler. 1987'de Kentsel SİT alanı ilan edilen ilçe tarih, kültür, doğa, inanç ve termal turizmi ile dikkat çekmektedir.¹⁴³

15. Mudurnu/Bolu: Çeşitli medeniyetlerin ilk yerleşim yeri olan ilçe Frigyalılar, Lidyalılar, Persler, Romalılar, Bizanslılar ve Selçuklulardan sonra Osmanlı topraklarına katılmıştır. Bir ara Tekfurlar yönetimindeyken, Bursa tekfurunun kızı Matarnı (Moderna) adına yapılan kale kasabaya ad olmuş, çeşitli şekillerde söylene söylene Mudurnu halini almış olduğu düşünülmektedir. Gelişen teknoloji sebebiyle el sanatlarına olan talep azalmış olsa da Mudurnu'da yaşatılmaya devam etmektedir¹⁴⁴

16. Köyceğiz/Muğla: Yörede varlık gösteren ilk uygarlık karyalılarıdır. Sonra sırasıyla İskitler, Asurlular, İyonyalılar, Dorlar, Akalar, Persler, Hellenler, Seleykoslar, Romalılar, Selçuklular, Menteşeoğulları ve Osmanlılar yöreye hakim olmuştur. Rize'den sonra en çok yağışı alan ilçede yaygın olan geçim kaynağı tarım olmakla birlikte ayrıca hayvancılık, ormancılık ve turizm de başlıca gelir kaynaklarıdır.¹⁴⁵

17. Ahlat/ Bitlis: 29 Mart 2019 tarihi itibarıyla Köyceğizle birlikte birliğe kabul edilen Ahlat Urartılardan Osmanlı'ya kadar bir çok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Van gölü kıyısında, Nemrut Krater Gölü ve Süphan Dağı arasında kalan Ahlat Türklerin Anadolu'ya giriş kapısı olarak kabul ediliyor. Birçok medeniyetin

¹⁴³ www.sakin.sehirturkiye.org/sakin-sehir-goynuk/ (E.T: 08.05.2019)

¹⁴⁴ www.sakin.sehirturkiye.org/sakin-sehir-mudurnu/ (E.T 09.05.2019)

¹⁴⁵ www.koycegiz.bel.tr/ilc/koycegiz.html (E.T 09.05.2019)

izlerini taşıyan ilçe dünyanın en büyük Türk-İslam mezarlığı ve zamana meydan okuyan kümbetleri ile dikkat çekiyor.¹⁴⁶

18. Güdül/Ankara: Nisan 2020’de Türkiye’nin 18. Sakin şehri, İç Anadolu Bölgesinin ise ilk sakin şehri olan ilçe, Ankara merkeze 1 saat uzaklıkta yer almaktadır. İlçenin tarihinin yapılan incelemelerde milattan önce 2000’li yıllara değin uzandığı tespit edilmiştir. Ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanan ilçede günümüzde yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan leblebicilik ve bıçakçılık gibi meslekler babadan oğla aktararak yaşatılmaktadır.

Kültürel mirasını korumada oldukça başarılı olan ilçe Türkiye Cumhuriyetinin iki gün kutlandığı tek yerdir. 28 ve 29 Ekim tarihlerinde oynanan Sinsin oyunu ve yakılan ateşle kutlamalar şenlik havasında geçmektedir.¹⁴⁷

¹⁴⁶ www.aa.com.tr/tr/turkiye/sakin-sehir-ahlat-ziyaretlerini-bekliyor/1432282# (E.T 09.05.2019)

¹⁴⁷ <https://cittaslowturkiye.org/ankaranin-ilk-sakin-sehri-gudul/> (E.T: 05.05.2020)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SAKİN ŞEHİR VE KENTSEL YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Çalışmamızın bu bölümünde önce sakin şehir ve kentsel yaşam kalitesi kavramları arasındaki ilişkiye değinilmekte ardından sakin şehir olmanın kentsel yaşam kalitesinin artmasındaki rolü ve sakin şehir olmanın kentsel yaşam kalitesi üzerindeki olumsuz etkileri hakkında açıklamalarda bulunulmaktadır.

3.1 Sakin Şehrin Kentsel Yaşam Kalitesi ile İlişkisi

Yaşadığımız yüzyılda teknoloji ve bilimdeki yeniliklerin hızla artmasıyla bireylerin yaşam kalitesi ile ilgili algı ve beklentileri de değişmiştir. Büyük şehirlerin cazibesine kapılan birey bulunduğu küçük yerleşim yerlerinden hızla büyük şehirlere göç etmiştir. Fakat aradığı ve bulmayı umduğu yaşam kalitesini büyük şehirlerde de bulamamıştır. Üstelik büyük şehirlere yapılan bu plansız göçler şehirlerde gecekondulaşma, hava kirliliği, gürültü kirliliği, trafik gibi kentsel yaşam kalitesini düşürücü etkenleri de beraberinde getirmiştir. Şehrin kaosundan kaçıp küçük banliyölerinde kente hem uzak hem de yakın yaşam hayalleri de bu kaosa çare olmamış, aksine bu durum trafikte geçirilen uzun zamanları ve çevre tahribatlarını da beraberinde getirmiştir. Şehir hayatında yoğun stresle başa çıkmak zorunda kalan bireyler, stres yüzünden oluşan birçok rahatsızlıkla baş etmek zorunda kalmışlardır.

Sakin şehir hareketinin temel felsefelerinden ve sakin şehir birliğine üyelik kriterlerinden de anlaşılabilceği üzere sakin şehirlerde kentsel yaşam kalitesinin muhafazası ve artırılması hareketin önemli amaçlarından biridir. Bu durumu Ak ve Bıçkı yaptıkları çalışmada şu şekilde açıklamıştır:¹⁴⁸

Daha önce yapılan kentsel yaşam kalitesini ölçmeye yönelik çalışmalarda birçok araştırmacı tarafından kullanılan belli başlı göstergelerin çevresel göstergeler, altyapı göstergeleri, ulaşım göstergeleri, sağlık göstergeleri, ekonomik göstergeler, sosyal göstergeler olduğuna değinmişlerdir ve bu göstergeler ile sakin şehir kriterleri arasındaki ilişkiyi de şu şekilde detaylandırmışlardır:

¹⁴⁸ Duygu Ak, Doğan Bıçkı, 'Yavaş Kent (Cittaslow) Hareketinin Kentsel Yaşam Kalitesi Bağlamında Değerlendirilmesi', *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 46, Ekim 2016, s. 627-628

Çevre: Sakin şehir kriterlerinden olan çevre politikaları ile kentsel yaşam kalitesi göstergelerinden olan çevresel göstergeler birbiri ile şu ilişkilendirilebilir; görsel kirliliğin azaltılmasını sağlamak, hava, su ve gürültü kirliliğini azaltmak, kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanmasını sağlamak, enerji tüketimini azaltmak, yenilenebilir ve çevre dostu enerji kaynaklarının kullanımını teşvik etmek

Altyapı: Sakin şehir kriterlerinden olan altyapı politikaları ise kentsel yaşam kalitesi göstergelerinden altyapı göstergeleri ile ilişkilendirilebilir. Örneğin engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması, kamu binalarına bağlı bisiklet yolları geliştirmek vb.

Ulaşım: Ulaşım göstergeleri ile benzerlik gösteren sakin kent kriterleri ise bisiklet ve yaya yollarını arttırmak, toplu taşımayı etkinleştirmek, kent merkezlerinde belli alanlarda araç trafiğine kapalı alanlar oluşturmak olarak sıralayabiliriz.

Sağlık: Sağlık göstergeleri ile sakin şehir kriterlerinden paralellik gösterenler şunlardır; sağlık hizmetlerine ulaşabilirliği arttırmak, genetiği değiştirilmiş organizmaların tüketimini kısıtlamak

Ekonomi: Ekonomik göstergeler ile ilişkilendirilebilecek olan sakin şehir kriterleri şunlardır; yerel ürünlerin sertifikalandırılmasını sağlamak, geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerini arttırmak

Sosyal: Sosyal göstergeler ile ilişkilendirilebilecek olan sakin şehir kriterleri ise şunlardır; önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif teknikleri benimsemek, engelli kişilerin ve farklı kültürlerin entegrasyonunu sağlamak vb.

3.2 Sakin Şehir Olmanın Kentsel Yaşam Kalitesinin Artmasındaki Rolü

Sakin şehir hareketinin temel kriterlerini incelediğimizde yerel halkın kentsel yaşam kalitesini artırmayı amaçlamış olduğu dikkat çekmektedir. Yapılan çalışmalar

ışığında sakin şehir olmanın kentsel yaşam kalitesini artırıcı özelliklerini şu şekilde özetleyebiliriz: ¹⁴⁹

Her ne kadar ‘kent yaşamı insanı özgür kılsa’ da büyük şehirlerde kişisel diyalogların azlığı sebebiyle bireyde aidiyet duygusu zayıflar ve kişi yaşadığı kente karşı yabancılaşır. Bunun sonucunda birey kendini yalnız ve mutsuz hisseder. Bu da kentsel yaşam kalitesinde bir düşüşe sebep olur. Sakin şehir hareketini benimsemiş olan kentlerde ise burada yaşayan bireyler arasındaki ilişkilerin güçlenmesini sağlar ve o yerleşimde kentsel yaşam kalitesini yükseltir.

Ayrıca sakin şehirlerde nüfusun az olması bu kentte yaşayan kişiler arasındaki ilişkilerin birincil düzeyde olmasına olanak verir. Bu sayede kişiler arasında bir güven ortamı oluşur ve bu durum kentsel güvenliğin artmasında önemli bir etkidir.

Sakin şehir hareketi içinde yer alan şehirde kentsel doku korunur. Bu sayede birey yaşadığı kentle ilgili anı biriktirebilir ve kendini kente ait hissedebilir. Aidiyet hisseden bireyin ise yaşadığı kente ait olan memnuniyet oranı da yükselir. Bu durum sonucunda bireyin kente karşı suç işleme oranı da düşer. Birey kentsel dokunun korunmasında kendiliğinden rol alır. Tıpkı Carlo Petrini ve arkadaşlarının yaptığı gibi.

Sakin şehir hareketinin trafiğin yaşattığı sorunlara dair getirdiği bir dizi kriterlerin kentsel yaşam kalitesinin artmasına birçok katkısı vardır. Örneğin bu kentlerde yaya ve bisiklet yollarına önem verilmesi, trafiğe kapalı alanların oluşturulması, pazar yeri ve parklar gibi bireylerin birbirleri ile iletişimlerini arttıran mekânların varlığı da kentsel yaşam kalitesinin artmasına olumlu etkide bulunur.

Ayrıca sakin şehir hareketinin interaktif hizmetlerin yaygınlaştırılmasını, evden bilgisayar başında çalışılmasını desteklemesi bireylerin esnek çalışma saatlerine sahip olmaları zaman tasarrufu, iş verimi gibi faydalar sağlar ayrıca iş saatlerinde

¹⁴⁹ Elif Karakurt Tosun, “Yaşam Kalitesi Ekseninde Şekillenen Alternatif bir Kentsel Yaşam Kalitesi Modeli: Yavaş Kentleşme Hareketi, **Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, Cilt. XXXII, Sayı 1, 2013, s. 233; Yeşim Coşar, Yavaş Şehir Olgusunun Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Algılanan Etkisi, **Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi**, Cilt 25, Sayı 2, yıl: 2014, s. 232

oluşan trafik yükünün azalmasına da katkıda bulunur. Bu sayede bireyde oluşan stres ve stres kaynaklı hastalıkların oluşma olasılıkları da düşer.

Sakin şehir hareketini benimsemiş olan şehir slow food hareketini ve onun iyi, temiz ve adil gıda misyonunu da benimsemiştir. Bu misyon sayesinde sakin şehirde yaşayanlara sağlıklı yemek olanağının sunulmasıyla kişilerin fizyolojik sağlıklarının korunmasına yardımcı olur. Sağlık bileşeni ise kentsel yaşam kalitesi göstergelerinde önemli kriterlerden birisidir.

Tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkârlara dair politikalar başlığı altında yer alan kriterler ile sakin şehirlerde bulunan yerel üreticiler desteklenerek yerel kalkınma ve istihdam güvence altına alınmak istenilmiştir. Bu sayede birey sosyo-ekonomik açıdan kendini huzurlu ve güvende hisseder. Örneğin yöresel ürünlerin desteklenmesi ve oluşturulan yerel pazarlar ile istihdam olanakları artar, özellikle ev hanımları yeni iş sahasına kavuşur. Böylelikle yöre ekonomisi canlanır. Bu durum kentsel yaşam kalitesinin ekonomik boyutunda önemli bir artışa neden olur.

Çevre politikaları ve altyapı politikaları ile kentteki hizmetlerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu hizmetlerin yerine getirilmesi kentsel yaşam kalitesinin özellikle nesnel göstergelerinin puan artışında önemli bir etmendir.

Sakin şehir olmakla birlikte yörede yapılan etkinliklerin sayısındaki artışla birlikte yöre halkının katıldığı sosyal etkinliklerin sayısı artar. Sosyal etkileşimi artan bireylerin birincil derecede ilişkiler kurma sıklığı çoğalır ve kendilerini yaşadıkları toplumun parçası olarak görmeleri, o topluma aidiyetlerinin kuvvetlenmesini sağlar.

Son olarak sakin şehir olmak beraberinde yavaş turizmi de getirir. Beş yıldızlı otelde, havuz başında tüm tatili geçirmek anlayışından uzak bir tatil anlayışına sahip turistler tatillerinde bölgenin tarihi ve coğrafi güzelliklerini keşfederler. Bu durum ziyaretçilerin otel kapanından kurtulup doğa ve kültürle iç içe bir tatil geçirmeleri sağlarken yöre esnafına da satış yapma imkânı sağlayarak ekonomik açıdan olumlu etkilere neden olur.

3.3 Sakin Şehir Olmanın Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Olumsuz Etkileri

Her ne kadar sakin şehir hareketi öne sürdüğü kriterlerle özellikle kentsel yaşam kalitesini arttırmaya yönelik amaçlar taşısa da sakin şehir olan beldenin marka değeri artmakta ve bütün dikkatleri üzerine çekmektedir. Yapılan çalışmaların ortaya koyduğu olumsuzlukları şu şekilde sıralayabiliriz:¹⁵⁰

- Arsa fiyatlarının yükselmesi
- Artan turist sayısını karşılamak için sakin şehir felsefesine uymayan konaklama tesislerinin yapılması
- Özellikle turizm dönemlerinde artan gıda ihtiyacının karşılanması için slow food felsefesine uymayan gıda satışının artması
- Turizm dönemleri sakin şehir felsefesine uymayan kalabalık
- Turizm dönemi artan yoğunluk dolayısıyla oluşan trafik, gürültü, çevre kirliliği
- Sakin şehir olmanın getirdiği medyatikleşme sonucu bölgeye gelen özellikle günü birlikçi, bilinçsiz ziyaretçilerin kentsel dokuya ve yeşil alanlara zarar vermesi (anıtlara yazı yazmak, sit alanlarında mangal yapmak, yol kenarlarına çöp atmak gibi)
- Sakin şehir olmanın getirdiği markalaşma ile birlikte bölgeye ikinci konut almak için gelenlerin oluşturduğu talebi karşılamak için kaçak yapılaşmalar olması ya da eski konutların yıkılarak kentsel dokuya zarar verilmesi
- Bölgeye konut almak için gelenlerin genellikle maddi gücü yerel halktan daha yüksek olması yerel halkın sosyal ve ekonomik statülerinin gerilediği algısı oluşturmakta ve bu durumda yerel halkın kentsel yaşam kalitesinin subjektif göstergelerinde bir düşüşe sebep olması.
- Sakin şehir olmanın getirdiği tanınırlıkla birlikte bölgeye olan yoğun talep sonrası özellikle altyapı, katı atık yönetimi gibi hizmetlerde yerel yönetimlerin yetersiz kalması

¹⁵⁰ Coşar, agk, s. 230- 232; Aykut Pajo, Türkiye'deki Cittaslow Kentlerinde Sakinliğin Kaybolma Riski, **Türk&İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Yıl: 4, Sayı 13, Eylül 2017, s.467; Feriyal Farhadi Andarabi, **Cittaslow Markasına Sahip Şehirlerde Yerel Halkın Turizme Yaklaşımı Üzerine Bir Analiz: Seferihisar Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2012, s.92

3.4 Kentsel Yaşam Kalitesi Ölçümü Konusunda Sakin Şehrin Temel Alınacak Konu Başlıkları

Sakin şehir hareketinin kriterlerinden birçoğu kentsel yaşam kalitesinde olumlu etkiye neden olmaktadır. Ayrıca kriterler arasında yer alan kentsel yaşam kalitesi başlığı ve bu başlık altında yer alan on yedi madde bize sakin şehir hareketinin kentsel yaşam kalitesine verdiği önemi göstermektedir. Çalışmamızın bu bölümünde hem hareketin ilgili başlığındaki kriterler hem de kentsel yaşam kalitesini etkileyen diğer kriterler göz önüne alınarak oluşturulan ve çalışmamızın göstergelerinin belirlenmesini sağlayan başlıklara değinilecektir.

1. Demografi: Kentsel yaşam kalitesi araştırmalarında öncelikli göstergelerden biri demografidir. Bir yerin yaşam kalitesini belirleyen en önemli etkenlerden biri o bölgede yaşayan nüfusun yoğunluğu, dağılımı gibi etkenlerdir. Sakin şehirlerde nüfusun 50bin ve altı olma şartı bulunmakla birlikte o yerin sakin şehir ilanından sonra marka değerinin artması ve tanınmasıyla birlikte artan nüfus yoğunluğuna dair ne gibi önlemler alınabileceğine dair sorular hala cevapsızdır.

2.Ulaşım: Bireylerin yaşadıkları kentteki yaşam kalitesi algılarını ve memnuniyetlerini etkileyen göstergelerden biri de ulaşımıdır. Okul veya işyerine gidişlerde etkin ulaşım altyapısına sahip olunması bireylerin iş veya okul verimliliğini artırır.¹⁵¹Bir yerden bir yere mümkün olan en kısa sürede ve en az maliyetle ulaşım sağlayabilen bireyin boş zamanlarında sosyal hayata katılımı artırır.

Sakin şehir hareketi ulaşım sorununu çözmek için bisiklet ve yaya yollarının çoğaltılması, araç trafiğine kapalı yolların çoğaltılması, toplu taşımanın yaygınlaştırılması için önlemler alması trafik sıkışıklığı, trafiğin sebep olduğu gürültü ve hava kirliliği gibi kentsel yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyen unsurların azalmasına yardımcı olur. Fakat sakin şehirlerde özellikle turizm dönemleri artan kalabalığın getirdiği trafik yoğunluğu önemli sorunlar arasında yer almaktadır.

¹⁵¹ Neslihan Elbi, **Geleneksel Konut Dokusunda Yaşam Kalitesinin İrdelenmesi: “Piri Mehmet Paşa Mahallesi (Konya)Örneği**, Yükseksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2009, Konya, s.44

3. Yerel Kalkınma: Sakin şehir hareketinin üyelik kriterleri arasında yer alan tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkârlara dair politikalar başlığı altındaki maddeler uyarınca alınan önlemler ve yapılan uygulamalar sayesinde yöresel ürünlerin desteklenmesi ve oluşturulan yerel pazarlar ile istihdam olanakları artar, özellikle ev hanımları yeni iş sahasına kavuşur. Böylelikle yöre ekonomisi canlanır.

4. İstihdam: Bir kentte yeterli istihdam olanaklarının sağlanması orada yaşayan bireyin ekonomik kalkınmadan pay alabilme şansını ve bireysel ekonomik özgürlüğünü artırır. Kendini ekonomik yönden özgür hisseden bireyin yaşam kalitesindeki algısında değişim meydana gelir ve bu durum ölçekte bir artışa neden olur.

Kentin sakin şehir ilan edilmesi onun yurtiçi ve yurtdışı tanınırlığı artırır ve bir marka değeri kazanmasını sağlar. Bu sayede bölge turistler için bir cazibe merkezi haline gelir ve durum özellikle hizmet sektöründe bir artışa neden olur ve istihdam artışı sağlanır. Ayrıca sakin şehir hareketinin yerel ürünlerin ve geleneksel iş tekniklerinin korunması ve yaşatılmasını amaçlayan önlemler alması da birliğe katılan şehirlerdeki yerel esnafı büyük firmalara karşı koruyarak yerel istihdamı destekler niteliktedir.

5. Yaşam Pahalılığı: Sakin şehir olmanın getirdiği marka değeri ve tanınırlığın bir başka dezavantajı ise yaşam pahalılığıdır. Bölgeye gelen ve yaşam koşulları görece daha iyi olan ziyaretçilerin ikinci konut olmak için oluşturdukları talep arsa ve ev fiyatlarının artışına neden olur. Ayrıca özellikle turizm dönemlerinde artan gıda talepleri de yörede üretilen gıdalarda fiyat artışına sebep olur. Bu durum ise sakin şehrin slow food felsefesine ters düşmektedir.

6. Ekoloji: Modern kapitalizm günümüzde bizim her şeye ulaşımımızı kolaylaştırmakla birlikte doğal kaynakları da yerine koyulamayacak bir biçimde yok etmektedir. Her sene dünyada binlerce hektar orman yok olmakta, aşırı ve bilinçsiz avlanma birçok hayvan türünü yok olmakla karşı karşıya bırakmaktadır.¹⁵² Sakin şehir hareketi tüketim odaklı ve doğal hayattan soyutlanmış olmaya karşı çıkmakta,

¹⁵² Honore, a.g.k., s.5

sürdürülebilir, kendine yeten, yenilenebilir enerji kaynakları kullanan alternatif kentler sunmaktadır.¹⁵³

Fakat sakin şehir ilanı sonrası bölgenin tanınırlığının artmasıyla birlikte gerek o bölgeye gelen bilinçsiz turistler gerekse o bölgeden rant sağlama amacı taşıyan insanlar bölgenin doğal hayatına zarar verebilirler.

7. Kentsel Doku: İnsan ve mekân arasında bağlar kurmak kentsel yaşam kalitesinin artmasında önemli bir etkidir.¹⁵⁴ Bireyin kendini yaşadığı kente ait hissetmesini sağlayan ve o kente yabancılaşmasının önüne geçen önemli etkenlerin başında kentsel doku gelmektedir. Sürekli değişen ve bozulan bir kentsel doku bireyin anılarına zarar verir. Yaşadığı çevreyle bağ kurmasını engellenen birey o çevreye karşı yabancılaşır ve mutsuzlaşır.

Kentsel yaşam kalitesinin yükseltilmesi yalnız yeni oluşturulmuş kentsel alanlar için değil, özellikle kentin belleğini oluşturan, geçmişin kültürel birikimini günümüze değin aktarmayı başaramamış geleneksel dokularda da büyük önem taşımaktadır¹⁵⁵. Sakin şehir geçmiş ve gelecek arasında bağ kurarak bireyin anda yaşamasını amaçlar. Fakat sakin şehir ilanından sonra bölgenin tanınırlığının artması sonucu şehirdeki betonlaşmanın artması ve kentsel dokunun zarar görmesi de olası tehditler arasında yer almaktadır.

8. Kent Güvenliği: Mümkün olduğunca suç, şiddet ve yasa dışı olaylardan arındırılmış emin ve güvenli bir kentte yaşamak kentsel yaşam kalitesi için oldukça önemlidir. Sakin şehirlerde nüfusun az olması ve şehir ağının bireylere yaya olarak hareket alanı sağlaması kent güvenliğinin artmasında ve bireylerin kendilerini güvende hissetmesinde oldukça etkilidir. Honore'nin anekdotunda da belirttiği gibi bireyin mahallesindeki insanlarla sokakta rastlaşarak etkileşimde bulunması ve onları tanınması bireye zamanla güçlü bir toplulukta yaşadığına dair bir izlenim ve güven verir.¹⁵⁶ Birincil ilişkilerin kuvvetli olması yan komşumuzun ne zaman evde olduğuna ya da misafirinin olup olmadığına dair fikrimiz olmasına ve alışılmadık

¹⁵³ [//cittaslowturkiye.org/#cittaslow](http://cittaslowturkiye.org/#cittaslow) (E.T: 05.05.2019)

¹⁵⁴ Sanjoy Mazumdar, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Yer Duygusu, **Mimarlık Dergisi**, s.

¹⁵⁵ Elbi, a.g.k, s.29

¹⁵⁶ Honore, agk, s.115

durumlarda onu arayabilmemize olanak verir, parkta oynayan çocuğun yanına bir yabancı yaklaşmaya çalıştığında onun aileden ya da semtten olmadığı hemen göze çarpar.

Ayrıca birincil ilişkiler sayesinde yaşadığı kente aidiyet geliştirmiş olan birey mahallesindeki patlak sokak lambası, camı kırık metruk bir yapı gibi güvenlik algısını zedeleyen unsurlara kayıtsız kalmaz ve bu tür sorunların çözümü için çabalar.

9. Sağlık: Kentsel yaşam kalitesinin en önemli unsurlarından biri de sağlıktır. Bireyin gerek fiziksel gerekse ruhsal sağlığının iyi olması onun kentsel yaşam kalitesini algılayışında önemli bir rol oynar. Kentlerdeki yaşamın getirisi olan trafik, çevre kirliliği, hazır gıda gibi olumsuz birçok unsur migren, astım, tansiyon, obezite gibi hastalıklara sebebiyet vermektedir. Ayrıca yoğun mesai ve trafikte geçirilen uzun zaman bireyde strese neden olmakta ve stres bireyin hem fiziksel hem de ruhsal sağlığını olumsuz etkilemektedir.¹⁵⁷ Sakin şehir felsefesi bireye temiz çevre, doğal gıda ve yeterli sosyal yaşam sağlamayı amaçlayarak onun bedensel ve ruhsal sağlığına olumlu etkiye neden olmaktadır.

3.5 Sakin Şehir Olmanın Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkilerini İnceleyen Diğer Çalışmalar

Önceki bölümlerde de değindiğimiz gibi sakin şehirler kentsel yaşam kalitesi üzerinde olumlu ve olumsuz birçok etkisi vardır. Türkçe Literatürde bu ilişkiyi ele alan çalışmaları şu şekilde özetleyebiliriz:

Yeşim Coşar “Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri” adlı doktora tezini Seferihisar’da yapmıştır. İlçenin sakin şehir birliğine üyeliğin yeni istihdam alanlarının yaratılması, çevre düzenlemesi, doğal yaşamın korunması, planlı yapılaşma gibi sonuçları olmasını kentsel yaşam kalitesi üzerindeki olumlu etkileri

¹⁵⁷ Honore, agk, s.5

olarak sayarken, göçle oluşan nüfus artışı, trafik, aşırı yapılaşma gibi sonuçları da olumsuz etkiler olarak saymıştır.¹⁵⁸

Aras Yılmaz “Perşembe İlçesinin Yavaş Kent Birliğine Dahil Olmasının Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisi” başlığını taşıyan çalışmasında ise Perşembe ilçesinin sakin şehir olması sonrası uygulanan kriterler sayesinde ilçede kentsel yaşam kalitesine olumlu etkilere neden olduğuna değinmektedir. İlçenin sakin şehir olmasıyla birlikte yöresel değerlerinin öneminin arttığına, trafiğe kapalı alanların artması ve bisiklet kullanımının teşviki ile kentin trafik gürültüsünden arınarak daha yaşam kalitesinin arttığını belirtmektedir. Ayrıca çalışmasında sakin şehir olduktan sonra halkın çevreye karşı daha duyarlı olduğunu ve geri dönüşümün arttığını ve bu sayede çevre kalitesinin korunduğundan söz etmektedir. Yaptığı araştırma sonucu ilçede yer alan binaların tek tip bir görünüme sahip olmaması, yenilenebilir enerji kullanımının azlığı, poşet kullanımının yaygınlığı gördüğü başlıca eksikliklerdir.¹⁵⁹

Okan Akpınar “Yavaş Şehirler (Cittaslow) ve Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Seferihisar Halkının Algısı Üzerine Bir Araştırma” başlığına sahip çalışmasında sakin şehirleri sürdürülebilirlik ekseninde incelemiş ve Seferihisar’ın sakin şehir ilan edilmesi ekonomik, çevresel ve sosyal sürdürülebilirlik sağlayarak yaşam kalitesinin artmasında olumlu bir etkiye neden olduğunu belirtmektedir. Fakat yerel halka danışılmadan alınan kararların yaşam kalitesini düşürücü bir etkiye neden olduğuna değinmektedir¹⁶⁰

¹⁵⁸ Coşar, agk, s.98

¹⁵⁹ Aras Yılmaz, **Perşembe İlçesinin Yavaş Kent Birliğine Dâhil Olmasının Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisi**, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2016, s. 104- 107

¹⁶⁰ Okan Akpınar, **Yavaş Şehirler (Cittaslow) Ve Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Seferihisar Halkının Algısı Üzerine Bir Araştırma**, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, 2018, s. 105-11

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ALAN ARAŞTIRMASI

Çalışmanın bu bölümünde önce alan araştırmasının yapıldığı sakin şehir olan Akyaka ile ilgili bilgi verilmekte ve ardından bu kent özelinde gerçekleştirilen bir alan araştırmasının bulguları analiz edilmektedir.

4.1 Akyaka

Akyaka Muğla ili sınırları içinde, Gökova Körfezinin kuzeydoğusunda yer almaktadır. Kuzeyinde yaklaşık 1000 metre yüksekliğindeki Sakartepe, doğusunda Kadın Azmağı ve Akçapınar Azmağı, güneyinde ise Gökova bulunmaktadır.¹⁶¹ Günümüzde Datça, Bodrum, Marmaris, Fethiye, Dalyan gibi Türkiye'nin önemli turizm merkezlerinin kavşağı konumunda olan Akyaka geçmişten günümüze değin birçok uygarlığa da ev sahipliği yapmıştır.

Cumhuriyet dönemine küçük bir kasaba olarak giren Akyaka, 2012 yılına kadar belde, 2012 yılından itibaren de (6360 sayılı kanun ile) Muğla'nın büyükşehir olması üzerine Ula ilçesine bağlı bir mahalle olmuştur.

Vizyonunu “*Doğaya saygılı, mimari yapısını koruyan, hizmet altyapısı güçlü, sürdürülebilir ve alternatif turizme odaklı, insanların birlik ve beraberlik içinde ortak hareket edebildiği kent*”¹⁶² olarak belirten Akyaka 2011 yılında Yenipazar (Aydın), Gökçeada (Çanakkale) ve Taraklı (Sakarya) ile birlikte sakin şehir ağına dahil olmuştur. Akyaka'nın belde statüsünü kaybetmesinden sonra üyeliği gerçekleştiği için, bu durum onun sakin şehir olarak anılmasını engellememiştir. Her ne kadar sakin şehir belgesi Ula Belediyesine devredilmiş olsa da birliğin internet sayfasında hala Akyaka sakin şehir olarak belirtilmektedir.

4.1.1 Akyaka'da Yerleşimin Tarihi

Yaklaşık 2600 yıldır yaşamın var olduğu Akyaka; tarihte bilinen en eski adı ile “İdyma” bir Karia kentidir. İdyma ismi de Karia dilinden gelmektedir. Kariaların gelenek ve kültürleri bilindiği halde Karia dilinde yazıtlar bulunmadığı için dilleri

¹⁶¹ Pajo, agk, s. 36-37

¹⁶² www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-akyaka/ (E.T: 10.05.2019)

çözülemedi. Yöre M.Ö 546 yılında Harpagos komutasındaki Pers (İran) orduları tarafından işgal edilir. Pers yönetimi yörenin dini ve geleneksel yaşamında değişiklik getirmez.¹⁶³

M.Ö 484-405 yılları arasında Pers yönetiminin uzaklaştırılmasıyla yönetim Atina'nın öncülüğünde Delos Deniz Birliğine geçer. İdyma adının rastlanıldığı ilk belge de bu dönemlere rastlar. M.Ö 453-452 yıllarına ait birliğe katılım payları listelerinde İdyma'nın adı da geçmektedir. Delos Deniz Birliğinin son bulmasıyla Sparta kentinin önderliği başlar.¹⁶⁴

M.Ö 387-334 yılları arasında bölge tekrar Persler'in yönetimine girer. Bu dönem Büyük İskender'in MÖ. 334 yılında ordusu ile yöreden geçmesi ile son bulur. Büyük İskender'in gelişi ile Anadolu ve Ortadoğu'da Hellenistik dönem başlamış ve Grek kültürü ve dili hızla yayılmıştır. Akyaka M.Ö. 334 yılından M.Ö. 189 yılında yapılan Apama barış anlaşmasına kadar kısa sürelerle çeşitli Hellenistik krallıklara katılmış, karışık bir dönem geçirmiştir¹⁶⁵

Birinci yüzyıl sonlarında İdyma Roma kenti olur. M.Ö. 48 yıllarında ünlü devlet adamı Julius Sezar bölgeden geçerek Rodos adasına gitmiştir.. Mısır Kraliçesi Cleopatra M.Ö. 41 yılında sahillerden geçerek Efes kentini ziyaret etmiştir. Kent Roma döneminde de önemini ve görkemini korumuştur. Roma dönemi ile ilgili tek ve bugün için kayıp olan bir yazıt İmparator Vespasian (69-79) onuru için yazılmıştır. İnşidibi'ndeki kalede 1922 yılında yapılan kazıda Roma dönemi mozaikleri görülmüştür.¹⁶⁶

Üçüncü yüzyıl ortalarında Roma İmparatorluğu'nun içten zayıflamasından, meydana gelen yıkıcı depremlerden ve çok uzun süren bir veba salgınından sonra bölge karanlığa gömülmüştür. Çevre kentlerin çoğu ve İdyma terk edilmiş ve yok olmuştur. Daha önceleri yapılan ve güzel bir örneği ovada bulunan döşeme yollar, üzerlerinde bulunan sarnıçlar, Akyaka'nın içinden geçen Papazlık deresinden gelen su yolları kaderine terk edilmiştir.

¹⁶³ <http://www.akyaka.org/akyaka/idima/idima.htm> (E.T: 10.05.2019)

¹⁶⁴ <https://akyaka.bel.tr/akyaka-tarihi/> (E.T: 10.05.2019)

¹⁶⁵ <https://akyaka.bel.tr/akyaka-tarihi/> (E.T: 10.05.2019)

¹⁶⁶ www.akyaka.org/akyaka/idima/idima.htm (E.T: 10.05.2019)

Ortaçağ'da Bizans'a ev sahipliği yapan Akyaka 13. Yüzyıl sonlarında Türk yönetimine girer. Osmanlı döneminde tahrir defterlerinde "Akâbâd ve Akova" olarak isimlendirilmiş olan bölge zaman içinde Akyaka adını almıştır.¹⁶⁷ Osmanlı döneminde en önemli olay Kanuni Sultan Süleyman'ın Rodos'un fethi için kara ordusu ile bölgeden geçişidir. Ordunun gelişi 1522 yılı Temmuz ayında, dönüşü 1523 yılı Ocak ayındadır.¹⁶⁸

Yakın dönemde ise 1945 yılında Gökabad adıyla bilinen kasaba Yörüklerin yerleşik hayata geçmesini sağlayan ilk yerleşim yeri olmuştur.¹⁶⁹ 1968 yılında Gökabad Kasabası kendi başına Akyaka Köy Muhtarlığı haline gelmiş, 1980'li yıllarda turizm ile tanışan köy 1992 yılında Akyaka Beldesi olmuştur. 2012 yılında Muğla'nın büyükşehir olmasıyla belde statüsünü kaybetmiş ve Ula ilçesine bağlı bir mahalle olmuştur.

4.1.2 Akyaka'da Ekonomik Yapı

1970'li yıllara kadar küçük bir balıkçı beldesi olan Akyaka'da 1970'li yıllarda çok küçük çaplı da olsa bir turizm faaliyeti başlamıştır. Civar il ve ilçelerden gelen ziyaretçiler ile büyük şehirlerden kaçanlar Akyaka'nın bakir doğasına akın etmeye ve yavaş yavaş Akyaka'da yazlık evler, turistik tesisler inşa etmeye başlamışlardır. 1980'lerde yaşanan turizm patlamasından Akyaka da etkilenmiş ve bugünkü turistik belde görünümünü almıştır.¹⁷⁰ Günümüzde yöre halkının büyük çoğunluğu hizmet sektöründe çalışmaktadır. Akyaka nüfusunun %60'ı turizm ve buna bağlı iş kollarından, %40'ı ise tarım sektöründen; bunun %20'si de balıkçılıktan geçimini sağlamaktadır¹⁷¹.

4.1.3 Akyaka'nın Doğal ve Tarihsel Değerleri

12.06.1988 tarih ve 88/13019 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Özel Çevre Koruma alanı olarak ilan edilmesi Akyaka'nın doğal florasının ve faunasının korunmasında büyük bir öneme sahiptir. Akyaka; Ege ve Akdeniz bitki örtüsünün

¹⁶⁷ www.sakin.sehirturkiye.org/sakin/sehir-akyaka/ (E.T: 10.05.2019)

¹⁶⁸ www.akyaka.org/akyaka/idima/idima.htm (E.T: 10.05.2019)

¹⁶⁹ Baydar, a.g.k., s.149

¹⁷⁰ www.akyaka.org/akyaka/ (E.T 10.05.2019)

¹⁷¹ Doğa Can Onaran, **Yavaş Şehirlerde Kentsel Kimlik**, YLT, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2013, s. 39

özelliklerini birlikte barındırmaktadır. Bol makilik ve zeytinlik alana sahiptir. Bölgede bulunan Kızılçam ve Günlük ormanları büyük bir değer taşımaktadır ayrıca Karaçam, fıstık, sedir ve ardıç gibi iğneli ağaçlar ve meşe türü ağaçlar ile yer yer sandal, piren, akçakesme, defne, çitlembik, keçiboynuzu gibi ağaçlar da vardır.¹⁷²

Fauna açısından da oldukça zengin olan Akyaka barındırdığı kuş türleri açısından potansiyeli oldukça yüksektir. Birçok endemik kuş türünün yanı sıra bölgede yaşayan kuş türleri oldukça çeşitlidir. Bölgenin deniz faunası da oldukça zengindir. Akdeniz foku, kum köpekbalığı ve yunus balığı gibi çeşitleri de barındıran zengin denizel faunasının yanında sucul ekosistemlerde yaşayan su samuru gibi nadir türler faunasının önemini arttırmaktadır.¹⁷³

Ayrıca 2500 yıllık bir tarihe sahip olması ve ilk çağ kentlerinden olan İdyma'yı da bünyesinde barındıran Akyaka, bu sayede Antik bir kimliğe sahip olmaktadır. Hem kazı çalışmaları hem de turistik anlamdaki geziler açısından Türkiye'deki birçok tarihi alan gibi Akyaka'da bu yönden değerli bir yere sahiptir.¹⁷⁴

4.1.4 Akyaka'nın Sakin Şehir Birliğine Üye Oluş Serüveni

Akyaka'nın sakin şehir birliğine üyelik serüveni 2008 yılında başlamıştır. Beldenin hali hazırda sahip olduğu biyoçeşitlilik, tarihi ve kültürel geçmişi, Nail Çakırhan evleri sakin şehir olabilmek adına akreditasyon için İtalya'daki yavaş şehirler konseyine sunulmuştur.¹⁷⁵

Bu bağlamda 2009 yılı itibariyle Akyaka da birtakım öncelikler, sorunlar, vizyon ve misyon çalışması içerisinde yerel yönetim ilkeleri oluşturulmuştur. Dönemin Belde Belediye Başkanı Ahmet Çalca, Belediye Başkan Yardımcısı Oruç Özkan ve sakin şehir Akyaka Temsilcisi Çağlar Bozkurt girişimiyle sakin şehir olma yolunda aktiviteler düzenlenmiştir. Halkı bilinçlendirmek konuyla ilgili

¹⁷² <https://ockb.csb.gov.tr/gokova-ozel-cevre-koruma-bolgesi-i-2748>, (E.T 10.05.2019)

¹⁷³ www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-akyaka/(E.T 10.05.2019)

¹⁷⁴ Zülcenah Şahin, **Aktüel Turizm Türü Olarak Sakin şehir Organizasyonu, Türkiye Ve Dünyadaki Örnekleriyle Sakin şehir Faaliyetlerinin Pazarlaması Açısından Bir Swot Analizi**, YLT, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2017, s.69

¹⁷⁵ Hilal Gözübol, **From Rapidly Growing Global Cities Towards Slowing Down: Citta Slow-Akyaka Case**, Middle East Technical University, The Department Of Urban Policy Planning And Local Governments, 2019 s.196

bilgilendirmek amacıyla kahvehanede toplantılar yapılmış, kentin muhtelif yerlerine sakin şehir ile ilgili afişler asılmış, hoparlörlerden halkı bilgilendirici konuşmalar yapılmıştır. En son 17 Nisan 2010 tarihinde halka sakin şehir olmak isteyip istemediklerinin sorulduğu bir referandum düzenlenmiştir.¹⁷⁶

Akyaka'nın sakin şehir üyeliği sürecinde istisnai bir durum olarak üyelik başvurusunun referanduma giderek kent halkına sorulmuş olmasıdır. Sakin şehir hakkında yapılan ön bilgilendirmelerden sonra referandum düzenlenmiş ve 911 kişinin katıldığı oylamada %95'lik bir oranla üyeliğe evet oyu çıkmıştır.¹⁷⁷ Fakat Gözübol tezinde bu konuyla ilgili oldukça önemli bir konuya dikkat çekmektedir. Gözübol; kent nüfusunun 2000 olduğu Akyaka'da 911 kişinin katılımı ile gerçekleşmiş olması nüfusun %55'lik kısmının referanduma katılmayarak fikir beyan etmemiş olması anlamına geldiğini, her ne kadar katılan kişilerin %95'i evet demiş olsa da aslında sayısal veriler üzerinden gidilecek olursa Akyaka'nın sakin şehir olmasını isteyen kesim toplam nüfusun ancak %43,27 sini oluşturduğunu belirtmektedir¹⁷⁸

Gerek yerel halkın katılımının düşük olması gerekse Akyaka'nın belde statüsünü kaybetmesi nedeni ile sakin kent ilan edilmesinden bu yana istikrarlı bir çizgi izlenememiş, birliğe üyeliğin devamını gerektirecek uygulamalar gerçekleştirilmemiş ve gerekli maddi sorumluluklar yerine getirilememiştir.¹⁷⁹ Tüm bunların yanında Akyaka'nın sakin kent kriterlerini uygulama konusundaki kimi yetersizlikleri ve özellikle yaz aylarında sakin kentle örtüşmeyen, son derece yoğun bir turizmin etkisinde kalması gelecekte Akyaka'nın bu ağda yer alamayacağını habercisi gibidir.¹⁸⁰

¹⁷⁶ Gözübol, agk, s. 196

¹⁷⁷ Onur Donat, **Sakin Kent (Sakin şehir) Üyeliğinin Kamusal Mekânlara Etkisi: Türkiye'deki Sakin Kentler Üzerine Bir İnceleme**, YLT, Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 2016, s.112

¹⁷⁸ Gözübol, agk, s. 197

¹⁷⁹ Deniz Çakar, **Kültürel Mirası Koruma Bağlamında “Yavaş Şehir” (Cittaslow) Hareketi: Türkiye Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2016, İzmir, s. 83

¹⁸⁰ Duygu Ak, **Yavaş Kent (Cittaslow) Hareketi Ve Türkiye Örnekleri Üzerine Bir Değerlendirme**, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Cilt: 10 , Sayı: 52, Ekim 2017, s.

4.2 Alan Araştırması

Çalışmanın bu bölümünde sakin şehir olmanın kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini kent sakinlerinin algıları bakımından incelemek için Akyaka’da gerçekleştirilen alan araştırmasına yer verilecektir.

4.2.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışmanın amacı sakin şehir ve kentsel yaşam kalitesi bağlamında, Akyaka sakinlerinin kentsel yaşam kalitesi hakkındaki algısı ve memnuniyet düzeylerini belirlemektir. Araştırmanın temel varsayımı Akyaka’nın sakin şehir olması kent sakinlerinin kent sakinlerinin kentsel yaşam kalitesi algısını ve memnuniyetini olumlu yönde etkilediği yönündedir.

Türkiye’nin ikinci sakin şehri olan ve sakin şehir ilanından kısa bir süre sonra mahalle statüsüne düşürülen Akyaka ile ilgili çalışmalar oldukça sınırlıdır. Üyelik süreci referandumla oylanan ve katılımcıların %95’inin evet oyuyla sakin şehir olması istenilen Akyaka’da sakin şehir olmanın kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkisini yerel halkın algısı bağlamında ölçen bir çalışma bulunmamaktadır. Oysaki sakin şehir hareketinin yerel halk tarafından nasıl algılandığının gösterilmesi, halkın eleştiri, istek ve önerilerine dikkat çekilmesi yaşam kalitesini artıracak faaliyetlerin geliştirilmesinde ve sakin şehir hareketinin devamlılığında etkilidir. Bu yönüyle bu araştırma literatüre katkı sağlamak ve sonraki araştırmalara ışık tutmak için kaleme alınmıştır.

4.2.2. Araştırmanın Temel Varsayımı ve Hipotezleri

Araştırmanın temel varsayımı Akyaka’nın sakin şehir olması yerel halkın kentsel yaşam kalitesi algısını ve duyulan memnuniyetini olumlu yönde etkiler. Bu temel varsayımdan hareketle çalışmanın ana hipotezi sakin şehir olma ile kentsel yaşam kalitesi arasında olumlu bir bağ olduğu ve sakin şehir olmanın kentsel yaşam kalitesini arttırdığı yönünde kurulmuş olup alt hipotezleri aşağıda maddeler halinde sunulmuştur.

1. Akyaka'nın sakin şehir olması bölgede yerel kalkınma ve istihdamda olumlu etkiye bulunarak bireylerin kentsel yaşam kalitesi algılarını olumlu yönde etkilemiştir.

2.Akyaka'nın sakin şehir olması bölgedeki ulaşım ve altyapıda olumlu değişiklikler sağlayarak halkın kentsel yaşam kalitesi algısını olumlu etkilemiştir.

3.Akyaka'nın sakin şehir olmasıyla birlikte kentsel doku ve mimarinin korunmasını sağlayarak yerel halkın yaşam kalitesi algısını olumlu etkilemektedir.

4. Akyaka'nın sakin şehir olması bölgenin ekolojisinin korunmasına katkı sağlayarak yerel halkın yaşam kalitesi algısını olumlu etkilemektedir.

4.2.3. Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Çalışmanın kapsamı; sakin şehir hareketine üye olmanın kentsel yaşam kalitesi üzerine etkilerinin yerel halkın algıları bağlamında incelenmesidir. Çalışma 6360 sayılı kanun ile belde statüsünü kaybeden ve sahip olduğu sakin şehir unvanını bağlı olduğu ilçeye (Ula ilçesine) devretmek durumunda kalan, buna rağmen birliğin internet sayfasında hala sakin şehir ağının bir parçası olarak anılan Akyaka mahallesinde gerçekleştirilmiştir. Anket için Akyaka'da ikamet etmekte olan 18 yaş üstü bireyler seçilmiştir. Yaz sezonunu yoğun olarak geçiren mahallede bireylerin anket formuna katılımlarını sağlamak ve sorulara verilen cevaplarda dikkat kalitesini maksimize etmek için iş yoğunluğunun az olduğu Şubat ayı tercih edilmiştir. Örneklem tekniğinde ise tesadüfî örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Sosyal bilimler alanında yapılan çalışmaların sınırlılıkları bu çalışma için de geçerlidir. Ayrıca elde edilen verilerin güvenilirliği anket yönteminin özellikleriyle sınırlıdır.

4.2.3. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Çalışmanın evrenini Akyaka'da yaşamakta olan 18 yaş üstü bireyler oluşturmaktadır. TÜİK sayfasından aldığımız veriler ışığında evrendeki kişi sayısının 2557 kişi olduğu görülmektedir.¹⁸¹ Ancak Akyaka'nın yazlık bir mahalle

¹⁸¹ <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> (E.T: 05.10.2019)

olması dolayısıyla kış aylarında nüfusun 1500 kişi civarlarına düştüğü belirtilmektedir.¹⁸² Bu veriler ışığında Akyaka alan araştırmanın örnekleme için tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmış ve toplamda 117 kişiye ulaşılmıştır. Bunun sebebi kış aylarında gelen çoğunluğun büyük şehirlere dönmesi ve yerli halkın bir kısmının da Akyaka'dan ziyade diğer mahallelerde ikamet edip Akyaka'daki evlerini pansiyona çevirmiş olmalarıdır.

4.2.4. Araştırmanın Veri Toplama Aracı ve Verilerin Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak nitel ve nicel veri toplama yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Anketin ilk kısmında katılımcıların demografik özelliklerinin tespitine yönelik sorulara yer verilmiştir. İkinci kısımda ise Akyaka'nın sakin şehir olmasının kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerinin algılanışını ölçebilmek amacıyla *ekonomik boyut*, *sosyo-kültürel boyut* ve *fiziksel ve çevresel boyut* başlıklarını taşıyan başlıklar altındaki sorular sorulmuştur. Cevaplar için beşli likert ölçeği tercih edilmiştir. Bunun iki nedeni vardır; ilk nedeni çalışmanın güvenilirliğini arttırmak, ikinci neden ise katılımcılara katılım derecelerini birden beşe kadar puanlamalarına olanak sağlayarak anketi kolayca doldurmalarında yardımcı olmaktır.

Son kısımda ise katılımcıların düşüncelerini belirtebilmeleri için sakin şehir olmadan dolayı memnun olup olmamalarını belirten birkaç cümle yazmaları istenilen soru yer almaktadır. Bu soruya verilen yanıtlara çalışmada yer verebilmek amacıyla katılımcılar 1'den 117'ye kadar numaralandırılmıştır.

Sorular oluşturulurken başta Okan Akpınar'ın "Yavaş Şehirler (Cittaslow) Ve Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Seferihisar Halkının Algısı Üzerine Bir Araştırma" adlı yüksek lisans tezi olmak üzere farklı çalışmalarda kullanılan sorular sentezlenmiştir.

¹⁸² https://tr.wikipedia.org/wiki/Akyaka,_Ula (E.T: 05.11.2019); Gökçe Onur, **Yavaş Şehir " Citta Slow " Kavramının Oteller Üzerinden İncelenmesi: Muğla/Akyaka Örneği**, Selçuk Üniversitesi - Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019, Konya, s.42

Çalışmada öncelikle likert tipi ölçekle ölçülmüş soruların aynı fikri ölçüp ölçmediği ve böylece soruların içsel güvenilirliğinin olup olmadığı incelenmiştir. Bu kapsamda, soru grupları için en yaygın kullanılan içsel güvenilirlik indeksi olan Cronbach Alpha katsayısı dikkate alınmıştır. Literatürde Cronbach Alpha katsayısı 0,60 ile 0,80 arasında ise ölçek oldukça güvenilir, 0,80 ile 1,00 arasında ise ölçek yüksek derecede güvenilir kabul edilmektedir. Uygulanan güvenilirlik analizi sonucunda elde edilen Cronbach Alpha katsayısı 0.853 olarak hesaplanmıştır. Buna göre likert ölçeği kullanılarak ölçülmüş soruların oldukça güvenilir olduğu görülmektedir.

4.2.4.1. Örnek Grubunun Demografik Özelliklerinin Analizi

Araştırma Muğla Akyaka Mahallesi'nde ikamet eden 18 yaş üstü 117 katılımcı ile anket yapılarak gerçekleştirilmiştir.

Tablo 4: Örnek Grubunun Cinsiyet Dağılımı

CİNSİYET	SAYI	YÜZDE (%)
KADIN	50	43
ERKEK	67	57
TOPLAM	117	100

Tablo 4'te 117 katılımcı ile yapılan araştırmanın cinsiyet bulguları incelendiğinde 50 kişinin kadın (%43) ve 67 kişinin de erkek (%57) olduğu görülmektedir. Araştırmada kadın ve erkek sayısı eşit tutulmaya çalışılmış fakat erkeklere ulaşılabilirliğin daha kolay olması sebebiyle erkek katılımcı oranı %10 daha fazladır.

Tablo 5: Örneklem Grubunun Yaş Ortalaması

YAŞ ARALIKLARI	SAYI	YÜZDE (%)
18-24	13	11.1
25-39	33	28.2
40-54	35	29.9
55-64	25	21.4
65 yaş ve üzeri	11	9.4
TOPLAM	117	100

Tablo 5'te yaş bulgularını incelediğimizde katılımcıların %29.9'unu oluşturan 35 kişinin 40-54 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Daha sonra sırasıyla 33 kişi 25-39 yaş aralığında (%28.2), 25 kişi 55-64 yaş aralığında (21.4), 13 kişi 18-24 yaş aralığındayken (% 11.1) son olarak 11 kişi (%9.4) ise 65 yaş ve üzerinde yer almaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğu (60.7) 40 yaş ve üzerinde olduğu görülmektedir. Bunun nedeni Akyaka'nın yazlık bir mahalle olması sebebiyle kışın nüfusunun düşmesidir. Ayrıca mahalleden Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'ne ulaşımın kolay olması öğrenciler tarafından tercih edilmesini sağlamaktadır fakat bu durum barınmadan öteye geçmediği için çalışmada onlar tercih edilmemiştir.

Tablo 6: Örneklem Grubunun Eğitim Durumu

Eğitim Düzeyi	Sayı	Yüzde (%)
Okur-yazar	3	2.6
İlköğretim	21	17.9
Lise	44	37.6
Ön Lisans	33	28.2
Lisans	16	13,7
TOPLAM	117	100

Tablo 6 incelediğinde 44 kişinin (% 37.6) lise mezunu olduğunu, onu sırasıyla 33 kişi ile (%28.2) ön lisans mezunları, 21 kişi ile ilköğretim mezunları, 16 kişi ile

(%13.7) ve son olarak 3 kişi ile (%2.6) okuryazar olanlar takip etmektedir. Katılımcılar tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş olup aranan tek kriter Akyaka’da ikamet olduğu için bu oranlara bakarak Akyaka’da yaşayan bireylerin eğitim seviyelerinin yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 7: Örnek Grubunun Meslek Durumu

Meslek durumu	Sayı	Yüzde (%)
Ev Hanımı	5	4.3
Çiftçi	6	5.1
Emekli	24	20.5
Esnaf	18	15.4
Öğretmen	1	0.9
Öğrenci	1	0.9
Memur	2	1.7
İşçi	23	19.7
Diğer	37	31.6
TOPLAM	117	100

Katılımcıların meslekleri ile ilgili bilgi veren tablo 7’ye baktığımızda ise 37 kişinin (%31.6) şıklarda belirtilmeyen diğer meslek gruplarından olduğu gözlenmektedir. Bu grupta yat kaptanı, DJ, doktor, mühendis gibi çok çeşitli meslek grupları bulunmaktadır. Belirtilen meslek grupları içinde en büyük oran 24 kişi ile (%20.5) emekliler ve 23 kişi ile (%19.7) işçilerdir. Bu iki meslek grubunun ardından ise sıralama şu şekildedir; 18 kişi (%15.4) esnaf, 6 kişi (%5.1) çiftçi, 5 kişi (%4.3) ev hanımı, 2 kişi (%1.7)memur, 1 kişi (%0.9) öğretmen ve 1 kişi (%0.9) öğrencidir.

Tablo incelendiğinde ulaşılmasının kolay olduğu düşünülen bir grubun yani ev hanımlarının ankete katılım oranının düşük olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumun üç nedeni vardır. İlk neden ankete katılan kadınların çoğunun aktif olarak çalışmalarını gösterebiliriz. İkinci neden ise bazılarının bir meslekten emekli olmuş olmaları ve emekli seçeneğini işaretlemeleridir. Son neden ise bazı evlerde kadınlar

çalışmaya katılmak istememişlerdir. Bu nedenle de hem katılımcı kadın sayısı hem de ev hanımı seçeneğini seçen katılımcı oranı düşük kalmıştır.

Anket katılımcılarından öğrenci seçeneğinin seçilmesi de görüldüğü üzere düşüktür ve yalnızca bir kişi ankete katılmıştır. Bu durumun neni ise ulaşılabilirlik değil, genel olarak öğrencilerin Akyaka'daki yaşam sürelerinin kısa olmasından dolayı katılımcı olarak tercih etmememizden kaynaklanmaktadır.

Tablo 8: Örnek Grubunun Gelir Dağılımı

Gelir Durumu	Sayı	Yüzde (%)
2000 TL ve altı	5	4.2
2000-3999 TL	60	51.2
4000 TL ve üzeri	38	32.4
Düzenli Geliri Yok	1	0.85
Toplam	117	100

Çalışma grubunun gelir dağılımını gösteren tablo 8'i incelediğimizde katılımcıların büyük çoğunluğunu oluşturan 60 kişinin (%51.2) 2000-3999 TL arasında kazandıklarını belirtmişlerdir. Sonra sırasıyla 38 kişi (%32.4) 4000 ve üzeri gelire sahip olduğunu söylerken 5 kişi (%4.2) gelirin 2000 TL ve altı olduğunu belirtmiştir.

4.2.4.2. Örnek Grubunun Sakin Şehir'de Yaşamaya İlişkin Değerlendirmelerinin Analizi

Çalışmanın bu bölümünde katılımcıların sakin şehirde yaşamaya ilişkin değerlendirmelerinin analizi amacıyla kentte yaşama süreleri ile yerel kalkınma ve istihdam, ulaşım ve altyapı, kentsel dokunun korunması, ekoloji ve sosyo kültürel hayat hakkındaki düşünceleri değerlendirilmiştir.

4.2.4.2.1. Örnek Grubunun Kentte Yaşama Süresi Dağılımı

Çalışma grubu seçiminde Akyaka'nın sakin şehir olmasının kentsel yaşam kalitesi üzerindeki algılarını değerlendirebilmek için bir yıldan az ikamet eden

bireyler mümkün olduğunca seçilmemeye çalışılmıştır. Fakat bölgede çekilen diziler ve sosyal medya kullanımında yaşanan artış ile birlikte bölgenin tanınırlığını artırmış bunun sonucu olarak da bölge özellikle son yıllarda yoğun göç almaya başlamıştır. Ayrıca ulaşım kolaylığı Akyaka'yı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin de yerleşim yeri olarak seçmelerinde etkilidir. Çalışma grubu seçiminde tüm bunlara dikkat edilmiştir ve bir yıldan az süredir ikamet eden kişi sayısı düşük tutulmuştur.

Tablo 9: Örnek Grubunun Kentte Yaşama Süresi Dağılımı

İkamet Edilen Süre	Sayı	Yüzde (%)
1 yıldan az	7	5.9
1-5 yıl	35	29.9
6-9 yıl	13	11.1
10-19 yıl	25	21.4
20 yıl ve üzeri	37	31.6
TOPLAM	117	100

Tablo 9'da katılımcıların Akyaka'da ikamet etme bulguları değerlendirildiğinde 37 kişinin (31.6) 20 yıl ve üzeri zamandır Akyaka'da ikamet ettiği görülmektedir. 35 kişinin (%29.9) 1-5 yıl arası zamandır, 25 kişinin (%21.4) 10-19 yıl arası zamandır, 13 kişinin (% 11.1) 6-9 yıl arası zamandır ve 7 kişinin ise (%5.9) 1 yıldan az zamandır Akyaka'da ikamet ettiği görülmektedir.

4.2.4.2.2. Örnek Grubunun Yerel Kalkınma ve İstihdam Hakkındaki Düşüncelerinin Analizi

Sakin şehir hareketi yerel kalkınmayı sağlamak amacı güder ve yerel esnaf ve zanaatkarı destekleyerek bölgede istihdamın artmasını amaçlar. Bu doğrultuda sakin şehir Akyaka'da üye olduktan sonra yaşanan gelişmeleri öğrenmek için anket formunda 'ekonomik boyut' başlığı altında yer alan sorular sorulmuş ve katılım derecelerine 1 en az, 5 en çok olmak üzere puan vermeleri istenmiştir.

Örneklem grubuna sorulan ilk soru Akyaka'nın sakin şehir olması gelir düzeyinde olumlu etkiye neden olmasıyla ilgili olmuştur. Çünkü sakin şehir hareketinin amaçlarından biri de yerel halkın gelir düzeyinin artırılmasıdır. Bunun için hareket yerel girişimcileri, esnafı ve zanaatkarı desteklenmesine, eğitim faaliyetlerini ve meslek edindirme kurslarına önem verir¹⁸³. Soruya verilen cevaplara ilişkin tablo aşağıda verilmektedir.

Tablo 10: Sakin Şehir Olmanın Gelir Düzeyindeki Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	36	30.8	30.8
2	15	12.8	43.6
3	19	16.2	59.8
4	20	17.1	76.9
5	27	23.1	100.0
Toplam	117	100.0	

Tabloyu 10'da görüldüğü üzere katılımcıların %59.8'i 3 ve altı puan vermiştir. Bu durumun nedeni özellikle emekli katılımcıların sakin şehir olmanın gelir düzeylerinde olumlu veya olumsuz herhangi bir etkiye neden olmadığını belirtmeleridir. Ayrıca birçok işletmeci sakin şehir olmanın başta eğlence sektörünü olumsuz etkilediğini gelen ziyaretçilerin vakit geçirecekleri aktivitelerin azlığının gelir düzeylerinde olumsuz bir etkisi olduğunu dile getirmişlerdir. Örneğin 56 nolu katılımcı bu konuyla ilgili şöyle demiştir: *'Ülkemizde sakin şehir demek emekli şehri demek olarak algılanıyor. Çoğu dönemlerde gece on ikiyi bulmadan müzik sesinin kısılması isteniyor. Aradığı eğlenceyi bulamayan gençler de Muğla'ya gidiyor. Gelen turistler de ona göre şekilleniyor ve bizim çekirdekçi diye tabir ettiğimiz kısım sahilde akşam 10'a kadar turlayıp çekirdek çitleyerek vakit geçirerek tatillerini bitiriyorlar. Bu grup kişilere herhangi bir hizmet sunamadığımız gibi arkalarında*

¹⁸³ Uğur Şen, **Çevre Politikaları Kapsamında Sakin Kentlerin Çalışanların Yaşam Tatmini Üzerindeki Etkileri: Uzundere Örneği**, YLT, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.104

bıraktıkları çekirdek, içecek çöplerini temizlemek de bize kalıyor. Akyaka'nın sakin şehir olması bilinçli turist çekmediği gibi uygulamadaki aksaklıklar gelen turistlerin de kalitesinin düşmesine neden oluyor.'

Sakin şehir olmanın gelir düzeyinde olumlu etkisi olduğunu düşünen katılımcılar (%40.2) ise 4 ve 5 puan vermişlerdir. Bu katılımcılara göre Akyaka'nın sakin şehir olması tanınırlığın artmasını sağlayarak bölgeye gelen ziyaretçi sayısını da olumlu etkilemiştir. Artan ziyaretçi sayısı ile birlikte özellikle hizmet sektöründe yaşanan gelişmeler gelir düzeylerine olumlu yansıdığını belirtmişler ve bu yüzden ankette 4 ve 5 puan vermişlerdir.

Benzer soruyu Akpınar'da çalışmasında yer vererek katılımcılarına “‘Seferihisar’ın yavaş şehir olmasından sonra gelir düzeyinizde bir artış olduğunu düşünüyor musunuz?’” diye sormuştur. Katılımcıların bu soruya verdiği cevap Seferihisar ölçeğinde de benzer görüşün olduğunu göstermektedir. Akpınar’ın çalışmasında katılımcıların %60.3’ü sakin şehir üyeliğinin gelir düzeylerinde bir artışa neden olmadığı yönündedir.¹⁸⁴

Sakin şehir olmanın gelir düzeyine etkisinin algılanmasında cinsiyetin etkisi olup olmadığına Tablo 11’de değinilmiştir.

¹⁸⁴ Akpınar, a.g.k, s.98

Tablo 11: Cinsiyetin Gelir Düzeyinin Algılanmasına Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım Derecesi	Kadın Sayısı	Kadın Yüzdesi	Erkek Sayısı	Erkek Yüzdesi	Toplam Sayı	Katılımcılar İçindeki Yüzde (%)
1	15	12.8	21	18	36	30.8
2	7	6.0	8	6.8	15	12.8
3	8	6.8	11	9.4	19	16.2
4	8	6.8	12	10.3	20	17.1
5	12	10.3	15	12.8	27	23.1
Toplam	50	42.7	67	57.2	117	100.0

Tablodan da anlaşıldığı üzere verilen cevaplarda cinsiyetin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığa yol açmamaktadır.

Sakin şehir üyeliğinin yerel kalkınma ve istihdam üzerindeki etkilerini öğrenmeye yönelik olarak sorulan bir diğer soru ise “*Akyaka’nın sakin şehir olması istihdam artışı sağladı*” olmuştur ve katılımcıların verdiği cevap tablo 12’de görülmektedir.

Tablo 12: Sakin Şehir Olmanın İstihdam Düzeyindeki Etkilerine İlişkin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	11	9.4	9.4
2	14	12.0	21.4
3	23	19.7	41.0
4	25	21.4	62.4
5	44	37.6	100.0
Toplam	117	100.0	

Tablo 12 incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun soruya 4 ve 5 puan vererek (%59) sakin şehir olmanın istihdam artışı sağladığını düşündükleri görülmektedir. Bu durumun başlıca nedeni özellikle yaz aylarında artan nüfus yoğunluğu sebebiyle hizmet sektöründe çalışan sayısının artmasıdır.

Yapılan görüşmelerde 1 ve 2 puan veren katılımcılara nedeni sorulduğunda yaşanan istihdam artışının sakin şehir olmaktan ziyade turizmin doğal bir getirisi olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcıların %19.7'si ise istihdamda bir artış olduğunu fakat bunun doğrudan sakin şehir üyeliğine bağlanıp bağlanamayacağından emin olmadıklarını belirtmişler ve 3 puan vermeyi uygun görmüşlerdir.

İstihdam artışının algılanmasında cinsiyetin bir görüş farklılığına yol açıp açmadığı ise Tablo 13'de belirtilmiştir.

Tablo 13: Cinsiyetin İstihdam Artışı Algılanmasına Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım Derecesi	Kadın Sayısı	Kadın Yüzdesi	Erkek Sayısı	Erkek Yüzdesi	Toplam Sayı	Katılımcılar İçindeki Yüzde (%)
1	7	6.0	4	3.4	11	9.4
2	5	6.0	9	8.0	14	12.0
3	11	9.4	12	10.3	23	19.7
4	9	7.7	16	13.7	25	21.4
5	18	15.4	26	22.2	44	37.6
Toplam	50	42.7	67	57.3	117	100.0

Tablo incelendiğinde katılımcıların cinsiyetlerinin istihdam düzeyinin algılanışında herhangi bir farklılığa neden olmadığı gözlemlenmektedir. Hem erkek katılımcılar hem de kadın katılımcılarda 4 ve 5 puan vererek sakin şehir olmanın istihdam artışı sağladığını düşünenlerin sayısı yüksektir.

Akyaka'da istihdam artışını sağlayan ve mahalle ekonomisinde önemli bir iş kolu turizm olarak değerlendirilmekte ve özellikle yaz sezonunda mahalle

kapasitesinin oldukça üstünde ziyaretçi ağırlamaktadır. Bu nedenle sakin şehir olmanın turizmin gelişmesindeki katkısını öğrenmek amacıyla katılımcılara ‘‘Akyaka’nın sakin şehir olması turizmin gelişmesine katkı sağladı’’ sorusunu puanlamaları istenilmiştir. Katılımcıların verdiği puanlar Tablo 14’te yer almaktadır.

Tablo 14: Sakin Şehir Olmasının Turizmin Gelişimine Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	10	8.5	8.5
2	14	12.0	20.5
3	23	19.7	40.2
4	15	12.8	53.0
5	55	47.0	100.0
Toplam	117	100.0	

Tablo 14’de katılımcılardan %59.8’lik oranını oluşturan çoğunluğunun bu soru için yüksek puan verdiği görülmektedir. Katılımcılar sakin şehir olmanın Akyaka’ya bir marka değeri kazandırarak onun hem yerel hem de ulusal basında tanınırlığını artırdığını belirtmişlerdir. Buna karşın %20.5’lik orandaki katılımcı ise sakin şehir olmanın turizmin gelişmesine etkisi olmadığını; özellikle internet ve sosyal medyada yaşanan gelişmelerin, mahallenin sahip olduğu coğrafi konumun doğal bir getirisi olduğunu belirtmişlerdir.

Akyaka’nın ekonomisinde önemli yer tutan bir diğer iş kolu işe tarımdır. Akyaka sahip olduğu coğrafi özellik sayesinde mandalina, portakal gibi narenciyeleriyle Muğla bölgesinde tercih edilen yerler arasındadır. Sakin şehir olmanın tarımsal üretime olan etkisini ölçmek için katılımcılardan ‘‘Akyaka’nın sakin şehir olması tarımsal üretimi arttırdı’’ sorusunu puanlamaları istenilmiştir. Katılımcıların verdikleri puanlama Tablo 15’te yer almaktadır.

Tablo 15: Sakin Şehir Olmanın Tarımsal Üretime Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	42	35.9	35.9
2	28	23.9	59.8
3	25	21.4	81.2
4	7	6.0	87.2
5	15	12.8	100.0
Toplam	117	100.0	

Tablo 15’de katılımcıların büyük bir çoğunluğun (%59.8) 2 ve altı puan verdiği görülmektedir. Bu konuyla ilgili 68 nolu katılımcının sözleri dikkate değerdir: *‘Akyaka’yı araştırmaya başladığınızda muhtemelen tarımı ile ilgili de bir şeyler okumuşsunuzdur. Fakat o veriler artık gerçeği yansıtmamakta. Tarım yapan kişi sayısı azaldı. Ayrıca bazı ürünlerin fiyatındaki pahalılık da oldukça şaşırtıcı örneğin geçenlerde burada mandalina almak istedim Muğla’ya oranla üç lira pahalı fiyat söylediler, çok şaşırdım. Burası narenciye memleketi olarak bilinirdi ama artık değil.’*

Tıpkı 68 nolu katılımcı gibi diğer birçok katılımcı da Akyaka’da tarımın yerini turizmin aldığını belirtmişlerdir. Bu durumun yerel ürünlere olan talebe yansımalarını ise bir sonraki soru olan ‘Akyaka’nın sakın şehir olması yerel ürünlere olan talebi artırdı’ sorusuna ait tablo 16’da yer almaktadır.

Tablo 16: Sakin Şehir Olmanın Yerel Ürünlere Olan Talebe Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	23	19.7	19.7
2	17	14.5	34.2
3	22	18.8	53.0
4	29	24.8	77.8
5	26	22.2	100.0
Toplam	117	100.0	

Tablo incelediğinde katılımcıların %47'sinin 4 ve 5 puan vererek yerel ürünlere olan talebin arttığını belirttikleri görülmektedir. Bunun nedenini ise yaz aylarında artan kalabalığın doğal bir sonucu olarak belirtmişlerdir. Bu dönemlerde yaşanan yoğun kalabalıkla birlikte özellikle temel gıda ürünlerine olan talep artmaktadır. Bu soruya 1 ve 2 puan veren %34.2'lik orandaki katılımcılar ise yaz aylarında yaşanan kalabalığın sonucunda talepte oluşan artışın özellikle yerel ürünlere olmadığını, artan nüfusun doğal bir sonucu olarak kurulan yerel pazarda oluşan kalabalık olduğunu belirterek düşük puan vermişlerdir.

Görüldüğü üzere yerel ürünlere olan talep artmıştır fakat bu duruma tarımsal üretimin azalması ve özellikle tatil dönemleri artan yoğun kalabalığın da neden olduğu da belirtilen görüşler arasındadır.

Akyaka'da çarşamba günleri kurulan mahalle pazarında, sahildeki tezgâhlarda ve turizm sektöründe çalışan kadınların yoğunluğu dolayısıyla sakın şehir olmanın kadın istihdamı üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla 'Akyaka'nın sakın şehir olması kadınların işgücüne katılımını artırdı ve onlara ekonomik özgürlük sağladı' sorusuna sorulmuştur. Katılımcıların soruya verdikleri puanlama Tablo 17'de yer almaktadır.

Tablo 17: Sakin Şehir Olmanın Kadınların İş Gücüne Katılımı ve Onlara Ekonomik Özgürlük Sağlamasına İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	12	10.3	10.3
2	15	12.8	23.1
3	29	14.8	47.9
4	25	21.4	69.2
5	36	30.8	100.0
Toplam	117	100.0	

Tabloyu incelediğimizde büyük çoğunluk (%52.2) bu soruya yüksek katılım oranı vermiştir. Katılımcılar Akyaka'nın sakin şehir olmasının kadınların iş gücüne katılımını artırarak onlara ekonomik özgürlük sağladığını düşünmektedir. Bu soruya verilen cevaplar 5. Hipotezimiz olan ' Akyaka'nın sakin şehir olması kadın istihdamında artış sağlamıştır' hipotezini de doğrulamaktadır. Kadın istihdamının artışı ile ilgili soruya verilen cevapların cinsiyetlere dağılımı ise Tablo 18'de yer almaktadır.

Tablo 18: Cinsiyetin Kadın İstihdamı Artışının Algılanmasına İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım Derecesi	Kadın Sayısı	Kadın Yüzdesi	Erkek Sayısı	Erkek Yüzdesi	Toplam Sayı	Katılımcılar İçindeki Yüzde (%)
1	4	3.4	8	6.8	12	10.3
2	7	6.0	8	6.8	15	12.8
3	13	11.1	16	13.7	29	14.8
4	8	6.8	17	14.5	25	21.4
5	18	15.4	18	15.5	36	30.8
Toplam	50	42.7	67	57.3	117	100.0

Tablo 18’de verilen toplam yüzdeleri incelendiğinde hem kadın katılımcıların hem de erkek katılımcıların çoğunluğunun 4 ve 5 puan vererek sakin şehir olmanın kadın istihdamında artış sağladığı görüşünü destekledikleri görülmektedir.

4.2.4.2.3. Örnek Grubunun Ulaşım ve Altyapı Hakkındaki Değerlendirmelerinin Analizi

Katılımcıların ulaşım ve alt yapı hakkındaki düşüncelerini öğrenmek için anket formundaki ‘fiziksel ve çevresel boyut’ başlığı altında aşağıdaki soruları puanlamaları istenmiştir:

Katılımcıların Akyaka’nın sakin şehir olmasının alt yapı hizmetlerinde gelişim sağlaması hakkındaki düşünceleri şu şekildedir:

Tablo 19: Sakin Şehir Olmanın Alt Yapı Hizmetlerinin Gelişim Düzeylerindeki Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	29	24.8	24.8
2	26	22.2	47.0
3	26	22.2	69.2
4	19	16.2	85.5
5	17	14.5	100.0
Toplam	117	100.0	

Tablodan da anlaşıldığı üzere alt yapı hakkında verilen puanlamalar birbirine oldukça yakındır. Bu soru hakkında 29 kişi (%24.8) 1 puan ile alt yapı hizmetlerini çok yetersiz görürken, 26 kişi (%22.2) 2 puan vermiştir. Yine aynı sayıda kişi ise 3 puan ile alt yapı hizmetlerini ortalama olarak değerlendirmişlerdir. 4 puan veren 19 kişi (%16.2) varken 5 puan veren kişi sayısı ise 17’dir.

Katılımcılardan büyük çoğunluğu (69.2) 3 ve altı puan vererek alt yapı hizmetlerini yeterli görmediklerini belirtmişlerdir. Yapılan görüşmelerde bu durumun nedeni sorulduğunda özellikle son dönemlerde tatil sezonları artan kalabalıkla birlikte altyapı hizmetlerinin yetersiz kaldığını vurgulamışlardır. Ayrıca 2

nolu katılımcı yurt dışından başka sakin şehirleri görme fırsatı yakaladığını Akyaka'nın alt yapı ve ulaşım gibi birçok konuda özellikle yurtdışındaki üyelerle kıyaslandığında oldukça yetersiz kaldığını belirtmiştir.

Benzer bir soruya çalışmasında yer veren Akpınar ise katılımcılarına “Seferihisar’ın yavaş şehir olmasından sonra altyapı (yol, su, kanalizasyon vb.) hizmetlerinin arttığını düşünüyor musunuz?” diye sormuştur. Seferihisar örneğinde de katılımcıların %56.2’si bu soruya olumsuz yanıt vermişlerdir.¹⁸⁵

Katılımcıların sakin şehir olduktan sonra ulaşımdaki olanakların iyileşmesi hakkındaki düşüncelerini öğrenmek amacıyla sakin şehir olmanın rahat ve ucuz ulaşım olanakları sağlayıp sağlamadığı sorulmuştur. Bu sorunun yanıtları Tablo 20’deki gibidir.

Tablo 20: Sakin Şehir Olmanın Ulaşım Olanaklarının Gelişim Düzeyindeki Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	70	59.8	59.8
2	21	17.9	77.8
3	9	7.7	85.5
4	8	6.8	92.3
5	9	7.7	100.0
Toplam	117	100.0	

Tabloda dikkatimizi çeken ilk şey katılımcılardan büyük çoğunluğunun %59.8’lik büyük bir oran ile 1 puan vererek ulaşım konusunda memnun olmadıklarını belirtmiş olmalarıdır. Bu konu hakkındaki düşüncelerini 90 nolu katılımcı şu sözlerle ifade etmiştir: ‘Akyaka’da kış aylarında minibüs seferleri az, belediye mahalledeki kullanım oranı düşüklüğünü bahane gösteriyor fakat fiyatlar da oldukça pahalı indibindi bile 3 liraymış. Bizleri geçtim burada ikamet eden öğrenciler minibüsü nasıl kullansınlar? Gördüğüm kadarıyla onlar da pek kullanmıyorlar zaten. Genellikle

¹⁸⁵ Akpınar, a.g.k., s.96

otostop yaparak ulaşım sağlıyorlar. Bizler ise özel araçlarımızı kullanıyoruz. Çünkü belirttiğim gibi hem saatler yetersiz hem de fiyat oldukça yüksek.'

23 nolu katılımcı ise bu konudaki düşüncelerini şu sözlerle ifade etti: *'minibüs saatlerinin yetersizliğini, fiyatların yüksekliğini bir tarafa bıraksak bile özellikle yaz aylarında oluşan o bunaltıcı trafik yüzünden dışarı çıkamaz olduk. Yani sizin anlayacağınız ulaşım ne ucuz ne de rahat Akyaka'da'*

Ulaşım ile ilgili 5 ve 4 puan veren katılımcılar ise yaptığımız görüşmede toplu taşıma kullanmadıklarını belirterek yaz ayları haricinde trafikte pek zorlanmadıklarını belirtmişlerdir.

Akyaka rahat ve ucuz ulaşım konusunda deyim yerindeyse sınıfta kalmıştır. Katılımcıların büyük çoğunluğu (%85.5) 3 ve altı puan vermişlerdir. Katılımcılar rahat ve ucuz ulaşım olarak sadece motorlu taşıtlarda yaşadıkları sorunları dile getirmişlerdir. Yaygın bisiklet kullanımına sahip olan Akyaka'da üye olduktan sonra yaya ve bisikletli olarak hareketlerinin özgürlüğü hakkındaki düşüncelerini öğrenmek amacıyla sakin şehir olmasının yaya ve bisiklet yollarında artış yaşanıp yaşanmadığı sorulmuştur.

Tablo 21: Sakin Şehir Olmanın Yaya ve Bisiklet Yollarındaki Gelişim Düzeyindeki Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	57	48.7	48.7
2	34	29.1	77.8
3	7	6.0	83.8
4	7	6.0	89.7
5	12	10.3	100.0
Toplam	117	100.0	

Yukarıdaki tabloyu incelediğimizde 57 kişinin (%48.7) 1 puan verdiğini 34 kişinin ise (%29.1) 2 puan verdiğini görmekteyiz. Ulaşım ile ilgili bu soruda da katılımcıların

büyük çoğunluğu (%77.8) düşük puan vermiş ve yaya ve bisiklet yollarını yetersiz gördüklerini belirtmişlerdir.

Bu konu hakkında 78 nolu katılımcı; *‘Yaya yollarının yetersizliği bir yana sanırım estetik duracağını düşündükleri için kaldırımları mermer yaptılar. Fakat yağmur yağdığında kayıp düşüyoruz. Özellikle soğuk havalarda kaldırımları kullanmaya korkar olduk’* sözleriyle şikâyetini dile getirmiştir.

4.2.4.2.4. Örnek Grubunun Kentsel Doku Hakkındaki Düşünceleri

Katılımcıların kentsel doku hakkındaki düşüncelerini öğrenmek için ‘Akyaka’nın sakin şehir olması kentsel dokunun ve mimarinin korunmasına katkı sağladı’ sorusunu puanlamaları istenmiştir. Katılımcıların bu konu hakkındaki düşünceleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 22: Sakin Şehir Olmanın Kentsel Dokunun ve Mimarinin Korunmasına Olan Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	17	14.5	14.5
2	15	12.8	27.4
3	28	23.9	51.3
4	24	20.5	71.8
5	33	28.2	100.0
Toplam	117	100.0	

Tablo 22’de görüldüğü üzere katılımcıların %48.7’si 4 ve 5 puan vererek sakin şehir hareketine üyeliğin kentsel doku ve mimarinin korunmasında katkılı olduğunu belirtmişlerdir. Buna karşılık katılımcıların %51.32’si 3 ve altı puan vererek üyeliğin kentsel doku ve mimarinin korunmasında katkısı olmadığını belirtmişlerdir. Katılımcılarla yapılan görüşme esnasında bu puanı vermelerinin temelde iki nedeni olduğu gözlemlenmiştir; birincisi özellikle son yıllarda artış gösteren yapılaşmadır. Yapılaşma o kadar hızlanmıştır ki Akyaka’nın kentsel dokusu hızla değişmektedir. İkinci neden ise sakin şehir üyeliğinin herhangi bir yaptırım gücüne sahip olmaması

nedeniyle katılımcıların üye olmanın etkililiğinden duydukları şüphedir. Örneğin 110 nolu katılımcı endişelerini şu cümlelerle ifade etmiştir: *‘Akyaka’nın kentsel dolusu demek Nail Çakırhan evinin mimarisi demekti fakat son zamanlarda bu mimariye uygun olmayan yapılaşmalar arttı. Ticari kaygılar kentsel dokunun ve mimarinin korunmasının önüne geçti, beş katlı binalar görüyoruz artık Akyaka’da.’*

4.2.4.2.5. Örnek Grubunun Ekoloji Hakkındaki Düşünceleri

Sakin şehir üyeliğinden önce de sahip olduğu doğal güzellikleriyle tanınan Akyaka’nın sakin şehir ilan edilmesinden sonra bu konuda yaşadığı değişimleri ölçmek amacıyla katılımcılara doğal çevre, katı atık yönetimi ve yenilenebilir enerji ile ilgili soruları puanlamaları istenmiştir.

Bu sorulardan ilki sakin şehir olmanın doğal çevrenin korunmasına olan etkisine yöneliktir. Bilindiği üzere doğal çevrenin korunması sakin şehir hareketinin amaçları arasındadır. Katılımcıların soruya verdikleri yanıt tablo 23’te yer almaktadır.

Tablo 23: Sakin Şehir Olmanın Doğal Çevrenin Korunmasına Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	23	19.7	19.7
2	16	13.7	33.3
3	23	19.7	53.0
4	25	21.4	74.4
5	30	25.6	100.0
Toplam	117	100.0	

Tabloyu incelediğimizde katılımcıların %47’sinin Akyaka’nın sakin şehir olmasının doğal çevrenin korunmasına olumlu etkiye sahip olduğunu düşündükleri görülmektedir. Buna karşılık katılımcıların %53’ü 3 ve altı puan vermiştir. Bu durumun en temel nedeni özellikle son dönemlerde yaşanan çevresel bozulmalar gösterilebilir. 20 nolu katılımcı *‘ Sakin şehir olmanın özellikle çevre koruma konusunda hiçbir bağlayıcılığı yok. Hatta son dönemlerde daha da artan çevresel*

bozulmalardan dolayı sakin şehir üyeliğinden çıkartıldığımı düşünüyordum' sözleriyle tepkisini dile getirmiştir.

Doğal çevrenin korunmasında etkili olan hususlardan biri ise katı atık yönetimidir. Sakin şehir üyeliğinin Akyaka'daki etkisini ölçmek amacıyla sorulan soruya verilen cevaplar Tablo 24'te belirtilmiştir.

Tablo 24: Sakin Şehir Olmanın Temizlik ve Katı Atık Yönetimine Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	33	28.2	28.2
2	27	23.1	51.3
3	22	18.8	70.1
4	17	14.5	84.6
5	18	15.4	100.0
Toplam	117	100.0	

Tabloda görüldüğü üzere katılımcılardan %51.3'ü 1 ve 2 puan vererek temizlik ve katı atık yönetiminde olumsuzlukların giderilmediğini belirtmişlerdir. Katılımcılar özellikle tatil dönemleri artan yoğun kalabalık nedeniyle oluşan çöplerden şikâyetçiler. Bu konu ile ilgi 102 nolu katılımcı bu konudaki şikâyetini şu sözlerle dile getirmiştir: *'Akyaka'nın sakin şehir olması maalesef bilinçli turisti de beraberinde getirmedi. Adam gününbirlik geliyor gelirken her yerde bulunan bilindik marketlerden karpuzunu, çekirdeğini, yiyeceğini, içeceğini de getiriyor. Gün boyu yiyor içiyor, sonra da çöplerini ortalıkta saçılmış olarak bırakıp gidiyor. Ardından temizliğini yapmak bana düşüyor.'*

117 nolu katılımcı ise düşüncelerini şu sözlerle ifade etmiştir: *'Üye olduğumuz ilk zamanlar çöplerimizi ayrıştırarak atabileceğimiz çöp kutuları kurulmuştu her tarafa. Biz de bu durumdan oldukça memnunduk, hem Akyaka hem de dünya için güzel bir şey yapıyor olmanın sevinciyle evimizde de aynı sistemi uyguluyor ve çöplerimizi ayrıştırıyorduk. Sonra o uygulama kayboldu. Yazları ise*

Akyaka'mızın hali içler acısı; Akyaka'nın kaldıramadığı bir kalabalık oluyor ve haliyle çöp toplamada belediye yetersiz kalıyor. Bazı insanlar çöplerini iki adım ötelerindeki çöp kutularına atma bilincinden dahi yoksun. Bu durum bizi oldukça üzüyor.'

Katılımcı yorumlarının da belirttiği üzere Akyaka katı atık yönetiminde istenilen başarıyı gösterememiş, özellikle yaz ayları artan yoğun kalabalıkla birlikte katı atık yönetimi konusunda yetersiz kalmıştır.

Akpınar yaptığı çalışmada benzer soruyu Seferihisar'daki katılımcılarına yöneltmiştir. *“Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra temizlik ve katı atık yönetiminde (geri dönüşüm kutuları vb.) gelişme olduğunu düşünüyor musunuz?”* sorusuna katılımcıların %52'si olumsuz yanıt vermişlerdir.¹⁸⁶

Çevreye duyarlı, yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanılması sakin şehir misyonları arasında yer almaktadır. Başta güneş enerjisi olmak üzere bu konuda birçok avantaja sahip olan Akyaka'nın sakin şehir olmasının bu konuya olan etkilerine dair sorulan 'Akyaka'nın sakin şehir olması yenilenebilir enerji yatırımlarını artırdı' sorusuna katılımcıların cevapları Tablo 25'te yer almaktadır.

Tablo 25: Sakin Şehir Olmanın Yenilenebilir Enerji Yatırımlarına Olan Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	89	76.1	76.1
2	13	11.1	87.2
3	9	7.7	94.9
4	4	3.4	98.3
5	2	1.7	100.0
Toplam	117	100.0	

¹⁸⁶ Akpınar, a.g.k., s.96

Katılımcıların %87.2'si 1 ve 2 puan vermişlerdir. Katılımcılar yenilenebilir enerji bakımından potansiyeli yüksek olan Akyaka'nın bu avantajının kullanmadığını belirtmişlerdir. Bu konu ile ilgili 72 nolu katılımcı şunları söylemiştir: *'Akyaka'nın rüzgarı değerlendirdiği tek alan rüzgar sörfü onun dışında başka kullanım alanı yok. Güneşli bir mahalle olmamıza rağmen güneş enerjisinden de yararlanamıyoruz. Güneş enerjisinin kullanıldığı tek alan ise evlere sıcak su sağlanması konusunda. Akyaka'nın birçok alanda olduğu gibi enerji alanında da potansiyeli kullanılmıyor.'*

Tıpkı 72 nolu katılımcı gibi düşük puan veren birçok katılımcı yenilenebilir enerji konusundaki eksikliklerden şikayetçi iken 3 ve üzeri puan veren katılımcılar (%12.8) yenilenebilir enerji kaynakları ve kullanımları ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmamaları dolayısıyla yüksek puan verdikleri gözlemlenmektedir. Katılımcılara verdikleri puanların sebebi sorulduğunda evlerinde şahsi olarak kullandıkları güneş enerjilerini örnek verdikleri görülmüştür.

Benzer soruya çalışmasında yer veren Akpınar katılımcılarına *'Seferihisar'ın yavaş şehir olmasından sonra kentte yenilenebilir enerji kaynaklarının (güneş enerjisi, rüzgâr enerjisi vb.) kullanımında artış olduğunu düşünüyor musunuz?'* diye sormuş ve katılımcılarından %63'ü artış olduğunu belirtmiştir. İki sakin şehri bu açıdan karşılaştırdığımızda Seferihisar'ın yenilenebilir enerji kullanımı konusundaki çalışmaları dikkat çekmektedir. 2018 yılında Seferihisar Belediyesi ve ODTÜ Mezunları Derneği Enerji Komisyonu'yla beraber düzenlediği 'Yenilenebilir Enerji Çalıştayı ve güneş enerjisi ile çalışan bisikletler bu konu ile ilgili verilebilecek örneklerden bazılarıdır.¹⁸⁷ Akyaka'da ise bu konuda yapılan herhangi bir çalışma yoktur.

4.2.4.2.6. Örnek Grubunun Sosyo-Kültürel Hayat Hakkındaki Düşünceleri

Sakin şehir üyeliğinin kentsel yaşam kalitesini artırıcı özelliklerinden biri de sosyo-kültürel hayata olan katkısıdır. Sosyo-kültürel hayatta yapılan düzenlemeler bireyin yaşadığı yere aidiyet geliştirmesi ve memnuniyet düzeyinin artırması sonucu yaşam kalitesinin algılanış düzeyini olumlu bir şekilde etkiler.

¹⁸⁷ <http://seferihisar.bel.tr/yenilenebilir-enerjide-model-yaratilacak/> (E.T: 20.06.2020),
<http://www.radikal.com.tr/fotogaleri/ekonomi/turistler-gunes-enerjili-bisikletle-gezecek-1104273/>
(E.T: 20.06.2020),

Akyaka'nın sakin şehir olmasının sosyo-kültürel hayat üzerindeki etkilerini ölçmek için katılımcılara mahallede alınan kararlara katılım, sosyal etkinlik sayısı, komşuluk ilişkileri ve hissedilen aidiyetle ilgili sorular sorulmuştur.

'Akyaka'nın sakin şehir olması mahallede alınan kararlara' sorusuna verilen cevaplar tablo 26'da yer almaktadır.

Tablo 26: Sakin Şehir Olmanın Mahallede Alınan Kararlara Katılım Düzeyine Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	72	61.5	61.5
2	17	14.5	76.1
3	15	12.8	88.9
4	5	4.3	93.2
5	8	6.8	100.0
Toplam	117	100.0	

Tabloyu incelediğinde katılımcılardan büyük çoğunluğunu oluşturan 72 kişinin (%61.5) 1 puan verdiğini görülmektedir. Birçok katılımcı gibi 34 nolu katılımcı da *sadece sakin şehir birliğine üyeliğin referandumla yapıldığı sonrasında ise alınan hiçbir kararın göstermelik dahi olsa kendilerine sorulmadığını* ifade etmiştir.

5 nolu katılımcı ise konuyla ilgili düşüncelerini şu sözlerle ifade etmiştir: '*Afişler asıldı, duyurular yapıldı bizden sakin şehir olmayı isteyip istemediğimizi referandum ile oylamamız istenildi. Çok katılım olmadı açıkçası bilen ya da tesadüfen orada olan kişiler oy kullanıldı. Sakin şehir üye olduktan sonra bu danışma, fikir sorma işleri bitti. Belediye kanunu ile mahalle olduktan sonra ise iyice kaderine terk edildi Akyaka.*'

Tablo 27: Sakin Şehir Olmanın Sosyal Etkinliklerin Sayısına Olan Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	49	41.9	41.9
2	33	28.2	70.1
3	10	8.5	78.6
4	10	8.5	87.2
5	15	12.8	100.0
Toplam	117	100.0	

Tabloyu incelediğimizde katılımcıların büyük çoğunluğunun (%70.1) düşük puan verdiği görülmektedir. Akyaka'nın sakin şehir olması sosyal etkinliklerin katılımcılardan büyük çoğunluğunun katıldığı sosyal etkinliklere bir katkı sağlamamıştır.

Katılımcıların Akyaka'nın sakin şehir olmasının komşuluk ilişkilerinin gelişimine katkı sağlaması hakkındaki düşünceleri ise aşağıdaki gibidir:

Tablo 28: Sakin Şehir Olmanın Komşuluk İlişkilerinin Gelişimine Etkilerine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	55	47.0	47.0
2	25	21.4	68.4
3	15	12.8	81.2
4	12	10.3	91.5
5	10	8.5	100.0
Toplam	117	100.0	

Tabloyu incelediğimizde katılımcılardan büyük çoğunluğunun (%68.4) bu soruya düşük puan verdiği görülmektedir. Bu durumun iki nedeni vardır: Bunlardan

ilki bazı katılımcıların Akyaka'nın sakin şehir olması ile komşuluk ilişkilerinde olumlu ya da olumsuz bir etkiye sahip olmadığını düşünmeleridir. İkinci nedeni ise bazı katılımcıların Akyaka'nın sakin şehir olması ile gelen tanınırlık sonrası artan yapılaşma ve nüfus sonucu komşuluk ilişkilerinin hasar gördüğüne inanmalarındır.

Bu konuyla ilgili 105 nolu katılımcı '*eskiden komşularımızı tanırdık ama şimdi çoğu ev aparta dönüştü. Yazın turistler, kışın da öğrenciler kalıyor. Dışarıdan alınan yoğun göçle gelenler ise burayı yazlık olarak kullanıyor. İnsanlar yılda bir ay bile kalmadıkları evleri neden alırlar anlayamıyorum*' demiştir.

Katılımcılar aidiyet hislerini etkileyen sorulara verdikleri cevaplar olumsuz olmuştur. Akyaka'nın sosyo-kültürel anlamda yetersiz olduğu görülmektedir. Bu durumda sakin şehir olmanın bağlılığa olan etkisini öğrenmek için '*Akyaka'nın sakin şehir olması ile Akyaka'ya hissettiğim bağlılık artı*' sorusuna verilen cevaplar tablo 29'da yer almaktadır.

Tablo 29: Sakin Şehir Olmanın Hissedilen Bağlılığın Artışına İlişkin Değerlendirmelerinin Analizi

Katılım derecesi	Sayı	Yüzde	Toplam
1	17	14.5	14.5
2	17	14.5	29.1
3	29	24.8	53.8
4	22	18.8	72.6
5	32	27.4	100.0
Toplam	117	100.0	

Tabloyu incelediğinde %46.2 katılımcının bu soruya yüksek puan verdiğini görülmektedir. Katılımcılar her ne kadar Akyaka'da kriterlerin uygulanmasını yetersiz görseler de Akyaka'nın sakin şehir unvanına sahip olmasından dolayı memnun olduklarını belirterek, bu çerçevede üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmeye çalışmanın onların Akyaka'ya olan bağlılıklarını artırdıklarını belirtmektedirler.

Buna karşın katılımcılardan %53.8'i 3 ve altı puan vererek Akyaka'ya hissettikleri bağlılıkta sakin şehir olmasının herhangi bir etkisinin bulunmadığını belirtmişlerdir.

4.2.4.3. Örnek Grubunun Akyaka'nın Sakin Şehir Olması İle İlgili Memnuniyetlerinin Analizi

Anket formunun son bölümünde katılımcılara Akyaka'nın sakin şehir olmasından duydukları memnuniyet düzeyini ölçmek için 'Akyaka'nın sakin şehir olmasından memnun musunuz?' diye sorulmuştur ve 'evet', 'hayır', 'kısmen' ve 'fikrim yok' seçeneklerinden birini işaretlemeleri istenilmiştir. Memnuniyet ile ilgili soruya verilen cevaplar aşağıdaki gibidir:

Tablo 30: Sakin Şehir Üyelğine Duyulan Memnuniyet Düzeyine İlişkin Değerlendirmelerin Analizi

Memnuniyet	Sayı	Yüzde
Evet	39	33.3
Hayır	35	29.9
Kısmen	24	20.5
Fikrim Yok	19	16.2
Toplam	117	100.0

Tablo incelediğinde katılımcılardan 39 kişi (%33.3) Akyaka'nın sakin şehir olmasından memnun olduğunu belirtirken ona çok yakın bir oranda kişinin ise memnun olmadığını görülmektedir. Katılımcılardan 24 kişi (20.5) kısmen cevabını vermiş, 19 kişi ise (%16.2) yanıt olarak fikrim yok seçeneğini işaretlemiştir.

Yapılan görüşmelerde kısmen ya da fikrim yok yanıtını veren kullanıcıların bu yanıtı seçmelerinin nedeninin sakin şehir hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıklarından kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Nitekim memnuniyetlerini ölçen soru öncesi katılımcılara sakin şehir hareketi hakkında bilgi sahibi olup olmadıkları sorulmuş ve şu yanıtlara ulaşılmıştır:

Tablo 31: Katılımcıların Sakin Şehir Bilgisinin Analizi

Memnuniyet	Sayı	Yüzde
Evet	64	54.7
Hayır	10	8.5
Kısmen	35	29.9
Fikrim Yok	8	6.8
Toplam	117	100.0

Tabloda da görüldüğü üzere 64 kişi sakin şehir hareketi hakkında bilgi sahibi olduğunu belirtirken 10 kişi ise hayır yanıtı vererek sakin şehir hakkında bilgi sahibi olmadıklarını belirtmişlerdir. Memnuniyet düzeyini belirlemek için sorduğumuz sorudaki aynı orandaki (43 kişi) katılımcılarımız ise bu soruda da hayır cevabından ziyade kısmen ya da fikrim yok seçeneklerine yönelmişlerdir.

3 nolu katılımcı bu konu hakkındaki düşüncelerini şu sözlerle dile getirmiştir *‘Sakin şehir üyeliği sürecinde göstermelik birkaç tanıtım yapıldı. Referandumda bizden oy vermemiz istenildi fakat oy kullananlar zaten konu hakkında az çok bilgisi olan kişilerdi. Yerel halka bu durum tam anlamıyla açıklanıp tanıtılmadı. Sonucunda biz üye olduk fakat yeteri kadar hazır değildik. Bir nevi prematüre doğum oldu bu Neticesinde de sadece adı kaldı.’*

11 nolu katılımcının konu ile ilgili beyanı da 3 nolu katılımcıyı destekler niteliktedir: *‘Akyaka’ya taşınalı 2 sene oldu ve sakin şehir üyeliğinin bulunduğunu yeni duydum. Ben üyelikten çıkarıldığını sanıyordum.’*

4.3 Alan Araştırması Genel Değerlendirmesi

Anket çalışmasına 24 Şubat 2020’de başlanılmış ve on gün süreyle devam edilmiştir. Bu süre zarfında 18 yaş üstü 117 katılımcı ile görüşülmüştür. Ankete katılan katılımcıların 50’si kadın, 67’si erkektir. Katılımcıların yaş aralığının genellikle 40 yaş ve üzeri olduğu, büyük çoğunluğunun 10 yıl ve üzeri süredir Akyaka’da ikamet ettiği görülmektedir.

Akyaka'nın sakin şehir olmasının kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkilerini kent sakinleri bağlamında değerlendirmek için oluşturulan anket formunda 5'li likert ölçeğine dayanan sorular ekonomik boyut, sosyo-kültürel boyut ve fiziksel ve çevresel boyut olarak üç ana başlık altında toplanmıştır.

Akyaka'nın sakin şehir olması bölgede yerel kalkınma ve istihdamda olumlu etkide bulunarak bireylerin kentsel yaşam kalitesi algılarını olumlu yönde etkilemiş olduğuna dayanan birinci hipotezi ölçmek için katılımcılara ekonomik boyut başlığı altındaki sorular sorulmuştur. Bu sorulara verilen cevaplar incelendiğinde katılımcıların gelir düzeyi, ucuz ve doğal gıdaya ulaşım ve tarımsal üretimde artış ile ilgili sorulara olumsuz yanıt verdiği gözlemlenirken; istihdam artışı, turizm gelirlerinde yaşanan artış, yerel ürünlere olan talep ve kadın işgücüne katılımı sorularına olumlu yanıt verdiği görülmektedir.

Katılımcılara göre Akyaka'nın sakin şehir olması bölgenin tanınırlığını artırmış, bu durum turizmin gelişmesine katkı sağlayarak istihdam artışı sağlamıştır. Bu durumun bir diğer getirisi ise kadınların işgücüne olan katılımının artması ve ekonomik özgürlük sağlaması yönünde olmuştur. Bölgenin tanınırlığının artması sonucu özellikle yaz aylarında yerel ürünlere olan talep artmış fakat yaşanan bu talebi karşılayacak tarımsal üretim artışı olmadığı için katılımcılar ucuz ve doğal gıdaya ulaşımında kolaylık olmadığını belirtmişlerdir.

Akyaka'nın sakin şehir olması bölgedeki ulaşım ve altyapıda olumlu değişiklikler sağlayarak halkın kentsel yaşam kalitesi algısını olumlu etkilemiş olduğuna dayanan üçüncü hipotez için fiziksel ve çevresel boyut başlığı altında altyapı hizmetleri, ulaşım ve bisiklet ve yaya yollarının gelişimi hakkında üç soru sorulmuştur. Bu sorular neticesinde Akyaka altyapı ve ulaşım konusunda deyim yerindeyse sınıfta kalmıştır. Katılımcıların en çok ulaşım konusunda şikayette bulunarak minibüs seferlerinin yetersizliğinden ve pahalılığından söz etmişlerdir.

Akyaka'nın sakin şehir olmasıyla birlikte kentsel doku ve mimarinin korunmasını sağlayarak yerel halkın yaşam kalitesi algısını olumlu etkilediğine dayanan üçüncü hipotezin ölçümü için fiziksel ve çevresel boyut altında sorulan

soruya katılımcıların verdiği yanıt Akyaka'nın sakin şehir olması kentsel dokunun ve mimarinin korunmasına katkı sağladığı yönündedir.

Akyaka'nın sakin şehir olması bölgenin ekolojisinin korunmasına katkı sağlayarak yerel halkın yaşam kalitesi algısını olumlu etkilemediğine dair dördüncü hipotez için fiziksel ve çevresel boyut başlığı altında doğal çevrenin korunması, temizlik ve katı atık yönetimi ve yenilenebilir enerji ile ilgili sorularda temizlik ve katı atık yönetimi ile yenilenebilir enerji yatırımlarına verilen cevaplar olumsuz olmuştur.

Sonuç

Dünya genelinde nüfusun büyük çoğunluğunun kentlerde yaşıyor olması kent ve yaşam kalitesi kavramının bir araya gelmesini sağlamıştır. Özellikle 1980lerde dikkatleri üzerine çeken kentsel yaşam kalitesi kavramı birçok araştırmaya konu olmuştur. Çok boyutlu bir özelliğe sahip olan kavram incelendiği alana göre farklı tanımlara sahiptir. Kentsel yaşam kalitesi kısaca toplumsal, ekonomik ve mekânsal öğeler açısından kent tanımına giren yerlerde, kentsel altyapı, iletişim, ulaşım, konut ve benzeri olanakların sunulma düzeyinin önceden belirlenen ölçülerin üstünde olması olarak tanımlanabilir.

Modern kentlerin yoğun nüfusa sahip olmaları ayrıca bireylerin her geçen gün değişen ve artan beklentileri kentleri yaşam kalitesi açısından büyük bir çıkmaza sokmuştur. Kentlerdeki bu kaos ortamına dur demek için 1999 yılında ortaya çıkan sakin şehir hareketi, kentsel yaşam kalitesini hedeflemiş bir felsefeye sahiptir. Sakin şehir hareketinin üyelik için ortaya koyduğu kriterleri incelediğimizde kentsel yaşam kalitesi göstergeleri ile olan bağlantı dikkat çekmektedir.

Her ne kadar sakin şehir olmanın yeni istihdam alanlarının yaratılması, çevre düzenlemesi, doğal yaşamın korunması, planlı yapılaşma gibi sonuçlar ile kentsel yaşam kalitesi üzerinde olumlu bir etkisi olması amaçlansa da göçle oluşan nüfus artışı, trafik, aşırı yapılaşma gibi sonuçları ise kentsel yaşam kalitesi üzerinde olumsuz etkiye neden olmaktadır. Kentsel yaşam kalitesi ölçümü konusunda sakin şehir hareketinin kriterlerine dayanan başlıca göstergeler; demografi, ulaşım, yerel

kalkınma, istihdam, yaşam pahalılığı, ekoloji, kentsel doku, kent güvenliği ve sağlık olarak özetlenebilir.

Çalışmamızda Türkiye'nin ikinci sakin şehri olan Akyaka'da sakin şehir olmanın kentsel yaşam kalitesi üzerindeki etkisini yerel halkın algıları bağlamında incelenmiştir.

Sahip olduğu coğrafi konum sebebiyle yaklaşık 2600 yıldır birçok medeniyete ev sahipliği yapan Akyaka gerek tarihi gerekse doğal güzellikleriyle dikkat çekicidir. Ekolojik yönden oldukça zengin olan Akyaka sahip olduğu biyo-çeşitlilik sebebiyle oldukça önemlidir. 1970 yılında Nail Çakırhan'ın kendisi için inşa ettiği ev bölgenin mimarisinin oluşumuna öncülük etmiştir.

Yukarıda özetlenen tüm özelliklerinin de katkısıyla, 2011 yılında Türkiye'nin ikinci sakin şehri olan Akyaka, 2014 yılı 6360 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile Muğla'nın büyükşehir olması sonucu belde olma statüsünü kaybederek Ula'ya bağlı bir mahalleye dönüşmüştür. Bu durum Akyaka'nın sakin şehir olma statüsünü değiştirmemiştir. Sahip olduğu sakin şehir belgesini bağlı olduğu Ula'ya devretmiştir fakat birliğin internet sayfasında hala Akyaka sakin şehir olarak anılmaktadır.

Anket çalışması 2020 yılının Şubat ayında gerçekleştirilmiş olup katılımcı olarak Akyaka mahallesinde ikamet eden 18 yaş üstü bireyler tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilmiştir. Çalışma on gün sürmüş ve bu süre zarfında 117 katılımcı ile anket yapılmıştır. Katılımcılardan 50'si kadın 67'si ise erkektir.

Araştırmanın sonucu Akyaka'da sakin şehir kavramından her geçen gün daha da uzaklaşıldığını göstermektedir. Üyelik sürecinde yeterince halka yeterince tanıtılmamış olması sakin şehir misyonlarının halk tarafından yeterince benimsenmemesine yol açmış, mahalle statüsüne gerilemesi ise yerel yönetimde sahipsiz kalmasına yol açmıştır.

Tüm bu durumlar sonucu Akyaka sakin şehir olmaktan uzak, sadece bu unvana sahip bir tatil beldesine dönüşmüştür. Yapılan anket sonuçları da bunu destekler niteliktedir. Katılımcılardan %59.8'i sakin şehir olmanın turizmin gelişmesine katkı sağladığını belirtirken, yine aynı orandaki katılımcı sakin şehir

olmanın tarımsal üretimi arttırmadığını belirtmiştir. Yapılan görüşmelerde sakin şehir olmanın istihdam artışı sağladığını belirten katılımcılar bu durumun turizm sektöründe yaşanan gelişmelerin doğal bir sonucu olduğunu da sözlerine eklemeyi ihmal etmemişlerdir. İşletme sahiplerinden bazıları ise sakin şehir olmanın olumsuz algılandığını, bu durumun ise onların gelirlerini olumsuz yönde etkilediğini dile getirmişlerdir.

Akyaka’da özellikle son yıllarda yaşanan yoğunluk nedeniyle yerel ürünlere olan talep artmış fakat aynı artış tarımsal üretimde yaşanmamıştır. Bu durum sonucu yerel halk ucuz ve doğal gıdaya ulaşamadıklarını belirtmişlerdir. Konuyla ilgili 68 nolu katılımcı bölgede tarımla uğraşan kişi sayısının azaldığını, mahallede kurulan pazarda yerel ürünlerin civar pazarlara göre daha pahalı olduğunu belirtmiştir.

Yerel halkın şikayette bulunduğu bir diğer konu ise ulaşım olmuştur. Katılımcılardan %77.8’i 1 ve 2 puan vererek ulaşımı yetersiz ve pahalı bulduklarını belirtmişlerdir. Aynı orandaki katılımcı Akyaka’daki yaya ve bisiklet yollarının yetersizliğini belirtirken 78 nolu katılımcı ise yaya yollarının aynı zamanda işlevsiz olduğunu da belirtmiştir. Yaya yollarının mermer yapılması yağışlı aylarda kayıp düşme nedeniyle yayaları tedirgin etmektedir.

Özellikle tatil dönemleri yaşanan yoğun kalabalıklar alt yapı hizmetleri ve katı atık yönetimi konularda Akyaka’nın oldukça yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Artan talebi karşılamak için evlerin aparta dönüştürülmesi ise mahalledeki komşuluk ilişkilerine de olumsuz etkilemektedir. Sakin şehirlerde görülmesi amaçlanan komşuluk ilişkileri Akyaka’nın tanınırlığının artmasıyla birlikte hasar almaya başlamıştır. ‘Akyaka’nın sakin şehir olması komşuluk ilişkilerine katkı sağladı’ sorusuna katılımcılardan %68.4’ünün 3 ve altı puan vermesi de bu durumu destekler niteliktedir.

Bölgenin tanınırlığının artması ile birlikte kentsel doku ve mimarinin korunmasından ziyade ticari rant kaygısı ağır basmaya başlamış, Akyaka’nın Nail Çakırhan öncülüğünde sahip olduğu kentsel mimarinin dışına çıkan yapılaşmalar artmaya başlamıştır. Artan ticari rant kaygısının bir diğer olumsuz yönü ise yaşanan

Çevresel bozulmalar olmuştur. Katılımcılar sakin şehir uyeliğinin herhangi bir yaptırımını olmadığı için çevresel bozulmayı engelleyemediğini düşünmektedirler.

Ulaştığımız tüm bu verilerin ışığında Akyaka hem bir sakin şehir olarak hem de sakinlerine sunduğu yaşam kalitesi açısından oldukça yetersizdir. Son zamanlarda uyeliği tehlikeye giren mahallede hem tahrip olmaya başlayan ekoloji için hem de sakinlerinin yaşam kalitesinin arttırılması için sakin şehir kriterlerinin rehberliğinde çalışmalar düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

ACAR, Adnan Burak, Balıkesir Sındırgı İlçesinde Yaşayan Yerel Halkın Sakin Şehir Hareketine Yaklaşımı, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir, 2017

AK Duygu, Yavaş Kent (Cittaslow) Hareketi ve Türkiye Örnekleri Üzerine Bir Değerlendirme, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 52, Ekim 2017

AK Duygu, BIÇKI Doğan, Yavaş Kent (Cittaslow) Hareketinin Kentsel Yaşam Kalitesi Bağlamında Değerlendirilmesi, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 9, Sayı: 46, Ekim 2016

AKPINAR, Okan, Yavaş Şehirler (Cittaslow) Ve Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkileri: Seferihisar Halkının Algısı Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar, 2018

ANDARABİ, Feriyal Farhadi, Cittaslow Markasına Sahip Şehirlerde Yerel Halkın Turizme Yaklaşımı Üzerine Bir Analiz: Seferihisar Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara, 2012

ARISOY Eda, Turizmde Yeni Yaklaşımlar: Cittaslow Öğelerinin Filmlerde Tematik Açıdan Değerlendirilmesi, Yüksek Lisans Tezi

AYDOĞAN, Selma, Sürdürülebilir Mimarlıkta Sakin Şehir (Cittaslow) Yaklaşımı, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2015

BAYDAR, Advie, İkbal, Değişen Kentleşme Yaklaşımları ve Yavaş Kent (Cittaslow) Akımı, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2013

BOYLU Ayfer Aydın ve PAÇACIOĞLU Bahar Yaşam Kalitesi ve Göstergeleri Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi Cilt:8, Sayı 15, Yıl: 2016

CENGİZ, Şeyma, Cittaslow Kavramı, Türkiye’de Cittaslow Unvanı Almış İlçelerin Tanıtımı ve Eskişehir Han İlçesinin Cittaslow Kapsamında İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi, sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep, 2019

COŞAR, Yeşim, Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2013

COŞAR Yeşim, Yavaş Şehir Olgusunun Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Algılanan Etkisi, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, Cilt 25, Sayı 2, yıl: 2014

COŞKUN, Kübra, Yeşil Alanların Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisinin Bolu Kentinde İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Düzce, 2019

ÇAKAR, Deniz, Kültürel Mirası Koruma Bağlamında ‘Yavaş Şehir’ (Cittaslow) Hareketi: Türkiye Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 2016

ÇERÇİ, Ayşegül, Destinasyon Markalama ve Yavaş Şehir Seferihisar’ın Destinasyon Marka İmajı, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2013

ÇİÇEK Dönüş, Bir Kalkınma Modeli Olarak Sakin Şehirlerde Yerel Halkın Turizm Desteği: Ege-Marmara Bölgesi Örneği, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2017

ÇOLAK, Elif Cemre, Sürdürülebilir Kentleşme Kapsamında Sakin Şehir Uygulaması: Yalvaç Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta, 2018

DONAT, Onur, Sakin Kent (Cittaslow) Üyeliğinin Kamusal Mekanlara Etkisi: Türkiye’deki Sakin Kentler Üzerine Bir İnceleme, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli, 2016

DISSART Jean-Christophe ve **DELLER**, Steven C., Quality of Life in the Planning Literature, Journal of Planning Literature

EKİNCEK, Sema, **Sakin Şehir (Cittaslow) Yöneticilerinin Sakin Şehir Hareketine ve Sürdürülebilirliğe Yönelik Değerlendirmeleri**, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2014

EKŞİOĞLU Yavuz Adem, **Kentsel Yaşam Kalitesi ve İstanbul Örneği** Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2011

ELBİ Neslihan **Geleneksel Konut Dokusunda Yaşam Kalitesinin İrdelenmesi: “Piri Mehmet Paşa Mahallesi (Konya)Örneği**, Yükseksek Lisans Tezi,

EMÜR Semih Halil ve **ONSEKİZ** Dilşen, Kentsel Yaşam Kalitesi Bileşenleri Arasında Açık ve Yeşil Alanların Önemi – Kayseri/Kocasinan İlçesi Park Alanları Analizi, **Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Sayı: 22, Yıl: 2007/1

GERAY Cevat, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Belediyeler, **Türk İdare Dergisi**, Yıl 70, sayı 421, Aralık 1998

GÖRER Nilgün ve **UĞURLAR** Aysu, Yaşam Kalitesi ve Kentsel Kalite Göstergeleri Üzerine Bir Yazın Derlemesi,

GÖZÜBOL Hilal, **From Rapidly Growing Global Cities Towards Slowing Down: Citta Slow- Akyaka Case**, Middle East Technical University, The Department Of Urban Policy Planning And Local Governments, 2019

HEKİMCİ Ferda, Sürdürülebilir Yerel Kalkınma Ve “Yavaş Şehirler”, **Verimlilik Dergisi**, 2015/4

KABADAYI Harika, **Yaşam Kalitesi ve Kullanıcı Memnuniyetinin Kentsel tasarımıdaki Etkisine Çok Boyutlu Yaklaşım**, Yüksek Lisans Tezi

KESKİN, Enes Battal, **Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler (Cittaslow) : Seferihisar Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya, 2010

KILIÇ, Elif, **Yoksulluk, Kent Güvenliği Ve Suç İlişkisinin Kentsel Yaşam Kalitesine Etkileri: İzmir Örneği**, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Kamu Yönetimi Yüksek Lisans Programı Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2019

KOYUNCU Burcu, **Kentsel Yaşam Kalitesi Kriterleri: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, İstanbul, 2011

LEVENT BAYCAN Tüzin ve **NIJKAMP** Peter, Quality of Urban Life: A Taxonomic Perspective, **Studies in Regional Science**,36(2),

MARANS, Robert “**Kentsel Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi**”, Çeviren: Handan Dülger Türkoğlu, Mimarlık Dergisi, Sayı. 335, Mayıs-Haziran 2007

MARAŞ, Mehmet, **Kentsel Yaşam Kalitesinin Ekonomik Boyutu Fındık Üretiminin Kente Katkısı Fatsa Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, 2018, İstanbul

MAYER, H. ve **KNOX**, P.L. “Slow Cities: Sustainable Places in a Fast World”, **Journal of Urban Affairs**, Vol.28, No.4, 2006

MAZICIOĞLU Emine ‘ **Konut ve Çevresi Seçiminde Etkili Parametrelerin Kentsel Yaşam Kalitesi Bağlamında İncelenmesi; Gaziantep Örneği**, Yüksek Lisans Tezi, Hasan Kalyoncu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep,2018

MAZUMDAR Sanjoy, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Yer Duygusu, **Mimarlık Dergisi**, Sayı. 335, Mayıs-Haziran 2007

OKTAY Derya, Sürdürülebilirlik, Yaşanabilirlik ve Kentsel Yaşam Kalitesi, **Mimarlık Dergisi**, Sayı: 335, Mayıs-Haziran 2007

ONARAN, Doğa Can, **Yavaş Şehirlerde Kentsel Kimlik**, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2013

ONUR, Gökçe, **Yavaş Şehir " Citta Slow " Kavramının Oteller Üzerinden İncelenmesi: Muğla/Akyaka Örneği**, Selçuk Üniversitesi - Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019

ÖKDE, Fatma, **Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Kentsel Yaşam Kalitesine Etkisinin Toplumsal Yansıması: Mamak Örneği**, Doktora Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale, 2019

ÖZGENÇ, Özden, **İdeal Toplum Düzeni Arayışında Kurgulanan Kentsel Planlamalar, Ütopyalar ve Yavaş Şehir Akımı**, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2012

ÖZKAN, Hakkı Can, **Bir Sürdürülebilir Kent Modeli: Yavaş Şehir Hareketi**, Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2011

ÖZMEN Ayça **Tarihi Cittaslow Yerleşimlerinde Kentsel ve Mimari Koruma İlkeleri**, Doktora Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2016

PACİONE Michael, **Urban Environmental Quality And Human Wellbeing—A Social Geographical Perspectiv**, Landscape and Urban Planning

PAJO Aykut, Türkiye’deki Cittaslow Kentlerinde Sakinliğin Kaybolma Riski, **Türk&İslam Dünyası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, Yıl: 4, Sayı 13, Eylül 2017

PARÇACIOĞLU, Bahar, ‘Yaşam Kalitesi ve Göstergeleri’, **Akademik Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi**, Cilt:8, Sayı 15, Yıl: 2016

SAĞIR, Gülhan, **Kentsel Yaşam Kalitesinin Yavaş Şehir Belediye Hizmetleri Kapsamında Değerlendirilmesi: Seferihisar Örneği**, Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya 2016

SARI Volkan İdris ve **KINDAP** Ahmet, Türkiye’de Kentsel Yaşam Kalitesi Göstergelerinin Analizi, **Sayıştay Dergisi**, sayı 108, Ocak-Mart 2018

SIRIM, Veli, "Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak Sakin Şehir Hareketi Ve Türkiye’nin Potansiyeli/Cittaslow Movement as an Example of a Local Administration Integrated with Environment and Turkey’s Potential." *Journal of History Culture Art Research*, vol. 1, No 4

SİPAHİ Esra Banu, **Sürdürülebilir Kent Arayışında Sakin şehir (Sakin Şehir) Üzerine Bir Değerlendirme**, Tarih Okulu Dergisi (TOD) Mart 2016
2016 Yıl 9, Sayı XXV

ŞAHİN, Zülcenah **Aktüel Turizm Türü Olarak Sakin şehir Organizasyonu, Türkiye Ve Dünyadaki Örnekleriyle Sakin şehir Faaliyetlerinin Pazarlaması Açısından Bir Swot Analizi**, YLT, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2017

ŞEKER Murat **İstanbul’da Yaşam Kalitesi Araştırması**, İstanbul ticaret Odası Yayınları, Yayın no: 2010-103, İstanbul, 2011

TEKELİ, İlhan, **Gündelik Yaşam, Yaşam Kalitesi ve Yerellik Yazıları**, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2009, Birinci Basım: Ağustos 2010

TEKİN ÖZER Nazlı Beril, **Türkiye’de Kapitalizmin İşleyişi Sürecinde Sakin Şehir Hareketi ve Sürdürülebilirlik ve Seferihisar Örneği**, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2018

TOSUN KARAKURT, Elif, Yaşam Kalitesi Ekseninde Şekillenen Alternatif Bir Kentsel Yaşam Modeli: Yavaş Kentleşme Hareketi, Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi/ *Uludağ Journal of Economy and Society* Cilt/Vol. XXXII, Sayı/No. 1

TUNÇER Mehmet ve **OLGUN** Abdurrahman, Seferihisar’ın Ekonomik ve Mali Yapısı Üzerinden Sakin Şehir Uygulamalarına İlişkin Bir İnceleme, **Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi**, Sayı 3 (1), Yıl: 2017

TURAL, Seadet Özgü, Sakin Şehir (Cittaslow) Kavramının Peyzaj Mimarlığı Açısından, Isparta/Eğirdir Örneğinde İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Antalya, 2018

TÜRKSEVER EVCİL, A. Nilay Türkiye’de Büyük Şehir Alanlarında Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesine Yönelik Bir Yöntem Denemesi, Doktora Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, 2001,İstanbul

UÇAR, Tarık Yusuf, 5747 ve 6360 Sayılı Kanunlarla İlk Kademe Ve Belde Belediyelerinin Birleştirilme Ve Bütünleştirilmesinin, Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerine Etkileri: İstanbul Sancaktepe Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2019

UZAN Hacı Arslan, Yerel Halkın Sakin Şehir (Cittaslow) Bağlamında Erzurum/Uzundere’yi Turizm, Ekonomi, Sosyo-Kültürel ve Çevresel Açidan Değerlendirmesi, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2018

ÜÇER GÜLER, Z. Aslı, Kentsel Yaşam Kalitesinin Belediye Hizmetleri kapsamında Belirlenmesine ve Geliştirilmesine Yönelik Bir Yaklaşım: Orta Ölçekli Kent Örnekleri, Doktora Tezi

ÜLENGİN, Burç , ÜLENGİN Fisun, ve Güvenç, Ümit, A multidimensional approach to urban quality of life: The case of Istanbul, European Journal of Operational Research, 2001

ÜNAL Murat, ZAVALSIZ Sinan, Küreselleşme Karşıtı Bir Hareket: Yavaş Hareketi, İnsan Ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi, Cilt: 5, Sayı: 4, 2016

VEENHOVEN, Ruut The Four Qualities Of Life Ordering Concepts And Measures Of The Good Life, Published in: Mark McGillivray & Mathew Clark (Eds.) 'Understanding Human Well-being', United Nations University Press. Tokyo-NewYork-Paris, 2006

YALÇIN, Alper, YALÇIN, Sevda, Sürdürülebilir Yerel Kalkınma için Cittaslow Hareketi Bir Model Olabilir mi?, Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi, Cilt 5, No 1

YAVUZÇEHRE SAVAŞ Pınar ve TORLAK EVİNÇ Sülün, Kentsel Yaşam Kalitesi ve Belediyeler: Denizli Karşıyaka Mahallesi Örneği, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 4, Güz 2006

YILDIZ TURGUT, Hülya “Kentsel Yaşam Kalitesi: Kuram, Politika ve Uygulamalar”, Mimarlık Dergisi, Sayı:335, Mayıs-Haziran 2007

YILMAZ, Aras, Perşembe İlçesinin Yavaş Kent Birliğine Dâhil Olmasının Kentselyaşam Kalitesine Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2016

YURTSEVEN H. Rıdvan, KAYA Ozan ve HARMAN, Serhat Yavaş Hareketi, Detay Yayıncılık, Ankara, 2010

YURTSEVEN, H. Rıdvan, Slow Food Ve Gökçeada: Yönetmel Bir Yaklaşım, 2.Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara,2007

İNTERNET KAYNAKLARI

www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-akyaka/ (10.05.2019)

www.mavibayrak.org.tr/tr/plajDetay.aspx?plaj_refno=1252(10.05.2019)

www.akyaka.org/akyaka/ (10.05.2019)

www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-mudurnu/ (09.05.2019)

www.koycegiz.bel.tr/ilc/koycegiz.htm l (09.05.2019)

www.gerze.gov.tr/ilcemizin-tarihi (09.05.2019)

www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-gerze/(E.T08.05.2019)

www.sakin-sehirturkiye.org/sakin-sehir-uzundere/(07.05.2019)

- www.sakin şehirturkiye.org/sakin şehir-halfeti/ (06.05.2019)
- www.sakin şehirturkiye.org/sakin şehir-seferihisar/ (03.04.2019)
- www.seferihisar.bel.tr/seferihisar-hakkinda/ (04.04.2019)
- www.tarakli.bel.tr/tarihce.asp (04.04.2019)
- www.sakin şehirturkiye.org/sakin şehir-tarakli/ (04.04.2019)
- <https://sakin şehirturkiye.org/sakin şehir-persembe/> (05.04.2019)
- <https://www.vize.bel.tr/Yz-28-Vize-Tarihi.html> (06.05.2019)
- <https://sakin şehirturkiye.org/sakin şehir-vize/> (06.05.2019)
- <https://www.gezi-yorum.net/aydin-yenipazar-2/> (05.04.2019)
- <https://sakin şehirturkiye.org/sakin şehir-gokceada/> (05.04.2019)
- <http://www.sakin şehir.org/network/sokndal> (02.04.2019)
- <https://sokndal.kommune.no/om-sokndal/sakin şehir> (02.04.2019)
- <http://www.sakin şehir.org/network/sonoma> (02.04.2019)
- <http://www.sakin şehiryenibogazici.com/> (02.04.2019)
- http://www.mehmetcikbelediyesi.com/sakin şehir_kentleri1/ (02.04.2019)
- <http://www.sakin şehiryenibogazici.com/> (02.04.2019)
- <http://www.lefkebelediyesi.com/lefke-hakk%C4%B1nda/lefke-nin-tarihi.html> (03.04.2019)
- <https://www.who.int/about/who-we-are/frequently-asked-questions> (25.01.2019)
- <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> (E.T: 05.10.2019)
- https://tr.wikipedia.org/wiki/Akyaka,_Ula (E.T: 05.11.2019)
- <http://seferihisar.bel.tr/yenilenebilir-enerjide-model-yaratilacak/> (E.T: 20.06.2020)
- <http://www.radikal.com.tr/fotogaleri/ekonomi/turistler-gunes-enerjili-bisikletle-gezecek-1104273/> (E.T: 20.06.2020)

<https://ockb.csb.gov.tr/gokova-ozel-cevre-koruma-bolgesi-i-2748>, (E.T 10.05.2019)

<https://cittaslowturkiye.org/ankaranin-ilk-sakin-sehri-gudul/> (E.T: 05.05.2020)

EKLER

Ek-1: Anket Formu Örneği

Sayın Katılımcı; Bu çalışma; Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalında hazırlamakta olduğum “Sakin Şehir Olmanın Kentsel Yaşam Kalitesi Üzerindeki Etkilerinin Kent Sakinlerinin Algıları Bağlamında İncelenmesi: Akyaka Örneği” adını taşıyan yüksek lisans tezimin bir parçası olup, Akyaka’da ikamet etmekte olan kent sakinlerinin sakin şehir olmanın kentsel yaşam kalitesi üzerindeki algılarını araştırmak amacıyla kullanılacaktır. Öğrenci: Fatma Seren Ören

Danışman: Doç. Dr. Esra Banu Sipahi

Lütfen aşağıdaki sorulara 1’den 5’e kadar katılım derecenize göre puan veriniz.

		1	2	3	4	5
EKONOMİK BOYUT	Akyaka’nın sakin şehir olması gelir düzeyimde olumlu etkiye neden oldu.					
	Akyaka’nın sakin şehir olması istihdam artışı sağladı.					
	Akyaka’nın sakin şehir olması turizmin gelişmesine katkı sağladı.					
	Akyaka’nın sakin şehir olması ucuz ve doğal gıdaya ulaşımında bana kolaylık sağladı.					
	Akyaka’nın sakin şehir olması tarımsal üretimi artırdı.					
	Akyaka’nın sakin şehir olması yerel ürünlere olan talebi artırdı.					
	Akyaka’nın sakin şehir olması kadınların işgücüne katılımını arttırdı ve onlara ekonomik özgürlük sağladı.					
SOSYO-KÜLTÜREL BOYUT	Akyaka’nın sakin şehir olması sağlık hizmetlerine erişimimi kolaylaştırdı.					
	Akyaka’nın sakin şehir olması ile mahallede güvenlik düzeyi artış gösterdi.					
	Akyaka’nın sakin şehir olması eğitim kalitesinde artış sağladı.					

Cinsiyetiniz	☐ Kadın ☐ Erkek ☐ Diğer
Yaşınız	☐ 18-24 ☐ 25-39 ☐ 40-54 ☐ 55-64 ☐ 65 yaş ve üstü
Eğitim Durumunuz	☐ Okur yazar ☐ İlköğretim ☐ Lise ☐ Ön lisans ☐ Lisans ☐ Lisans Üstü
Mesleğiniz Nedir?	☐ Ev hanımı ☐ Çiftçi ☐ Emekli ☐ Esnaf ☐ Öğretmen ☐ İş arıyorum ☐ Öğrenci ☐ Memur ☐ İşçi ☐ Diğer
Aylık Geliriniz	☐ () 2000 TL ve altı ☐ 2000-3999 ☐ 4000 TL ve üzeri ☐ Düzenli geliri yok
Kaç yıldır Akyaka’da ikamet ediyorsunuz?	☐ 1 yıldan az ☐ 1-5 ☐ 6-9 ☐ 10-19 ☐ 20 ve üzeri

	Akyaka'nın sakin şehir olmasından sonra mahalle ile ilgili alınan kararlarda daha fazla söz sahibi olduğumu düşünüyorum.					
	Akyaka'nın sakin şehir olması sonrasında kamu hizmetleri için internet kullanımım arttı. Birçok işimi kamu binalarına gitmeden de halledebiliyorum.					
	Akyaka'nın sakin şehir olması katıldığım sosyal etkinliklerin sayısını arttırdı.					
	Akyaka'nın sakin şehir olması komşuluk ilişkilerinin gelişimine katkı sağladı.					
	Akyaka'nın sakin şehir olması tarihi ve kültürel değerlerin korunmasında etkilidir.					
	Akyaka'nın sakin şehir olması ile Akyaka'ya hissettiğim bağlılık arttı.					
	Akyaka'nın sakin şehir unvanı alması bölgenin sakinliğini azalttı (eskisinden daha kalabalık oldu)					
FİZİKSEL VE ÇEVRESEL BOYUT	Akyaka'nın sakin şehir olması kentsel dokunun ve mimarinin korunmasına katkı sağladı.					
	Akyaka'nın sakin şehir olması doğal çevrenin korunmasına katkı sağladı.					
	Akyaka'nın sakin şehir olması alt yapı hizmetlerinde gelişim sağladı.					
	Akyaka'nın sakin şehir olması mahalledeki temizlik ve katı atık yönetimi konusundaki olumsuzlukların giderilmesini sağladı.					
	Akyaka'nın sakin şehir olması rahat ve ucuz ulaşım olanakları sağladı.					
	Akyaka'nın sakin şehir olması deşavantajlı bireyler için (Engelli, yaşlı, çocuk gibi) kentsel olanakları artırdı.					
	Akyaka'nın sakin şehir olması ile yaya ve bisiklet yollarında artışa neden oldu.					
	Akyaka'nın sakin şehir olması yenilenebilir enerji (rüzgar gibi) yatırımlarını arttırdı.					

Sakin Şehir (Cittaslow) ile ilgili bilgi sahibi misiniz?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen ☐ Fikrim yok
Akyaka'nın sakin şehir olması için oy kullandınız mı?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Fikrim yok
Akyaka'nın sakin şehir olmasından memnun musunuz?	☐ Evet ☐ Hayır ☐ Kısmen ☐ Fikrim yok
Lütfen Akyaka'nın sakin şehir olmasından dolayı memnun olup olmamanızı birkaç cümle ile özetleyiniz	